

OROSZ-LAPP NYELVMUTATVÁNYOK.

Maté evangélioma és eredeti textusok.

A következő orosz-lapp textusokat egy utazáson jegyeztem föl, melyet az 1876. év második felében a helsingforsi egyetemtől kapott segélylyel tettem Kóla félszigetén, hogy az orosz-lappok nyelvét és ethnographiáját kutassam. Ezen utazásom először is Archangelszkből a Fehér- és Jegestengeren a kis *Kóla* városba vitt, a hová julius végén értem; miután ott körülbelül öt hétig tanulmányoztam a közel lakó lappok két külön dialectusát (a kildinit és notozeroit), szeptember első felében megint tengeren visszatértem délkelet felé *Ponoy* nevű, főképen oroszoktól lakott helységbe a félsziget keleti partján, a hol két hónapnál tovább vizsgáltam a keleti vagy úgynevezett *ter-lappok* nyelvét. November közepén azután, hó estével, szánúton indultam hazafelé. Először észak-nyugati és nyugati irányban utaztam a félsziget közepén át egyik lapp faluból a másikba a nagy Imandra nevű tóig, és onnan délfelé a Kólából jövő országúton *Kantalahti* helységig, a hol néhány napig volt alkalmam a negyedik orosz-lapp dialectussal foglalkozni, az *akkalai* nyelvvel. Innen még egy kis utat tettem keletfelé a *Kantalahti* tengeröböl partján Kuzreka faluig, a végett, hogy biztos tudomást szerezzek egy *Vieljärviben* lakó régi karél kolonia felől, s onnan visszatérve a *Kantalahti* jegén át az úgynevezett Karél partra mentem s tovább az északi orosz Karélián át Finnországba.

A fent említett négy orosz-lapp dialectus közül a két legelterjedtebbet, a *kildini* és a *ter-lapp* dialectust alaposabban megvizsgáltam, s ezért is a legtöbb nyelvmutatvány ezekből való. A kildini vagy a középső dialectushoz tartozik 6 pogoszt (lapp

telep) nyelve, melyek mind keletre vagy délre esnek Kólától, név szerint: *Kildin* (lappul *Kildinč sijt*), *Voronenszk* (lp. *Kördör* vagy *Kördjör sijt*), *Szemiosztrovszk* (ezt a kildini lappok így nevezik: *Nuort Sāme sijt*, de ez a közös neve két egymástól körülbelül 9 mértföldnyire eső falunak: a távolabb eső *Szemiosztrovszk* vagy *Varzinnak*, melyet a helybeli lappok *Ars-jokk sijt*-nek neveznek, meg *Ljavozerszk* vagy *Lej-ja vr sijt*-nek), *Lovozero* (lp. *Luj-ja vr sijt*) és *Mászalg* (lp. *Māse,lg-sijt*). Ezt a nyelvjárást a ponoji oroszok *szemiosztrovszkinak* nevezik és a ter-lappok *viörjila kill*-nek, azaz északi nyelvnek. Ezen nyelvjárásban adom most nagyobb részét (tudniillik a 22 első fejezetét) a Máté evangéliomának, melyet Kólában fordítottam egy kildini lapp, az akkori kólai sztarsina (előljáró, kerületi bíró) Parfentjej Alexandrov Pjanov segélyével, továbbá egy mesét s néhány találós mesét Lovozeroból.

A *ter-lapp* vagyis keleti dialektus (lp. *Tarje kill*) uralkodik a felsziget egész keleti részén, tudniillik *Ponój*-ban és *Szosznovka*, *Lumbovszk*, *Jokonga*, *Kuroptjov* és *Kámenszk* pogosztokban (lappul *Sosnőefke*, *Lumbes* vagy *Lāmbes*, *Jovkuj*, *Kiöttömja vrre* és *Kintus sijt*); ennek a szóejtésnek mutatványa több mese és találós mese, melyeket részint Ponójban, részint az illető falvakban írtam föl lumbovszki és jokongai lappok elbeszélése szerint.

Az evangéliom utolsó fejezeteit Kantalahtiban fordítottam egy ott lakó orosz ember, Artamon Kornilovics segélyével, ki egyaránt jól tudott lappul és oroszul. Ez a fordítás egyetlen mutatványom az *akkalai* vagy déli dialektusból, melyet *Akkala* (lp. *Ā,hkel sijt*) és *Jokosztrov* (lp. *Ču,k-sül' sijt*) pogosztokban beszélnek.

Vége a *notozeroi* vagy nyugati dialektust tünteti föl két Kólában felírt dal *Notozero* pogosztból (lp. *N'uoht-ja vr sijt*) és egy mese *Szongel* pogosztból (lp. *Sünjel sijt*), mely két helység ezen nyelvjárás területéhez tartozik.

Utazásom alatt alkalmam volt hallani a lapp nyelvet, a mint az említett helységekben, kivéve csak *Voronenszket*, dívik; tehát saját tapasztalásomból helyesnek bizonyíthatom az orosz-lapp nyelvjárásnak föntebbi osztályozását, a melyet készen kaptam kólai fordítótól, még mielőtt egyet is ismertem volna közülök. De nem adhatok saját észrevételeimen alapuló tudósítást azon nyelvről, melyet az orosz-lapp területnek a norvégiai Finnmarkkal határos északnyugati részén beszélnek *Motka* (lp. *Mū,tk sijt*), *Pecsenga*

(lp. *Peaccem sijt*) és *Pázereka* vagy *Pászvíg* (lp. *Pāčraš sijt*) pogosztokban; mert Kólában nem találkoztam oda való lappokkal s nem tartottam érdemesnek külön oda utazni, kivált minthogy Friis tanár, a lapp nyelv jeles vizsgálója, 1867-ben tett utazása közben ezen helységeket is meglátogatta. — Az említett kildini lapp szerint az ottani nyelv egy külön nyelvjárás, mely jobban különbözik a kildinitől mint a többi orosz-lapp dialektus, és a finnmarki („*filmanszki*“) nyelvhez közeledik. A notozeroi lappok meg azt tartották, hogy a motkai nyelv legközelebb áll az övékhez, de a pecsengai és pászvígi nyelv inkább a «filmanszki» nyelvhez közeledik.

Végre ki kell emelnem, hogy az orosz-lapp nyelvjárások mégis, a mennyire őket ismerem, közelebb állnak egymáshoz, mint akármely más nyelvjáráshoz; úgy hogy együttvéve egy *orosz-lapp fő nyelvjárás*t képeznek, mely több hangtani, alaktani és szótári pontban különbözik a többi három, tudniillik a svéd-lapp, norvég-lapp és finn- vagy enare-lapp földialektusoktól.

Az orosz-lapp nyelv leírásában használt betűjegyekre nézve megjegyzem, hogy: *š, ž, z, č, ž, c, ž* = magyar *s, zs, z, cs, ds, cz, dz*; *z* = gutturalis kemény spirans; *ñ* = gutturalis nasalis; görög *γ, δ* és *β* betűkkel jelöltem a félvocalisféle vagy igen gyenge gutturalis, dentalis vagy interdentalis és tiszta labialis (nem, mint a *v*, dentalis labialis) lágy spiransokat, melyek úgy keletkeznek, hogy a beszéllőszervek *a, d* és *b* kiejtésékor, nem tökéletesen csukódnak össze.

A jésítést csak az *n*-en jelöltem rendesen külön jeggyel *ń* (=svéd-, norvég- és finn-lapp *nj*), mert itt a *j* az *n*-nel tökéletesen egy hanggá olvadt össze, mely szintén a hangzó-erősbülés, illetőleg gyengülés általános törvényei alá esik (*ńń* — *ń*); az eredeti *lj* ikerhangzóban az *l*-et ugyan jésítette a következő *j* befolyása, de a *j* mégis megmaradt, a miért is legzélszerűbbnek láttam *lj*-et írni (kivéve az akkai dialektust, a melyben már *ll* dívik).

A kildini és ter-lapp nyelvmutatványokban gyakran előforduló kettős mássalhangzók *kk, tt, cc, čč, pp* és az egyszerű *k, t, c, č, p* is, ha más, hangzó consonans (*ñ, n, m, r, l, j, v*) után állanak, többnyire úgy hangzanak mint *gk, dt, dc, dč* és *bp*; ezt a hangárnyalatot azonban nem tartottam szükségesnek különösen megjelölni.

Van még az orosz-lapp kiejtésben egy más, gyengébb jésítés

is, mely itt csak közvetve van jelölve. A magas *e* és *i* önhangzók ugyanis, ha későbbben maguk elvesztek is, az előttük álló mássalhangzóknak egy *j*-féle utóhangot adtak; de egyszersmind a megelőző szótag vocalisa is bizonyos palatalis színezést kapott (mint az észtnben az úgynevezett *dilutio*), mely a hosszú vocalisok és diphthongusok végén tisztán úgy hallik mint egy igen rövid *i*, a rövid mélyhangu vocalisokkal pedig majdnem összeolvad az azoknak megfelelő magashangú vocalisokká. Ezen palatalis affectiót, mely úgy a vocalison, mint a következő consonanson is érezhető, csak egy a kettő közé tett, kisebb alakú s alább eresztett *i*-vel jelöltem; pl. a következő szók *taⁱlle*, *so^rme*, *ču^hke* kiejtését meglehetősen híven így is lehetne leírni: *táⁱlle*, *sör^rme*, *čüh^hke* vagy *čüh^hke*.

Az akkálai textusban előforduló *ie* és *uo* diphthongusokban az *i*, *u* előhangoknak csak igen rövid tartamuk van.

Az *i*-végű diphthongusokat és triphthongusokat mindig *j*-vel írtam, úgy mint a labialis hanggal végződőket is *v*-vel, habár ezen spirans, nem tökéletesen kiejtve, sokszor úgy hangzik mint *u* vagy *ü*; *i* a jele a mély, gutturalis *i*-nek = orosz И, és *o* a nyiltabb gutturalis önhangzónak, mely pl. az észtnben is gyakran előfordúl; *q*-val jelöltem egy a kildini nyelvjárásban eredeti *ā* helyett álló vocalist, mely a magyar *a*-hoz hasonló (de hosszú, mint a magyar *ára*, *meghát*-ban); *é*-vel az *i*-hez közeledő *e*-hangot.

A vocalisok hosszúságát is igyekeztem, a mennyire lehetett, híven megjelölni; jegyem a fölibe vetett fekvő vonalka, melyet csak az *q*-ról hagytam el, mint a mely eredetileg mindig hosszú.

Hiányjel a szóvégén és közepén már félig néma vocalist jelöl.

Dr. GENETZ ARVID.

MÁTÉ EVANGÉLIOMA.

(Kildini orosz-lapp nyelvjárás: 1—22. fejezet.)

Vüsmus alkzoš.

Isus Xristos, Dqvid a, lk', Ābram a, lk' pūldoγ sūn'.

2. *Ābram sqγij Issak; Issak sqγij Jqliko; Jāk sqγij Iūda i sōn' vīljijt;*

3. *Iūda sqγij Fāres i Zāra Famarajn; Fāres sqγij Esrom; Esrom sqγij Āram;*

4. *Āram sqγij Aminādav; Aminādav sqγij Naasson; Naasson sqγij Salmon;*

5. *Salmon sqγij Vooz Raγavajn; Vooz sqγij Ovid Rufijn; Ovid sqγij Iessej;*

6. *Iessej sqγij Dqvid qar'; Dqvid qar' sqγij Solomon U, rej kapka;*

7. *Solomon sqγij Rovoam; Rovoam sqγij Avia; Avia sqγij Asa;*

8. *Asa sqγij Iosafat; Iosafat sqγij Ioram; Ioram sqγij Ozia;*

9. *Ozia sqγij Ioafam; Ioafam sqγij Aγaz; Aγaz sqγij Jezekia;*

10. *Jezekia sqγij Manassia; Manassia sqγij Amon; Amon sqγij Iosia;*

11. *Iosia sqγij Ioakim; Joakim sqγij Iexonia i sōn' vīljijt ovtel vealhtotmuž' Vavilonne.*

12. *A mañña Vavilon' vealhtotmužest Iexonia sqγij Salafil; Salafil sqγij Zorovavel';*

13. *Zorovavel sqγij Aviud; Aviud sqγij Eliakim; Eliakim sqγij Azor;*

14. Azor sqrij Sādok ; Sādok sqrij Azim ; Azim sqrij Jeliud ;
15. Jeliud sqrij Jeleazar ; Jeleazar sqrij Matfan ; Matfan
sqrij Jahko ;

16. Jāk sqrij Uo,sk, Mārj kuj', ko,dest šondij Isus, kohēmañč
Xristossēn.

17. Nitt lejjēn pūkk pulvōoγ Ābramest Dqvid rajja ňeljimp-
lo,kk pulvōokked ; i Dqvidest Vavilon' vealhtotmuž rajja ňeljimp-
lo,kk pulvōokked ; i Vavilon' vealhtotmužest Xristos' rajja ňeljimp-
lo,kk pulvōokked.

18. Isus Xristos šontmuš leaj nitt : kuo,ss sōn' ienn Mārj leaj
mīdezañč Oāska, ovtel veancjottem, šilkin son earas Pa,ss-vujñsest.

19. I Uo,sk, sōn' kujj, kū leaj vujked, i ij tāhtmañč sōn' ok-
na,hteō, tātaj sōn' peajhta,št lu,štēd.

20. Nu kuo,ss son tānn ju,rte,l, kič, Jimmel ieñkal eđij so,ñne
nakrest, i cilkij : Uo,sk Dqvid a,lk ! ie,l' pol' vā,ltem Mārj, ižant
kapper ; tonn guojk što lē sōn' sisn šontej Pa,ss-vujñsest.

21. Leañč son šontteō a,lγ', i ton liñčij so,ñne sārned nom' :
Isus ; tonn guojk što son leañč olmujōdis piesteō sien' rīkijn.

22. A tātt pūkk šondij, što leañč Jimlijn sārmañč pajjel prō-
rok, kū cealhk :

23. Kič, nājt leañč earas, i šant a,lk, i ko,ččešγotteβ so,ñne
nom' Emmanuēl, kū leañč : mienij guojm Jimmel.

24. Koccaj Uo,sk uo,tmen i tujšešγūđij mojt so,ñne Jimmel
ieñkal pākaj, i va,ltij kapkes.

25. I son ij tiettañč sōn' tonn rajja, što kuo,ss son pu,tij a,lγ',
vūs mus a,lgēs ; i son pējij so,ñne nom' : Isus.

Nu,mp glkγoš.

Kuo,ss Isus šondij Wifliemest, Iudējest cqr' Irod pā,le, pūitten
noajt-olmo Ierusalimma nu,rtej go,rren, i sārneβ :

2. Ko,št lē Iudēj cqrr, kū lē šontmañč ? tonn milt što mij ujuim
sōn' tā,št' nu,rtej a,lñ ; i pūđim so,ñne ko,mmerdeō.

3. Kuo,ss cqrr Irod tānn kulij, son sūrken i pūkk Ierusalim
sōnijn.

4. I son kōpčij pūkijt šu,remus papijt i kirj-kīđijt mīrest, i ko,žij
sienest : ko,št bitt Xristo,sse šontēđ ?

5. I sij so,ŋne cīlkin : Wiŋliemest, Iudējest ; tonn mīlt što nitt leaj kirjzañč pajjel prōrok :

6. I ton, Wiŋliem, Iudēj iemne, ik lea ni-mojn Iudēj ūjvin u,cmus ; tonn guojk što tonst poatt šu,remus, kŭ piññ mŭn' mor' Izrail.

7. Tanna Irod peajhta,št kočej noajt-olmujt i sienest kožij, što konn pā,l' tā,št idij.

8. I vŭlkeht sienijt Wiŋliemma i cīlkij : monned, ko,ččed pu,remu,hte pā,ŋn bajas ; kuo,ss tij kvnbitte, tanna mu,ŋne sa,ŋ' tuj' šikkeð, što i mun monam, su,ŋne ko,mmerdam.

9. Sij go,tt ku,illin c,rest pŭkk, dē vŭlkin ; i tā,l tā,št, konn sij ujnin nu,rtej a,ln, monij sienij ovdest tonn rajja, kuo,ss pŭðij i jes-kij tonn sa,ŋ' ol', ko,št leaj pā,ŋn.

10. Kuo,ss sij ujnin tā,št', i sij raŋgu,ttēn čevta šŭrr rāmaj guojm.

11. I sij sŭññun po,rhte, ujnin pā,ŋn innijnis Marjijn, i sij ko,mmerdin su,ŋne juolka ; i öccin ealajdis i pu,htin su,ŋne la,ŋ,ŋijjt : ko,ll i lāðan i smirna.

12. I kuo,ss sijje Jimmel pākaj nakrest, ij monned Irod gorra ma,št, sij vu,lkin ieres vāra ižes korra.

13. Nu kuo,ss sij vu,lkin : tanna i Jimmel ieñkal itt nakrest Oaska, i sārñ : kocc', vā,lt pā,ŋn i sōñ' iēñn, i poačk Jegipet iemnja, i ie,l' ta,mpet (sa) tonn rajja, što kuo,ss mun to,ŋne im cie,lk ; tonn guojk što tāht Irod öcced pā,ŋn, majkem vāras.

14. Son koccaj, v,ltij pā,ŋn i sōñ' iēñn ikka, i vŭlgij Jegipet iemnja.

15. I son ta,mpē leaj tonn rajja, kuo,ss Irod j,gmij ; što šōñ-tahč sārñmañč Jimlajn pajjel prōrok, kŭ sārñ : Jegipet iemnest mun kohčum alkan.

16. Kuo,ss Irod tanna ujni ižes luoñmañč noajt-olmuj guojm, son čevta seandij i vŭlkeht pŭkijjt pārnajt ko,nted Wiŋliemest i pŭkk tonn iemnest kŭyteð e,rest i to,št nŭrmijt, tonn pā,l' mīlt, konn son kulij noajt-olmujn.

17. Tanna šōndij sārñmañč pajjel prōrok Jeremej, kŭ sārñ :

18. Jinn kullaj Rārest, lujhkem i reākmuš i čevta kuk,ŷollem ; Rāzil luojhk ižes pārnajt, ij tāt joskeð lujhkmen tonn guojk što sij ie,ŋ' leaj.

19. Mañña Irod sarmest, kic, Jimmel ieñkal nakrest idij Oaska Jegipet iemnjest,

20. I sarn : kocc', vält pārn innijnis, mōn' Izrail iemnja ; tonn guojk što jāmmin pārn jñk öcej.

21. Son koccaj, vältij pārn i sōn' ienn, i pūdij Izrail iemnja.

22. Kuo,ss son kulij, što Arzelaj Iudējest lē carren Irod sajest, a,žes ovtel, son polij toj' monnem ; te pākaj suñne nakrest Jimmel (monned), i son vūlkij Galilej rajij siz.

23. I pūdij toj' i iel'žodij lañnest nommed milt Nāzarettest, što šontahē pajjel prōrokij sārnmuššed milt, što son leač kohčjed Nāzaretliñen.

Koalmant alkzoš.

Toj pñvij poatt Orvan ristj, i sarn Jimmel sarjyt Iudēj miecest,

2. I cealhk : kajđotted ; tonn guojk što a,ltla lē poattañē a,lm cqr'-valt.

3. Tonn guojk što sōn lē tott, kōnn bajas prōrok Isajja cūlkij : kukjōllej jinn miecest : vālmšekked vāra Šur,ve, tujšekked cūhkijyt suñne vujkēst.

4. Īčē-še Orvan ōnij āskijyt verblūd sozsmest i nā,ħk-poakkan' pīrr čoalošmes ; a pierken sonst lejjin sujn-ñu,čkej i mieh-mitt.

5. Tanna Ierusalim i pūkk Iudēj i pūkk iemñe-kōnt pīrr Jordan vijđenin suñne,

6. I sij ristnotten sonst Jordanest i kajđotten rikijnis.

7. Nu kuo,ss Orvan ujnij iennej farisejyed i sadukejyed ižes korra puo,ttēm ristnottem vāras, cūlkij sijje : kūwō šontus tij ! kie tijje pākaj vīččed puo,ttej sientmušest pagro.

8. Te tujšekked kajđotmuš q,nezej šantajt ;

9. I ielled jurted sārned ičsant : a,čē mīnest lē Abram ; tonn milt što mun sārnam tijje, što Jimmel oajj tajn kīdgiyn pajas paj-nested pārnajt Abrmā.

10. Uže i qkš orr mūrj mantkijn : ju,kke mūrr, kū ij pu,št šij' šantajt, cūhpje,ž i sušhpje,ž tolle.

11. Mun risttam tienijt čāžest kajđotmušše ; nu lē mūn' milt puo,ttej sqmjamp munned ; mun im q,neht kūnted sōn' kamgiyt ; son ristleskoatt tienijt Pa,ss-vujñsin i tōlijn.

12. Sōn' koajv lē kīdest sonst i son cūlk ižes jār,vi-siemen-tāk-

kom-port, i kōpč pšenices ajhta, a jāv-šontem-sujn son poalt
čacknahtem tōlījn.

13. Tanna poatt Isus Galilējest Jordne, Ovvan gorra ristnot-
ted sōnest.

14. Ovvan-že tū,lsolij sōn', i sārnej: mī,ņne bitt ristnotted
tōnst, i tonna mī,ņne poadaž?

15. A Isus cīlkij so,ņne vuosta: kū,de a,tt nitt; tonn guojk što
nitt mījje sieht tuj'šed ju,kke vujkedvūd'. Tanna Ovvan luošt sōn'.

16. I ristnotmañč Isus vaktiñne čāžest vijđij; i kīč, a,lm'
so,ņne āvnīn, i ūjnij Ovvan Jimmel vujņas, kū volas pūđij, go,tt kō-
lu,p, i nījij sōn' ol'.

17. I kīč, sārneš'pūđij a,lmijn jīnn: Tāt tī mūn' šgb'šem a,lk,
kū tī mūn' jīñked milt.

N'ealjant alkzoš.

Tanna leaj Isus rikmañč vujņasin miehc-pajhka, kīhčlem vāras
cuo,rtest.

2. I ku,ss son pā,žijij nielj-lo,je piejved i nielj-lo,je ijjed,
nealgešgūđij ma,ñ'mu,sse.

3. I pūđij kīhčlej so,ņne, i cīlkij: būđi ton Jimmel a,lk, cielk
što lehčīn tākk kiedg' lejpen.

4. Son-že cīlkij so,ņne vuosta: lī kirjjañč: ij liñče ortin lijpīn
ielleđ olmuñč, a ju,kke sañijn, kū vījt Jimmel nā,lmest.

5. Mañña test vālt sōn' cuo,rht pa,ss-lanna, i cieñkaht sōn'
cie,rkov lād'v ol',

6. I sārñ so,ņne: būđi ton liñčij Jimmel a,lk, suohpjed volas;
tonn guojk što lī kirjjañč: son pāhk ižes ieñklījt tōn' vāras, i sij
kū,ntes'pūotte' tōn' kīđijdis a,ln, ik ton kūskēe keadga jūlgijnant.

7. Isus cīlkij so,ņne: lī kirjjañč nitt-še: ie,l' ton kīhčel' Šur',
ižant Jimmel.

8. Va,št valt sōn' cuo,rht i vīkk čevta oll tie,rn ol', i vuoz'çal
so,ņne pūkijt tānn a,lm qar'-iemnijt i sien' slā,v'.

9. I sārñ so,ņne: mun pūkk to-lajte to,ņne andañ, būđi ko,m-
meriñčij mī,ņne juolka.

10. Tanna Isus so,ņne sārñ: ūjt munst iers sajjā, sahtan;
tonn guojk što lī kirjjañč: Šur're, tōn' Jimm'la kommordol', i ovt
so,ņne služ'.

11. Tanna kuott sōn' cuo,rht ; i kīč, ieñkal pū,ttēn sōn' gorra i slu,ššēn so,anne.

12. Kuo,ss Isus kulāj, Orvan lī antaič orrem-sajja, son monij Galileajja.

13. I son kuo,ss kūdij Nāzaret, pūdij i iellešgūdij Kapernaumest, mierr-rīntest, Zavulon i Neffalim rajij sīs ;

14. Što šontahč sārmañč pajjel prōrok Isajja, kū sārñ :

15. Zavulon iemne i Neffalim iemne, mierr-keajñ a,ln Jordan tū,kken, ristna,htem Galilēj,

16. Mirr, orrej sievñdozest, ujnij šūrñ čūv', i so,rm iemnjest i kopseset orejijt čuvved šontij.

17. Teđ' pū,lest Isus sārnašgūdij Jimmel sa,rjijt i cie,lkešgūdij : kajđotteđ, tonn guojk što a,lm' cqr'-valt a,ltl'a pūdij.

18. Kuo,ss son monij a,lt Galilēj mierred, son ujnij kūxt vīlj' ; Simman, kohčma Piedrēn, i Uo,ntrej sōn' vīlj' , sajmijt pōtkmen mierre ; tonn guojk što sonaj lejjēn kū,ll-šilej.

19. I sārñ sijje, što puo,ttēđ mun' mīlt, i mun tienijt tuj'sa olmuñč-šillijēn.

20. Sij vaktiñne kū,ttēn sajmijōis i vū,lken sōn' mīlt.

21. Kuo,ss son vulgij test ovdos, ujnij son nu,mb kūxt vīljūč, Jāhko Zevedej a,lj' i Orvan sōn' vīlj' vōnseset ožijnis Zevedejjijn, čyžtem sajmijōis, i koččaj sīnijt.

22. I sij vaktiñne kū,ttēn vōnsēs i a,žes i vū,lken sōn' mīlt.

23. I vōttōdij Isus pūkk Galilēj mīlt, uo,pest sien' sinagōgijñ, sārñaj cqr'-valt Jevaŋgeli i ličcij ju,kke ko,ž' i ju,kke uojna,htemvūđ' olmujn.

24. I monij sōn' bajas sakk pūkk Sirej mīlt ; i pu,htis so,anne pūkijt ko,ž'lajt, kojñ lejjēn ju,kke-nalšem ko,ž' i uojna,htemvūđ' , i vū,prej-olmujt i māññ-ko,ž'lajt, i sām'žemes-ko,ž'lajt, i son ličcij sienijt.

25. I vū,lgij sōn' mīlt ienney olmñetteđ Galilējest i lo,gre-la,ññ-iemnjest i Ierusalāimest i Iudējest i Jordan tū,kken.

Vīdant glkxoš.

Kuo,ss son ujnij olmujt, son monij tierm' ol' ; i kuo,ss son ištij, pū,ttēn so,anne sōn' uopsurvoj.

2. I son q,rc,đ ižes űā,lm', uo,pest sienijt, sārñaj :

3. Oaz'lož tokk ließ, kukk ließ vajvaš jīñkijnis; tonn guojk što sien' l̄ a,lm' cgr-vall.

4. Oaz'lož ließ lujkej; tonn guojk što sij joskeß.

5. Oaz'lož tokk ließ, kukk ließ suo,ne; tonn guojk što sijje kūtjed leañč iemne.

6. Oaz'lož tokk ließ, kukk ließ vujkedvūd' nielgest i koškest; tonn guojk što sij liñčēn kalnañč.

7. Oaz'lož ließ tokk, kukk ließ lā,ŕ' dēs olmo; sijje leañč lā,ŕ'-desvütt.

8. Oaz'lož tokk ließ, kukk ließ kūt,kiñnis puhtas; sij liñčēn ujed Jimmel.

9. Oaz'lož mirdottej ließ: liñčēn sij sārmañč Jimmel a,lmēn.

10. Oaz'lož tokk ließ, kokk ließ vujexañč iers sajja vujkedvūd' guojk: sien' l̄ a,lm carstro.

11. Oaz'lož tij liepped, kuoss tienijt liñčis sgnijn cūzŕolled, i vujexed, i jukke nalla viere sgnij guojm tienijt vier'ŕolled mun' guojk.

12. Rqmšotteð i viesluššed; tonn guojk što šur' ließ tienest lajje a,lmest: nitt vuj'ŕis i prōrokijt, kokk lejjen ovtel tien'.

13. Tij liepped iemnej sū,ll. Būdi sū,ll kāðŕiñč sāmajdis, mījn son' tujšaz suolloy? Son uže ni kōz ij q,neht, a što suohpjed sōn' olkus olmujt pajjel vā,ncem nalla.

14. Tij liepped tānn a,lm' čūr. Ij uoj khtjed la,nn, čuōñčej tiern a,lm.

15. I puolŕañč tūvas q,ste vuolla ij cieñkŕw', a cieñkŕw' tūvas-jūilg ol', i čuovv pūkiijt portest.

16. Nitt q,gn čuovv tien' čūr olmij ovdest, što sij ujnčēn tien' šīŕ tūjijt, i kītčēn tien' a,lm-a,ß'.

17. Ielled ju,rted što mun pū,ttēn sieŕŕjed zākon ili prōrokijt: mun im sieŕŕjed poattañč, a tievted pū,tte.

18. Vujkest mun tijje sārnam: kon ij čaqk a,lm i iemne, ij ni oxt iota ili ni oxt ceakas pud' zakonest, ovtel konn ij teavto pūkk.

19. I tāð' milt; kie sieŕaht ovt tājn uemus pāhkmužijn i uopeast olmujt nitt, tott leañč kohčmañč ucmussēn a,lm-cārstva;st; a kie tāit tūjašt i uopeast, tott leañč cealhhmañč šūrren a,lm-cārstva;st.

20. Tā,st-ŕo mun tijje sārnam: buði tien' vujkedvütt ij liñčē ienamp kirj-kīðij i farisejij vujkedvütted, iepped liñčē monned a,lm-cārstro.

21. Tíj kulíjt, što leaj cealhkañé poar'sijt: ie,l' kont; kie kont, tott leañé antañé súd' vuolla.

22. A mun cealka tíjje: ju,kke sientnej vīljes ol' pu,stiijt, leañé antañé súd' vuolla; a kie cealhka vīljis: raka, leañé antañé sine-drion vuolla; a kie cealhka: mielzemes, leañé antañé toll-gttu.

23. Nitt, buđi ton putaz ižant lajz voltra, i ta,mpa muštjaz, što tōn' vīlj jurt tōn' vuosta mojt-ni;

24. Kū,đ' toj' lajzant voltar erte i mon', ovtel mīrdod vīljijnant, i tanna puod', pu,t lajzant.

25. Mīrdod pākijnant vaktamp, konn ton sōnijn leaz vārest veal, što tōnijn pākkej ij antčē tōn' sudja, a sudj ij antčē tōn' slušja, i tōn' ie,tt ištzechiš turma.

26. Vu,jkest to,mpa sārnam: ton ta,mpet ikk pie,s', konn ton ikk a,nt ma,ñemus teañkne.

27. Tíj kulíjt što leaj sārmañé poar'sijt: ie,l' tuješt blūd'.

28. A mun tíjje cealkam: kie keahé nizan-olmo ol' tāhtmužij-nis, son uže reahktuvuj sōnijn ku,tkijnis.

29. Buđi tōn' uo,lgēs-pie,ll ča,lm tōn' vīkk reahka, ro,tte sōn' meanda i suohpe iž'sant p,q7o: tonn guojk što pu,reamp leañé to,mpa, što tonst ozt rūvj majkjahé, a ij lēhče pūkk tōn' ro,ñk suohp-jañé gttu.

30. I buđi tōn' uo,lgēs-pie,ll kūt tōn' vīkk reahka, čūp sōn' iers saija, i suohpe iž'sant; tonn guojk što leañé pu,reamp to,mpa, što majkjahé ozt rūvj tonst, a ij pūkk lēhče tōn' ro,ñk suohp-jañé gttu.

31. Cealhkañé lī nitt-še, što buđi kie r,qtkjñé ižes kapkest, q,nn ant so,mpa r,qtkjem'-kirj.

32. A mun cealkam tíjje: kie r,qtkaj kapkestes ie,pes vierasvūd' gieččen, monn blūd' guojk, son vīkk sōn' blūd' tuojja; i kie najhtlatt rātkañé kapke, tott tujašt blūd'.

33. Veal' tíj kulíjt, cealhkañé leaj poar'sijt: ie,l' mon' pajjel Jimmel-sā,n', a tiert ižant Jimmel-sā,n' Jimmel ovdest.

34. A mun cealkam tíjje: ie,l' kliendod' ni monn viert: ni o,l-mijn, tonn guojk što son lī Jimmel ištem-sajj;

35. Ni iemijn, tonn guojk što sōn' jū,lk-saj' liež'; ni Ierusalī-mijn, što son lī šūrr qar' lo,nn.

36. Ni uvjinant ie,l' kliendod', tonn guojk što ikk uoj ni ovt vūpt tuj'sed vīlkden ili čghpden.

37. A q_{nn} nitt leaⁿc tiene s_ānn: l_ā, l_ā, illeax, illeax; a m_ā l_ā t_ānn ol', tott l_ā n_{uo}zest.

38. Tij kulijt, što leaj cealhkaⁿc: ča_lm ča_lm sa_jja i p_ānn p_ānn' sa_jja.

39. A mun t_ijje s_ārn_am: ie_l' ruostla_{st} n_ūz_ijn. Nu kie t_ōn' čack uo_lg_{ēs}-pie_{ll} n_{ār}re, k_āv_est so_ānne i nu_mp pie_l'.

40. I kie t_ātast ton_iju s_ūtto_tted, i v_āl_ted tonst p_ājt, a_{nt} so_ānne i olge_{lt} q_srij_dant.

41. I kie t_ōn' v_ūlgaht s_ōn_ijn v_ān_ed ort v_irst, v_ān_e s_ōn_ijn k_ūzt.

42. A_{nt} t_ōs', k_ū tonst ā_nn, i te_{st}, k_ū tonst t_āht l_{aj}nas v_āl_ted, ie_l' k_ōv_es p_q70.

43. Tij kulijt, što leaj cealhkaⁿc: š_qžest i_žant a_ld_es i k_ūnt nie_n' i_žant p_āss-olmo ol'.

44. A mun cealkam t_ijje: š_qž'šeked i_žant p_āss-olmu_jt, bl_qv'-slooved, kukk tien_ijt k_qr_din, tu_j'šeked s_ijje p_ūre, kukk tien_ijt ie_ž' š_qb_ešt, i kommer_ōlled to_j ortel k_ūkk tien_ijt č_ūž'zolle_ž i v_iž_ete_ž;

45. Što s_ōntc_ipped a_lm-a_žant a_lken; t_ōnn guojk što son p_āhk peaj_va_s paj_ned p_ās_nik_ij a_ln i p_ūri_j a_ln, i v_ūlk_zal a_lr vujk-olmu_j ol' i vie_rr-olmu_j ol'.

46. T_ōnn m_ālt što, bu_di tij ā_lk_bo_tted š_qž'šed to_jt, kukk tien_ijt š_qb'š_ež, m_ā leaⁿc t_ijje p_ql_ki_jt. Vaj nitt-še č_ōa_nk-kop_če_j tu_j'š_ež?

47. I bu_di tij ielb_itted pu_ōra_{st} ort_ij v_il_jent guojm, m_ijt tij tu_j'š_epped ieres t_ūj_ijt! Nitt-še i rist_na_htem tu_j'š_ež?

48. I nitt tij ku_ot_jekked t_ir_tsa, ko_zt tien' a_lm-a_čč l_ā t_ir_tas.

Kudant alk_zoš.

K_āh_ed, ie_lled a_{nt}ed i_žant antmuš_ijt obn_ij o_vdest, t_ōnn guojk što u_nč_in tien_ijt; ieres nalla t_ijje ij lič_e p_āl_k tien' a_lm-a_ižest.

2. Nitt, ku_oss ton vaj_vaš-antmuš_ijt anta_z, ie_l' rajk-m_ūr' č_ōd' kuk_zol i_žant o_vdest, ko_zt tue_jš_ež' k_ūž_tla sinag_ōg_ijn i jo_tksist, što olmo sien_ijt k_it_in. Vujkest t_ijje s_ārn_am: s_ij uže v_āl_te_ž' i_žeš p_āl_k.

3. A tonst, ku_oss ton anda_z vaj_vaš-antmuš_ijt, q_{nn} t_ōn' č_in_ž' k_itt ij tied_če, m_ijt eall uo_lg_{ēs}-k_itt;

4. Što t_ōn' antmuš_i leh_čen peaj_ht_est; i t_ōn' a_č, k_ū u_n peaj_ht-t_ūj_ijt, m_āks to_ānne ol_med.

5. I, ku_oss kom_ōd_ōl_ōl_ōl_ōl_ō, ie_l' nitt tu_ješt, ko_zt k_ūž_tla, k_ūkk

šqb'seβ' jōskned sinagogijn i uyljn jotksij milt kommořdollem vāras, što vūszuwēin olmuĵ ovdest. Vujkest tijje sārnam, sij uže vālteβ ičēes pūlk.

6. Ton-še kuoss kommořdolaz, mon' ižant pořhte, lohked w-sant i kommert ižant aĵča, kŭ lī peajhta,št; i tōn' aĵč, ku ujn peajht-tiĵ', māks to,ņne olmeō'.

7. A kuoss tij kommořdolbuo,tted, ielled sārned lik' sgrĵjt, go rīstna,ĵtem; tonn milt što sij ju,rtēβ, što ienę,tted ičēis sanijn leaņč kulmaņč sien' sgr'.

8. Je,lled ie,lled sieneĵ milt; tiett tien' aĵč mī tijje bitt, ortel tonn kuoss tij ānešřuotbe,tted sōnst.

9. A kommořdolleđ nitt: Mien' aĵč, ton kŭ leař a,lmest! g,ņn pa,řřuw tōn' nomm;

10. A,ņn poatt tōn' carstvo; tōn' valt g,ņn leaņč i iemne a,ln kořt a,lmest.

11. Mien' tārmeņč leĵb' a,ņt miĵje tānn peajvas;

12. I kŭō' mien' vālgĵjt, kořt i miĵ kŭ,ttēp vealĵajđan;

13. I ie,ł' vĵř' mienĵjt kihčlemu,šše, a piest mienĵjt űuo,zest. Tonn guoĵk što tōn' lī carstvo i sām' i šűrr-nomm a,kl' pajas. Amin.

14. Bűđi tij g,lgűepped olmiĵt pro,štjed sien' rĵkkĵjt, tanna i tienĵjt pro,štaj tien' a,lm-aĵč.

15. A iepped g,lgűe pro,štjed olmiĵt sien' rĵkkĵjt, tanna i tien' aĵč ij pro,šte tijje tien' rĵkkĵjt.

16. Nitt-še kuoss tij pa,řřepped, ielled tie,ņted uĵvidant volas, go,tt kŭřtla: sij piĵjeβ kāsvejđis sievűden tonn vāras, što vū,řřuwēvēđ olmiĵt pa,řřejjēn. Vujkest tijje sārnam: sij uže vālteβ pūlkes.

17. A kuoss ton leař pa,řřemen, vujtel oajřvant i poz' kāsřant;

18. Tonn guoĵk što itted pa,řřejjēn ij olmiĵ vāras a ižant a,ř' o,řte, kŭ lī peajhta,št; i tōn' a,čč, kŭ ujn peajht-tĵĵjt, māks to,ņne olmse.

19. Ie,lled kōpčēđ ičsant ealajt, iemne ol', ko,št kuoĵř' i rűst torm, i ko,št sűl'-olmo rāppō,ř' i suolneβ:

20. A kōpčēđ ičsant ealajt alma, ko,št kuoĵř ni rűst ij torm', i ko,št sűllo ie,ř' rāβ' i suolent ie,ř'.

21. Tonn milt što ko,št lī tien' eall, ta,ņpe leaņč i kŭ,tk tienest.

22. Ča,lm lī lišk vāras tūv'sen. I nitt, kuo,ss tōn' ča,lm leańč pu,ttes, tanna leańč pūkķ tōn' lišk čuvvōd.

23. A kuo,ss tōi' ča,lm šontinč ūuo,ssen, tanna leańč pūkķ tōn' lišk sievńden. I nitt kuo,ss čuvv, kŭ lī tonst, leańč sievńedvŭtt, ma,nte leańč tanna sievńedvŭtt?

24. Ij uoj ni kie sluššed kūjt šu,rre; ūli ort ij sa,β'šesčuōd' a nu,mp alk sa,β'šed, ūli sonn ton pińeškoatt a nu,mp ij ā,lk' roa,rđed. Iepped uoj sluššed Jimla i Mammona.

25. Tānn milt tijje cealkam: ielled vŭl'zekked ūžant jīńķ ruojk, mojt pōrred i mojt jukked, ni ij ūžant ro,ńķ vāras, mojn tov'notted. Jīńķ ijja lea šu,reamp pōrmuššed i ro,ńķ ijja lea šu,reamp aqgijt?

26. Vilšzekked a,lm lo,ndij ol': sij ie,β' ka,lv di ni čŭp ie,β' di ni kōpč ie,β' ajtijt; i tien' a,lm-ajč pōrtt sienijt. Vaj tij liepped čerta pu,reamp sienijt?

27. I ni kie tienest ij uoj ūžes vŭlājn la,š,zed ro,ńķes (žota) i ort ka,rńel-vie,rt.

28. I aqrij vāras mojt tij vŭl'zepped? Kīčsekked pealt' pou,loj ol', kozt sij šonte,β. Sij ie,β lik ni mojt, i ni pon' ie,β.

29. A tijje cealkam: i Solomon šŭrred slā,veses ij tov'notmańč nitt, go,tt ju,ķjańč sienest.

30. Go nitt Jimmel tov'naht pealt-rā,s, ku tā,rm lī, a jenta leańč suohpjańč kivkna, to tienijt veal pu,reamp tov'naht, vā,nn-vierlajt!

31. Tonn guojk ielled vŭl'zekked i ie led sārned: mī mijje pōr-red? ūli mojt jukked! ūli mojn tov'notted?

32. Tonn guojk što tānn pūkķ ōce,β ristna,htem; i tonn guojk što tien' a,lm-ajč tiett, što tijje tājt pūkķ bitt.

33. A ovtel ōcedd Jimmel cārstva i sōn' vujkedvŭd', i tātt tijje pūkķ leańč.

34. Tonn milt ielled vŭl'zekked jentjinč piejv vāras. Tonn guojk što jentjinč piejv ūčč leańč vŭl'zed ūžes vāras. Leańč ju,ķke piejvest ūžes vāras vulled.

Kičcant alkyoš.

Ielled sŭtteō, i iepped līńče sŭtma.

2. Tonn guojk što ma,nte tij sŭdijn sŭtbo,tted, tojn sŭdijn i līńčbo,tted sŭtmańč, i ma,nte tij mīrijn mie,rđepped, mukka mīrijn i tijje mie,rđesguōdett.

3. I mejt ton kīcaz oavsa ol', kū lī vīljant ča,lmest, a omp mūr' īžant ča,lmest kul' īkk?

4. Ili kozt cealkaz vīljsant: orest, mur vāltam oavsa tōn' ča,lmest; a kīč, tōn' ča,lmest lī omp mūr?

5. Ton kūztlāč! Vā,lt ovlest omp mūr' īžant ča,lmest, i tanna ujnaz vā,lted oavsa vīljant ča,lmest.

6. Ielled ontlē,kked pa,ss-ealajt pienrījt, i ielled suohped īžant zemčur šerij o,pte, što sij ie,β tōpčē tojt ju,lrīs kuojm i mgst mā,hc-lemmen ie,β kīšknehče tienījt.

7. Anned, i leačē tijje antačē; oced, i kovnbētted; tākdōtted, to i q,vdett tijje.

8. Tonn guojk što ju,kke ānnoj vālt, i ocej kavn, i tākdōtja q,vdett.

9. Līja tienīj koskest mukka olmučē, kū, ku,ss sōn' a,lk ānast sonst lejp, antačē so,nne kiedr?

10. I ku,ss ān'sahč kū,l', a,ltnahč so,nne kūvō?

11. I nitt, go tij, kūkk liepped pakk, uoj,β,tted a,nted pārna-jdant šīr antmušījt; tojn ienamp ant tien' a,lm-ajč šīknījt tojt, kokk āneβ sonst.

12. I nitt, pūkījn. kozt tāzted što olmo eal'čēn tienīj guojm, nitt i tij ielled sienīj guojm; tonn guojk što to-lajn' lie,β zākkon i prōrok.

13. Monned to,kkes uvs mīlt; tonn guojk što tott uks lī šūr i tott čuokas lī kōmteγ, kū vīkk majkem-sajja, i ienney vqrōeβ toj mīlt.

14. Tonn guojk što tott uks lī tōkkeō i čuokas lī kie,nc, kokk vīkkeβ ie,llem-sajja, i ted olmne,tted ij ienney lea, kokk kvneβ tojt.

15. Vq,r' duvced kīles-prōrokījn, kokk potle,β tijje lāmpas-gsrīj guojm, a sisn sij lie,β kīškej čolp.

16. Sien' šantaj mīlt tītbētted sienījt. Kopčaz ton, īkk vinn-mūrjījt čōhkoj-mīstkest ili smokvajt pašnontej rā,zest?

17. Nitt ju,kke šīr mūr šontad šīr šantajt; a ūuo,zes mūr i šontad ūuo,zes šantajt.

18. Ij uoj šīr mūr puhted ūuo,zes šantajt, i ūuo,zes mūr puh-ted šīr šantajt.

19. Ju,kke mūr, kū ij pu,t šīr puttajt, rā,ōett i suohpjett to,lle.

20. Nitt sien' šantaj mīlt tīthō,tted sienījt.

21. Ij jučkjaňč, kŭ sārŋ muŋne: Gospodì, Gospodì, liňč monned ałm cārstva, a tott, kŭ teart mŭn' ałm-aš' tãhtmuž.

22. Ienney leaňč miŋne sārŋjetted tonŋ piejr: Gospodì, Gospodì! Vaj' mij tŏn' nomest ortlest qjgij sārŋajm? i vaj' mij tŏn' nomijn vuoj'zijm cŭrtij? i vaj' mij ton' nomijn ienney kŭstnahtem tujjed tujšijn!

23. I tanna mun sijje sārŋam: mun ni kuo,ss im tiettaňč tieňjt; monned iers sajja munst, tij zakovzemes tuj'sej'.

24. I nitt pijam jučkja, kie kultal to-lajt' mŭn' sqr'ijt, i kie call sienij mŭlt, ort-nalšemen mŭlves olmujn, kŭ tujšit portes pãvt' ol'.

25. I vŭlgij a,br, i tŭvtŏn jŏr' i pŏnkjŏn pŏňg' i čq,even tonŋ port ol' i son jŏrmaňč ij; tonŋ guojk što son leaj tuj'saňč kiedy' ol'.

26. A jučkjaňč, kie kull tãjt mun' sqr'ijt i ij tuješt nitt, leaňč pijmaňč ort nãlla mŭl'zemes olmujn, kŭ tuješt i,šes port vŭntas ol'.

27. I vŭlgij a,br, i kołg'òen jŏr' i pŏnkjŏn pŏňg', i vi,rrŏn tonŋ port ol'; son i jŏrij i leaj sŏn' jŏrmuš šŭrr.

28. I kuo,ss Isus lŭptij tãjt sqr'ijt, olmo divde,ttŏn sŏn' mã,t-zemuš:

29. Tonŋ guojk što son uo,pe,št sienijt kojt vãltlaňč, a ij nitt kojt kirj-kŭd i farisěj'.

Kãvcant alkzoš.

Kuo,ss son tiermest ŋijij, sŏn' mŭlt pŭdij ienney olmŭc,tted.

2. I kŭč, pŭdij prokãzenoj olmuňč, kommordolij so,ŋne i cãlkij: Gospodì, go ton tãtŭj, oajaz mun' puttesmahted.

3. Isus vujkij kŭdes, kŭskij so,ŋne, i cãlkij: tãtam, puttesm. I son vaktiňne putta,sm prokãzest.

4. I cealhk so,ŋne Isus: kŭč, ni kiez ie,ł' ciellk; a mon', vu,zehrt ašant pãhpi, i pu,t lajz, kŏnn pãkaj Mojszej, sijje vŭ,šzemuššŏn.

5. A kuo,ss monij Isus Kapernauma, so,ŋne pŭdij čuotsaňč i ãnaj sonst:

6. Gospodì! mun' sluššej leašš kuodest luostaňč-kobest, i kor-siňne mŭhcòatt.

7. Isus cealhk so,ŋne: mun poãda, tŭrvzattam sŏn'.

8. A čuotsaňč vuosta sārŋaj, cãlkij: Gospodì! Mun im kŏst-maňč tonŋ rajja, što ton poãd'čiz mun' lqj' vuolla; a ciellk ort sãn', to tŭrvzurr mun' sluššej.

9. Tonn mält što mun leam i pakolvos ; a gnam saldzajt vuolnan, i sarnam oxti : mon', i son vuolk, i numpa : puode, i son poatt ; i ičcan slušja : tūješt tonn, i tūjašt.

10. Go Isus tonn külij, so nne vīrij tērvēn, i son cīlkij īžes mält puodejijt : vujkest sarnam tije : ni Izrailest im kqcnmañc muka vier'.

11. Sarnam tije : ienney poatt nu rtej' go rren i uorjem-bie,lt i komle? (tuol gu rre) Abrāmān, Isākān i Jqhkājn a,lm cārstva, st ;

12. A cārstva a, lge līčcēn suohpmañc olkmus sievñdesse ; ta, mpe leañc loejhkmuš i pa nes kuojm käckmuš.

13. I cīlkij Isus ču,tsiñce : mon' ; i kozt ton vier, jiz, nitt i to, nne leañc.

14. Pūdi j Isus Piedar porhte i ujnij son' vuonna, m liešmen pū, lle-kobest.

15. I kūsij son' lätte, i pū, lle-kopp kūdi j son'. I son kocca j i služij sijje.

16. A go, tt šontij icknañc, so nne pultiš ienney cuorhtlīñ-čēd i son vujeht vujñsijt sqnājn, i tīrvzo, ttj pūkijt košlajt ;

17. Što nitt šonta, hc, kozt leaj sarnmañc pajjel prorok Isajja, kū sarn : son vq, ltij īžes ol' mien' uojna, htmužijt, i ku, ntgudi j kobijt.

18. Go, tt ujnij Isus pīrr īžes ienney olmē, tted, pākaj (uop- suvjijt) vūjjed pajjel nū, mp pealla.

19. Tanna oxt kirj-kitt pūdi j a, ltla i cīlkij so, ne : Uopsej ! mun vuolkam tōn' mält, zoš ton koz' mon' ūjz.

20. I cealk so nne Isus : rīmūijn lie? vuoñk i a, lm lo, ntijn lie? pie, ss ; a olmo a, lgest illeaz koz' uojv' ūkla, htēd.

21. A nū, mp sōn' uopsuvjijn cīlkij so, nne : Gospodi ! lū, št mun ortel vū, lkeđ i rūhkeđ ičcān a, š'.

22. A Isus so, nne cīlkij : puode mun' mält i kū, de jā, mjejt čik- keđ īžes jā, mjejt.

23. I ku, ss son monij vōnse ; sōn' mält vū, lken sōn' uopsurvej.

24. I kīč tanna sontij šūrr šōññ miere, st, nitt što pajjel von- nas mo, nnēn nomp ; a son ūdi j.

25. Tanna sōn' uopsurvej pū, tten so, nne, cō, enen sōn' i cīlh- kēn : Gospodi ! pie, st mienijt, majkjesgūdēm.

26. Sarn sōn : mojt tij muka liepped polčē, vā, nn-vierla ? Teđ' rajest son kocca j, kīltij pū, nkijt i mier' i šontij šūrr ku, olhk.

27. *A olmo tortuššén i cülhkén: kie to-lahte, go pīng' i mierr jākyolleš sōn'?*

28. *I kuoss son nuamp pealla pūdi, Gergesin iemnja; pūttén so, ppe vuosta kūxt cuo, phtla, rūfījn lītma, čerta kūtkes, nitt što ij tūstma ta, űk vq, rdeđ ni kie.*

29. *I kē, sij kukzolšgūttén: mā lī tonst tujijt mien' rāras, Isus, Jimmel a, lk? Pūttēz tūe ortlest ajkij mūhced mienijt.*

30. *A sienest ku, hken piūnēs ša, kked šūrr cūcco.*

31. *I cuo, rt qnnun sonst: go ton vujeziñčiz mienijt; to rūlgeht mienijt ša, kk-cūcja.*

32. *I son cūlkij sijje: monned. I sij lītén i vū, lken ša, kk-cūcja. I kē, pūkk ša, kk-cuoze suohpjođij peack-sajest mie, rre, i majk-jén cācca.*

33. *A piūnej' vīclén; i kuoss sij pūttén lanna, sqnnun pūkk tūj' i tonn līk, koxt cuorhtlaj tūj' šontij.*

34. *I kē, pūkk la, nn viđij vuosta Isu, se; i go, tt ujnén sōn', qnnun, što son ruolka, hč sien' iemnest p, qo.*

Arcant qlkzoš.

Tanna son monij vense, vūlkij mašt pajjel i pūdi, lanna, s.

2. *I kē, pu, htes so, ppe luoštañč lā, pv' kob'la, kū leaj pijmañč tūl' a, ln. I go, tt Isus ujnij sien' vier', son cūlkij kob'liñče: ton lehčiz r, qvas, pārnām! kuotješ' to, ppe tōn' rie, k.*

3. *Tānn pā, le kuo, lea kojn kirj-kāđijn cūlhkén iččēs: son Jimmel lājht.*

4. *A go Isus ujnij sien' jurtgijt, cūlkij; monn guojk tij jur, tbe, tted űuo, zes jurtgijt ižant kūtkest?*

5. *Tonn guojk što mā lī kiehpsamp cielhked: kuotješ' tōn' rie, k, ili cielhked: kocco, vōttōđ?*

6. *A što tij tiedčipped, što olmo a, lgest lī vālt iemnej a, ln rīkij, t kū, tted (tanna sārñ kob'liñče): kocco, vā, lt ižant tū, l' i mon' koatsant.*

7. *I son koccaj, vq, ltij ižes tū, l', i vūlkij koatta, s.*

8. *Olmo, koxt sij ujnén tonn, tortu, ššén i kihtén Jimmel, kū leaj antañč olmijt muka vālt.*

9. *Kuo, ss Isus tu, đ' go, rren vōttōđij, son ujnij olmo ormen i pošlīn kōpčmen, nommed mīlt Mā, htvej, i sārñ so, ppe: puođe mun' mīlt. I son koccaj i vūlgij son' mīlt.*

10. I kuo,ss Isus ištej pōrred porte,št, iennej mitta,red i reak-
linčed pūdi, i ištneñ sōnijñ i sōn' uopsuvijj guojm.

11. Ko farisej' tonn ujnēn, sij cīlhekēn sōn' uopsuvijj: monn
guojk tien' uopsej porr i juhk mitta,rij guojm i reaklaj guojm?

12. Isus tānn kulij i sijje cīlkij: tūrvas olmijt pū,ņ'nej' ij bēd',
a kopp-olmijt.

13. Monneð, uopsuvved, mī tātt lī: lā,vedvūde tātam, a im tāt
lajzjijt. Tonn guojk što mun pū,ttēn ko,hčed im vūjk olmujt a reaklajt
kajdottem vāras.

14. Tanna puo,tteß so,ņne Orvan uopsuvvoj', i sārneß: monn
vāras mij i farisej' pa,szep iennej, a tōn' uopsuvvoj' ieß
pa,zehť?

15. I cīlkij sijje Isus: uojjeß vaj ieß peachušsed najm-kuod'
a,lg, konn sienij guojm lī vūntem? A puotteß piejv', kuo,ss siene,št
ā,ņ'sett vūntem, i tanna ā,lkeß pa,szed.

16. I ni kie ij tūñ uo,mm qsej pā,štñahtem lījnin; tonn
guojk što ottest tūñmañč kišk uo,mm qsyest, i rajk veal šu,reamp
leañč.

17. I nitt-še ie,tt vallo vōrs vēn' uo,mm vierc size; a ieres nalla
uojjeß' vierc kiškjed, i vinn pūkk kolk, i vierc pūkk tōrmjeß'. A vōrs
vinn vālett ott viercij size, i sij kūyto lincēn čabon.

18. Kuo,ss son sijje tānn sārñaj, pūdi, so,ņne šurr olmuñč,
kommordolij so,ņne i cīlkij: mun' nījt att jā,mešrūdij; a puode,
peje sōn' ol' kīdant, son leañč ielmen.

19. Koccaj Isus, vūlkij sōn' mālť i sōn' uopsuvvoj'.

20. I kīč, nīzan-olmuñč, kū leaj kūztemplo,je ē,kked pūcmen
vorr-kolkmužest, pūdi, sie,lg'-bie,lt i kūskij sōn' aze-reavna.

21. Tonn guojk što son sārñaj ižes vāras: što kūskiēm sōn'
qsyjijt, to tanna mun tūrvavam.

22. A Isus kōvvēs, ujnij sōn' i cīlkij: iel' rāvsinē, nājtham!
tōn' vierr tōn' pīstij. I nīzan-olmuñč ted' vuorest šondij tūrvas.

23. I go,tt Isus pūdi, šurr olmo porhte i ujnij ūurkej ūurgem-
mūrijñ i olmujt suohpdottem;

24. Cīlkij sijje: līzted olgus; tonn guojk što ij jāmañč nījt, a
oatt. I sij lūññam sōn'.

25. A kuo,ss lījjen olmo vūlkyañč; son monij size, vq,ltij sōn'
kīdest, i nījt koccaj.

26. I vūlgij sakk tonn bajas pūkk tonn iemne mālť.

27. Kuo,ss Isus monij tu,õ go,rren ; sön' mält pū,ttēn kū,zt
 ča,lm'žemmes i kuk,zo,llēn : lē,žčē,ž mājje lā,rvēd, Isus Dovid a,lk !

28. A kuo,ss son pū,đij po,rhte, ča,lm'žemmes pū,ttēn so,une.
 I sārū sijje Isus : oskbe,ttēd, ieppēd, što mun oajam tojt tū,jšēd ? Sij
 sārneš so,une : oskepp, Gospodī !

29. Tanna son kūskij sien' čē,lmij, i čālkij : tien' vier' mält i
 leańč tijje.

30. I āvnēn sien' ča,lm' ; i Isus čālkij korsūńē sijje : kīhčēd,
 što ni kie ij tied'čē.

31. A sij go lē,žten, vūlk,žen sa,ž pūkk ton iemne mält.

32. A kuo,ss sij vū,łkēn, tanna pu,htēš so,une ū,žčēma,htem
 olmo, cuorhtla.

33. I kuo,ss cuorht leaj vuj,žanč, ū,žčēma,htem qlgij sārned.
 I olmo tovttožošgū,ttēn, -čū,łkēn : ij lāńč ni kuo,ss muka itmuš
 Izraāle,št.

34. A farisēj' sārūn : son vuj,žal čū,rtij, čū,rtij šū,remuz' sāmaj
 guojm.

35. I vottodij Isus pū,đij lo,pmij i sijđij mält, uope,št sien' sina-
 ro,žū, sārūnint cārstva jėvan,čē i tīrv,žō,ttij ju,kke kobest i uojna,htem-
 vūdešt olmujt.

36. Gott son ujuj ienē,ž olmē,ttēd, son šqlīšt sienē,ž, što
 sij lejjēn vīsmāńč i pīđknańč, gott lāmpas, kojn ie-lea,ž pīńē,ž'.

37. Tanna sārū ū,žēs uopsu,čijjt : lejp-sū,žnēd ienē,ž, a čū,ppj,ttēd
 vānas.

38. Tonn guojk ānnēd jā,ve-sū,žnij žo,žjēn', što son vūlk,ža,łč
 čū,ppj,ttēd ū,žēs jā,ve-sū,žnij.

Lo,žant qlk,žoš.

I son koččaj ū,žēs kū,žtemplo,kk uopsu,čj,ttēd i o,ptij sijje vālt
 tōrhkmas vuj,šij ol' sienē,ž vuj,žem vāras, i lohčēd ju,kke kob' i ju,kke
 uojna,htemvūde.

2. A tokk lieš kū,žtemplo,kkēd apostolij, nom' : vūsmus Sīm-
 man, kohēmańč Piedrēn, i Uo,ptrej, sön' vū,łj, Jāk Zevēdē,ž' a,łk i
 Ovvān sön' vū,łj,

3. Illip i Varfolomē,ž, Fomm i mīttar Mā,htvej, Jāk A,łfej
 a,łk i Levvej kohēmańč Fadijēn,

4. Sīmmān Kānānit i Iuda Iskariot, kū i o,ptij sön'.

5. Tāj̄t kūẏtemploꝝ' vūlkeht Isus, kältij sienij̄t i sār̄naj: tij ielled monned törtmas olmujt vār' milt i ielled monned Samarij' lanna.

6. A monned ortel Izraıl port' kātmañč lāmpsij gorra.

7. I kuoss tij rōttoðbeṭteð, sār̄ned, što ałm cār̄stro pūðij ałtla.

8. Kopp-olmujt lohced, prokās-kob'lajt puttesmaḥted, jgmm-olmujt ealẏekked, cūr̄tij̄t vujẏekked. Uo,štẏanna vq,łtij̄t, uo,štẏanna i a,ṭted.

9. Ielled vā,ṭted nūeldant ni ko,łł', ni sıl̄p', ni viesk', ni poak-ñij̄dant,

10. Ni vūsij̄t vqrr̄o, ni kūẏt asseꝝ, ni kqmgij̄t, ni suo,mp'. Tonn guojk što tuj'šej-olmuñč q,neah̄t porttemmu,šše.

11. Konn tij lanna ili sijte monbeṭteð, ko,čced, kie tū,ð' pāj-kest l̄i q,neẏej, i toꝝ' kuotje,kked tonn rajja, konn tij vū,lg' iepped.

12. A kuoss tij monbeṭteð po,rhte, t̄irvzotteð sōñijn, sār̄ned: t̄irv tānn po,rhte.

13. I go,tt tātt porht leañč q,neẏej, tanna poatt tien' m̄irr sōn' ol': a illñče q,n'ẏej, tanna tien' m̄irr kačvas t̄ijje m̄qst.

14. A go,tt kie tienij̄t ij vq,łtñe i ij kũłłñče tien' sagij̄t; tanna l̄iẏted tonn portest ili la,nnest i pu,šted jū,łkij̄dant v̄untsest.

15. Vujkest t̄ijje sār̄nam: kiehpsanp leañč Sodom i Gomorra iem̄nja sũtt-piejvest, monn tonn lanna.

16. K̄iē mun vūlkẏolam tienij̄t go lāmpsij̄t ko,ske čolpij: i nitt lehēbeṭteð ju,rtej go,tt kūvd', i ma,łkẏemme -j̄ñg' go gōlu,b'.

17. A vq,r'duvved olmujn; sij l̄ñč̄in a,ṭted tienij̄t sũttottem sojij̄t, i iẏšes sinagōgijn tienij̄t kubo,šꝝuo,ṭteṭ.

18. I l̄ñč̄en v̄ikkeð tienij̄t šurr olm̄ij̄t i c̄arij̄t mun' ꝝuojk, uop̄esvūd' gie,ččen sienij̄ i törtmozīj ovd̄est.

19. A kuoss tienij̄t a,ṭtešꝝuo,ṭdett, ielled peacluẏ, koẏt ili mojt cielhked; tonn guojk što tonn pā,l' antañč leañč t̄ijje, mojt cielhked.

20. Tonn guojk što iepped tij l̄ñče sār̄ned, a tien' a,š' vujñas leañč sār̄ned tienij̄t s̄isn.

21. A vūlj̄ ant v̄iljes sorma, i aĵe ałges; i vū,łkeṭṭ pār̄na iẏšes šontejij̄ ol', i jū,m'deṭṭ sienij̄t.

22. I pūkk̄ kũ,ṭtešꝝuo,ṭdett tienij̄t ol' nien' mun' nom' guojk; a kũ k̄iršij̄ kie,š' rajja, leañč peastañč.

23. A kuoss ā,łkett̄ vuj'ẏed tienij̄t oẏted' la,nnest, v̄ičced nu,mp

lanna. Vujkest tijje sārnam : iepped kirkén Izraíl lo,nnijn pírr monned, a go,tt poatt olmo pā,gn.

24. Uopsurvoj illea šureamp uopsejjeđ i sluššej ij šureamp ižēs šurred.

25. Leané uopsurja, go,tt son léhč uopsejijnis ort nälla, i slušja, go,tt son léhč ižēs šurijn ort nälla. Go,tt porht zo,zjin ko,čsis Vielzevūlin, tonn veal' čū,rtamp nomsolett sōn' kuotlajt.

26. Nitt ielled polled sienijn : illea ni mā peajht tūjijt, kū rehč-jehčē ij, i čikjurma illea ni mā, kū ij lehčē tiettañč.

27. Mojt sārnam tijje sierñdozest, tonn sārned čū' bā,č, i mojt pealja kulbetteđ, sārned lq,řij a,ln.

28. I ielled polled tojn, kokk ro,ñk' ko,ntę, i jñk ieš uoj' ko,ntęđ ; a polled ienamp test, kū oajj i jñk i ro,ñk māj-keđ ādest.

29. Vaj' mākješ kūzt u,cc lonta ort mirv teaŋga vuosta ? I ij jor' ni ozt sienest iemnja tien' a,ž' pākžanna.

30. A tienest i vūpt uojrest pūkk lieš lokmañč.

31. I ielled polled : tij liepped pu,reamp ienneř u,cc lo,nt-ñe,ttęđ.

32. Nitt ju,kja, kie mun' tomtsall olmij ordest, tonn i mun tomtsalam iččan a,lm-a,ž' ordest.

33. A kie peahtođiñč munest olmij ordest, sonst i mun peahtođam a,lm a,ččan ordest.

34. I ielled ju,řted, što mun pū,tttem pu,řted mir' iemne ol ; im poattañč mir' pu,řted, a māk.

35. Tonn guojk što mun pū,tttem olmo rā,řkeđ a,žsēs pęęo, i nījđ iensēs, i ma,ñe vuonmestes.

36. I vuostliñčēn olmñe liñčēn ižēs kuotla.

37. Kie sębašt a,žēs ili iennes ienamp munned, ij q,neht mun' ordest ; i kie sębašt a,łges ili nījdes ienamp munned, ij q,neht mun' ordest.

38. I kie ij cū,łt řistes, i ij vū,łk mun' mūłt, tott ij q,neht mi,ñne.

39. Kū jñko,s vę,řęđ, kādaht sōn' ; a kū kād'žañč li jñko,s mun' guojk, piññ sōn'.

40. Kie tienijt vāłt, i vāłt i mun' ; a kie vāłt mun', i tonn vāłt, ku mun' vūłgeht.

41. Kie vāłt prōrok, prōrok no,mme, so,ñne leañč prōrok lqjž-

muš; i kie vält vujk-olmo, vujk-olmo noamnest, soanne liñčen vujk olmo lajǵ'.

42. I kie jugaht ovt tājn u,čzajn ovtijn napijn kolm čāiž', uop-suvvoj' nomest; vujkest tije sārnam, ij kādže ižes lajǵijt.

Oztemplořant qlkžoš.

I kuos,ss Isus joskij ižes kūztemploř' uopsucje,tted mā,čzem-men; vūlkij to,mpe nu,mp sajjā uopseđ i sārned sien' lo,nnijn.

2. A Orvan, kuos,ss son sievñes sajest kulij Xristoz tūjijit, vūlgeht kuštas ižes uopsucjijn,

3. Cie,lhked soanne: Ton leaž a,li ikk, ku biťt puo,tted, vaj mijje biťt nu,mp vū,rted?

4. Čilki sijje Isus vuosta: monned, cie,lhked Orne, mojt kul-be,tted i ujnbe,tted.

5. Čā,lm'čemmes šontež ujnjen i lohkož vā,ncež, prokāz-kobla puttesmež i kul'na,htem kuloš,čuo,ttēž, ja,mn-olmo ealsollež i vajeaš sārnež šy, sčy,ijt.

6. I tott li oazlos, kū ij liñče mun' bajas vier'žāñč.

7. Nu kuos,ss sij vū,lkēn, Isus q,lgij sārned olmijt Orvan ba-jas: mojt tij včrdijť pu,št sajest kihčmen? Vaj' olk-sujn, 'pū,ngin lik-čollemm?

8. Vaj' mojt včrdijť kihčmen? Vaj' olmo, tov'na,htañč sū,p-pēs qsgij guojm? Kokk q,anneb sū,ppēs: qsgijť, lūtjeb čar' šūrr portijn.

9. Vaj' mojt včrdijť kihčmen? Vaj' prōrok? Dā, sārnam tije, i šu,reamp prōrokkeđ.

10. Tonn milt što son li tott, konn vāras li kirjžāñč: kihč, mun vūlkčolam iččan ieñkal tōn' kāsč' o,čte, kū včlmašt tōn' vār' tōn' o,čte.

11. Vujkest sārnam tije: nizan-olmijn šontjijn ij čuoñčlañč ni kie šu,reamp Orvan ristje,tted; a u,čmus a,lm čārstvest li šu,reamp sōnned.

12. A Orvan ristej' pījvijn tānn rajja a,lm čārstva včltaj sū-maj guojm, i kokk q,annež sāmajōis, ro,tjež sōn'.

13. Tonn guojk što pūkk prōrok i zqkon sārnan ovtel Orvan rajja.

14. I go,ťť tij tātñeppeđ vā,lteđ, son li Ilj', kōz bēđij puo,tted.

15. Kie,št liež pielj' kulleđ, q,nn kull!

16. A kiejn mun pejam tann pūlvdoγ ovt nālla? Son li ovt nālla pārnaj guojm, kokk orreb jōtkšest, i kōvseb ižēs toγružij gorra,

17. I sārneβ: mij tije ūurgajm ūurkem-mūrijn, i tij iepped sārmauč: mij lavlom tije peachuššem lavlajt, i tij iepped reakmauč.

18. Tonn milt što pūdij Orvan, ij pōr' da ni juγ ij; i sārnett: son' sisn li cuoγrlt.

19. Pūdij olmo pārn, porr i jukk; i sārnett: kīč tātt olmuuč, kū porr i jukk en', mittarij i reaklaj tomdas olmuuč. I mallevvūtt li vujkjauč ižēs pārnaj guojm.

20. Tanna son ałkij sieγted loγnajt, koju leaj sōn' sāmmed ienamv vūz'zauč, tonn guojk što sij ieγ' kajdōtmauč.

21. N'uo,ss toγne leauč Xorazin! ūuo,ss toγne Vifsaida! Tonn guojk što goγtt Tīrest i Sidonest vūz'zauč likkus sām', kokk lieβ tienest vūz'zauč, to tula sij likkus kajdōtmauč vierciγn i kunijn.

22. A tije sārnam: Tīrre i Sīdona kiepsamp leauč sūttem piejvest, goγtt tije.

23. I ton, Kapernaum, kū leaj pajj'nauč ałm rajja, ton jōraγ volas ād' rajja; tonn milt što, go likkus Sōdomest vūz'zauč sām', rokk lieβ vūz'zauč tōn' sisn, to son kūtjauč lēhē tārmjeuč piejv' kajja.

24. A sārnam tije, Sōdom iemnja leauč kiehpsamp, go toγne.

25. Tonn pūl' Isus veal' sārnam i cilkiγ: Tōn' kītam, Aččan, ałme,št i iemnjest šu,r'mus! goγtt ton pīhtij tānn mīlvijn i juγtijn, i vūz'zγz tonn u,cc pārnajt.

26. Nitt, ačžnam, tonn guojk što nitt leaj tōn' šīγ tāhtmuš.

27. Pūkk li antauč mīγne mun' ačžest, i ni kie ij tīd' ałg', goγtt ač; i ač' ij tīd' ni kie, goγtt ałk, i kiez tāht ałk vūz'zeo.

28. Puoγted mīγne pūkk tujla i kokk liepped lō,ssēs kūndeγ', i mun vuoγdam tienajt.

29. Vā,lted mun' keassas ižant čāpze, i uopsuvved munst: tonn guojk što mun leam lā,rvēd i suonn kūtkijnan; i kovnbe,tted šīγ calmuž ižant jūnkijt.

30. Tonn guojk što mun' keassas li šīγ, i nuoγtt mun' li kieppēs.

Kūztemplojant qlkzoš.

Tonn pāil' monij Isus pajjel kalvaņč peald' sūvet; a sōn' uopsuvvoj' lējjēn űealkmaņč i qlken kiškeo sujn-lq,đvījt i pōrred.

2. Farisēj' kuo,ss sij ujnēn tonn, cīlhekēn so,ņne: kīč, tōn' uopsuvvoj' tūj'šeβ tonn, monn ij šīt tūjšed sūvet.'

3. I son cīlkij sijje: vaj' tij iepped lokmaņč, mojt tūjišt Dgvid, kuo,ss son leaj űealkmaņč ičē i tokk, kokk lējjēn sōņijn ortest?

4. Kozt son monij Jimmel po,rhte i pōrīj vū,zjaņč lijbijt, kojtt, ij šiehtmaņč so,ņne pōrred ni tejt, kokk lējjēn sōņijn, a ortījt papijt?

5. Ili tij iepped lokmaņč zāk'nest, što sū,vxij mīlt pap cierkvest ielleβ sū,vett vuosta, paj-še sij ieβ leaz vie,ve?

6. Nu sārnam tīje, tā,št lī tott, kū lī šu,reamp cierkvetted.

7. Go tij tied'čēpped, mī tātt lī: lā,vvedvūd tātam, a im lajzījt, to iepped vier'zehēbetted vie,rzemmes olmujt.

8. Tonn guojk što olmo a,lk lī šurr sū,vett a,ln.

9. I kuo,ss son vūlkij ta,mpet, monij son sien' sinagō,kke.

10. I kīč, ta,mpē leaj olmuņč, kon olmu,št leaj ko,šk kītt; i ko,ččēs Isusest, sōn' vier'zem' vāras: oajj, ij loxced sū,v'zījn?

11. Nu sonn cīlkij sijje: kie tienest kiest lī oxt lā,mpes, gojt son sū,vett jorr āta, ij vā,lt dī ni kie,z ij sōn'!

12. A monn viet lī olmuņč pu,reamp lampsetted! I nītt oajj sū,vxij mīlt tūj'šed pū,ve.

13. Tanna son sārņ tonn olmūne: vujke ižant kīd'; i son vujgij, i šondij kītt tīrcas go,tt nu,mp.

14. A farisēj' līxtēn olgus i kosknēs ju,rtēn sōn' vuosta, kozt sōn' majked. A Isus tīdīst i vūlgij to,mpē.

15. Sōn' mīlt vūlkij iennez olmūnetted, i son tīrvxo,ttij sīnījt pūkk.

16. I kīldij sīnījt sārņmen ižes bajas.

17. Što leaņč nītt, go,tt lī sārņmaņč pajjel prōrok Isajja, kū sārņ:

18. Kīč, mūn' pāhkōm-pā,rn, konn vql'šem, šq,β'šaņč mun' pā,rn, koz mun' jīnk ājast pū,rījt. Mun pejam ičētan vujņas sōn' ol', i son tūjašt sqz' sūd' bajas olmījt.

19. Son ij sārņ vuosta, nī kukzol ij, i nī kie ij kul' jōtksijn sōn' jīn'.

20. Kosk-mu,rtem sujn son ij mu,rd', i sūv-pālvsijt son ij čac-keð, konn ij pu,t oajhtmuž sūtte.

21. I sōn' no,mme tōrtmōs olmo oskešgu,teβ.

22. Tanna pu,htēs so,nne cuorhtla ča,lmzemmes i nū,žēma,htem; i tūrvzōttij sōn' nitt što ča,lmzem i nū,žēma,htem q,lgij sārned i ujnēd.

23. I tūtvušēn pūkk olmo i sgrnun : vaj' tātt lī Xristos, Da-vid a,lk?

24. A farisēj' kuo,ss sij ku,llēn tānn, cūlhkēn : son ij vujeht cū,rtijjt ieres nālla, go Vielzevul', cū,rtijjt šu,r' muz sāmaj guojm.

25. A Isus, kū tīdij sien' jurtkijjt, cūlkijjt sijje : ju,kke cārstva, kū rqtkijjt iēnis, leač kuras ; i ju,kke lo,nn ili porht, kū rqtkijjt iēnis, ij liñče čuoñčēd.

26. I go,tt sātana sātana vujaht, nitt son rqtkijjt iēnis : kozt tanna čuoñč sōn' cārstva?

27. I go,tt mun Vielzevul' sāmaj guojm vuj'čam cū,rtijjt, to tien' a,lg', kienn sij sāmaj guojm vuj'žēβ? Tonn mūlt sij liñčēn tijje su,djen.

28. A go mun Jimmel sāmaj guojm vuječam cū,rtijjt, to tanna pūdijjt tijje Jimmel cārstva.

29. Ili, kozt oajj kie monned sqmjēs olmo pō,rhte i sōn' ealajt vā,lted, go,tt ovtel ij kor' sqmm-olmo? i tannā q,nest sōn' porht-sisko.

30. Kie ij leač munijn, tott lī mun' vuosta, i kie ij kōpē mu-nijn, tott pīdgaj.

31. Tā,ð mūlt sārnam tijje : ju,kke riehk i lajhtmuš kuotjeβ olmijjt ; a lajhtmuš vujņas vuosta ij liñče kuottañč olmijjt.

32. Kie cealhkk sā,n' olmo a,lg ol', kuotjeβ so,nne tokk rie,k ; a kie cealhkk Pa,ss-vujņas ol', tokk rie,k ieβ liñče kuottañč ni tā,ð a,lmest ni tu,ð'.

33. Ili tānn mūr' lōkbētēd šī,γ mūrren i sōn' šantajjt šīknen ; ili lōkbētēd mūr' nūo,ssen i sōn' šantajjt nūo,ssen ; tonn guojk što mūr tīdett šantajjt mūlt.

34. Kūvð' šontus : kozt tijj uojbētēd sārned šī,γ sqrijjt, go tijj lieppeð pakk? Tonn guojk što kū,tk' tīvdasvūdest nā,lm sārēn.

35. Šī,γ olmuñč puht šī,γ ealajjn šīkviijjt ; i nūo,žēs olmuñč poht nū,ziijjt nūo,žēs ealajjn.

36. A tijje sārnam : ju,kke pu,t sārnest, konn cielhkeβ olmo, sij a,pteβ sārne vuosta sūd' piejv'.

37. Ižant sagijn vujkdužax i ižant sanijn linčiz vier'xuvma.

38. Tanna kuolea-kokk kirj-kidijn i farisėjijn cilhkin: Uopsej!
Tätčėp mij tonst ujnėd vū,zxemuž.

39. A son cilkij sijje vuosta: ūuo,zes i riehk-tuj'sej pūlvdokk
occ vū,zxemuž, i ij antod so,ņne ie,řes vū,zxemuš, go prōrok Iōna
vū,zxemuš.

40. Gojt Iōna leaj vallas čovj' sisn kolm piejv' i kolm ej',
nitt i olmo ałk leańč iemne kū,ķkest kolm piejv' i kolm ej'.

41. Ninevitla koccolleβ sūd' vāras tājn pūlvdōrin i son' sūdeš-
guo,tteβ; tonn guojk što sij kajdō,ttēn Iōna sagijn.

42. Sōvj'-go,ř' carica koccall sūd' vāras tājn pūlvdōrin i sūdeš-
goatt sōn'; tonn guojk što son pūđij iemne rajijn kulleđ. Solomon
mīllōvvūda; i kič tā,št lī šu,řeamp Solomoned.

43. Kuo,ss liext tōrtmas vujņas olmu,št, tanna vōttatt čā,ž'-
xemmes pąjkij mūlt, occ vuoņņem-saj' i ij kovn.

44. Tanna sārņ: mun māccam mąšt iččan porhte, ko,št mun
vū,ķkēm: i kuo,ss son poatt, kāvn sōn' kuras, i lī pąšmańč i rievk-
lahtańč.

45. Tanna vuolk, i vālt mīldes kiččem nu,mbijt vujņisjt, ūuo,-
zeamp iččedes, i čąkkeb sij toj i ie,lleβ ta,mped; i lī tonn olmņje
ma,ņ'muńč ūuo,zeamp a,řtmuńčed. Nitt leańč i tānn ūuo,zes pūlv-
dō,ķke.

46. Nu kuo,ss son veal' sārņaj olmijt, sōn' ie,ņn i vīlj' čuńčun
olkem-bie,lt, i tąhtun sōņijn sārned.

47. I mutam cilkij so,ņne: kič tōn' ie,ņn i tōn' vīlj' čuońčēβ
olkem-pie,lt i tāhteβ sārned tōņijn.

48. A son cilkij vuosta, sārņja: kie lī mun' ie,ņn? i kiekk
mun' vīlj'?

49. I vū,zehť kidijnis ižes uopsurvij ol', i cilkij: kič, tā,št lī
mun' ie,ņn i mun' vīlj'.

50. Tonn guojk što kie alk ie,lled mun' a,łm-a,ž' tāhtmužij
mūlt, tott lī mi,ņne vīlj i uo,řpēn i ie,ņn.

Kolmōmplořant ąłkžoš.

A tonn piejv' līvťij Isus portest i ištij mierr-gū,řre.

2. I koakka,ņ so,ņne ienņeř olmńėtted, nitt što son monij vōn-
se, i ištij; a olmo pūkk čuńčun rīndest.

3. I son uoꝑest s̄niyt ienneꝝ āꝛvdussij guojm, s̄arnaj: k̄čē, l̄wtij kaꝑvej kaꝑved.

4. I kuos̄s son koꝑvij, muta koꝑččij čūhko luz'; i puꝑtten loꝓd', i nūhkun tonn.

5. Muta v̄irij kiedꝝ sajja, koñg' leaj v̄anas iemnyjetteð; i vak-tiññe s̄ondešgūðij, tonn milt što leaj iemne sieñk.

6. Nu kuos̄s pajjen piejv, koškešgūðij, i koꝝt sonst ij l̄inč uoꝓdes, koškij.

7. Muta koꝑččij cōhkej m̄stkiꝝ koꝑske, i šoꝑtēn cōhkej m̄ster', i s̄ōn' tehpen.

8. Muta koꝑččij š̄iꝝ iemnja, i puꝑtij šantajt; oꝝt šondi čuotsiñče, nuꝓp kuttloꝝeliñče, a ieꝛes kolmloꝝeliñče.

9. Kieꝛt l̄inčēn pielj kulleð, q̄nn kull.

10. I puꝑtten uoꝑsurvoj' i c̄ilhkēn soꝑne: monn guojk āꝛvdus-sij guojm s̄arnaj sijje?

11. Son sijje c̄ilkij vuosta: tonn-guojk, što tijje l̄i antañč t̄itteð aꝑm-c̄arstva peajhtoꝝijt, a sijje illeaz antañč.

12. Tonn guojk što kieꝛt l̄i, soꝑne aꝑtett i sonst leañč ienneꝝ; a kieꝛt illea, sonst v̄āꝑtett i tonn, m̄ l̄i.

13. Tonn guojk s̄arnam sijje āꝛvdusij-guojm, što sij ujneꝑ i ieꝑ ujn, i kulleꝑ i ieꝑ kul' i ieꝑ q̄nt.št.

14. I sijje leañč Isajja prorok s̄arnmuž m̄lt, k̄ū s̄arn: kulmu-žijn kulbetteð i iepped q̄ntešt; i čelmiꝝ guojm l̄inčbetteð k̄ihčeð i iep-ped ujn.

15. Tonn m̄lt što tojn olmiꝝn k̄ūtk' šoꝑtēn korras, i p̄ilj ij guojm poan n̄alla kulleꝑ, i čelmiꝝðis oꝑpꝛēn, tonn-v̄aras što ieꝑ ujnče čelmiꝝ guojm, i ieꝑ kul'če p̄iljij guojm, i ieꝑ q̄nšehče k̄ūtkijnis, i ieꝑ m̄ācče, što mun sienijt t̄ivꝛatče.

16. A oazlož lieꝑ t̄in' čaꝑm', goꝑt ujneꝑ, i t̄in pielj', go kulleꝑ.

17. Vujkest tijje s̄arnam: ienneꝝ p̄roꝛoketteð i vujk-olm̄ñetteð tq̄htun uñeð, mojt tij ujnbeꝑteð i ieꝑ ujnāñč, i kulleð, mojt tij kul-betteð, i sij ieꝑ kulmañč.

18. Te tij kulleð m̄ l̄i āꝛvdos kaꝑvej' bajas.

19. Juꝑk̄jēñče, k̄ū kulij s̄āꝓ' c̄arstva bajas i q̄ntšāñč ij, p̄ōttall t̄ōrtmas i k̄išk tojt iers sajja, m̄okk lejjen kalvañč s̄ōn' k̄ūtkest: t̄āt l̄i tott, m̄ leaj kalvañč čuokas gūꝛre.

20. A k̄ū leaj kalvañč kiedk-p̄ājkest, l̄i tott, k̄ū kull s̄āꝓ' i r̄āmmoꝛt v̄ālt s̄ōn'.

21. A illeaz sonst uo,ntes, i son illea rivas; kuo,ss šant peac-cel ili vuj'žemuš sã,n' guojk, son vaktiññe rier'žuvv.

22. A kũ leaj kalvañč čohkem-mãstkij ko,ske, lĩ tott, kũ kull sã,n', a tãnn a,lm vull i vãptogvud' vuj'žolmuš tahp sã,n', i son lĩ šantajxã.

23. A kũ leaj kalvañč šĩr iemnej a,ln, lĩ tott, kie kull sã,n' i gntašt, kũ i lĩ šantaj-guojm, nitt što muta poht šantajt čuotliñče, a ie,řes kuttlog'liñče, a ie,řes poht kolmlog'liñče.

24. Nu,mp ãrvdoz son sijje sãrnaaj, i cãlkij: a,lm-cãrstva lĩ ovt'-nãlla olmijn, kũ ko,lvij šĩr kalvmužijt ižes pũto.

25. A kuo,ss olmo ãttẽn, pũdij sãn' vuostlañč i ko,lvij ãuo,zes rã,z' pšenicaj ko,ske, i pãro vu,lgij.

26. Kuo,ss šondij sũjn i idij šant, tanna idij i ãuo,zes rã,ss.

27. Nu pũttẽn xo,zjen pakolvoz, i cãlkkẽn so,ñne: šurr olmuñč! İkk ton šĩr kalvmužijt kalvañč ižant pũto? Ko,st šitt pũttẽn toj ãuo,zes rã,z'?

28. Nu son cãlkij sijje: vuostlañč tũjišt tonn. A pakolvoz so,ñne cãlkkẽn: tãtñiz, mij vũ,lkep, vã,ltep sãnijt pãro?

29. A son cãlkij: im tãt; što tij, kuo,ss tij vã,ltbetted ãuo,zes rã,z', iepped rãd'če pšenica ortest sãnij guojm.

30. Kũ,tted ortest šonted sijje tott i nu,mp čũxpem rajje; i cãlhpem bã,l' mun cealkam čũhpjijt: kãpčed ortlest ãuo,zes rã,z' i korred sãnijt tohken, puo,ltẽm vãras; a pšenica kãpčed mun' ãjhta.

31. Ie,řes ãrvdoz son sijje pijij, cãlkij: a,lm cãrstva lĩ ovt'-nãlla gorčica siemaj, konn olmuñč vãldij i ko,lvij ižes pũto.

32. Kũ lĩ u,emus pukij siemaj, a pajdẽkke, kuo,ss son šant, lĩ šũ,rcamp pukij šontij, i čũñčxuv mũrren, nitt što puo,ltẽ a,lm lo,nd' i katčottež son' ãvsij vuolla.

33. Ie,řes ãrvdoz sijje cãlkij: a,lm cãrstva lĩ ovt'-nãlla vã,šn tajkuin, konn nizan-olmuñč vã,ltij i pijij kolm mearra jãvred, konn rajja iež pũkk kũcxañč.

34. Pũkk to-lajte Isus sãrnaaj olmujt ãrvdossẽn, i ãrvdozijja ij sãrnañč sijje;

35. Što leañč te,d' mũlt, mĩ lĩ sãrnañč pajjel prõrok, kũ sãrn: mun ãrvdozijn a,v'dam ičcan ãã,lm', sãrnešyoãdam tonn, mĩ leaj peajhtañč tãnn a,lm' sie,ttẽm rajest.

36. Tanna Isus lũ,štij olmijt i monij po,rhte. I pũttẽn so,ñne

son' uopsuvvoj' i cülhkin: cie,lk mijje ärvdoz peald' nuozes räz rāras.

37. A son sijje cülkij vuosta: kũ kalv šīr kalvmužij, lĩ olmo a,lk.

38. Pealt lĩ tätt a,lm; šīr kalvmuž ließ cārstva a,lg'; a nuozes rā,ss lĩ törtmōz' a,lg' ;

39. Vuostlañč, kũ sīnījt ko,lvij, lĩ cuo,rht; cūhpmuš lĩ tänn a,lm' putmuš, a cūhpoj' ließ ieñkal.

40. Tänn milt go,tt kōpčē,tt nuozes sujnījt i tōlījn puo,ltett, nitt leañč tänn a,lm' puttem pā,le.

41. Vūlgaht olmo a,lk ižēs ieñklījt, i sij kōpčeß sōn' cārstvest pūkk vuj'zolmužij i kokk ielleß zākon vuosta;

42. I suohpeß sīnījt toll-kivkna; ta,mbet leañč reakmuš i pgnij-guojm käckmuš.

43. Tarna vujk-olmo cūvneß, go piejr, ižēs a,š' cārstvest. Kiest ließ' pie,ļ' kulleð, q,nn kultal!

44. Veal: a,lm-cārstv lĩ ovt nālla peajht-calaj, kũ lĩ pealdest kāhtañč, konn olmuñč kovnij i pijtij, i rāmmest sōn' vāras mann i miekk pūkk, mĩ sonst lĩ, i oast tonn pealt.

45. Veal: lĩ a,lm-cārstva ovt nālla kā,hpjōzin, kũ occ šīr zemčurijt;

46. Kũ, kuoz,ss kovnij ovt kqlšēs zemčur, vūlkij, nūrij pūkk, mĩ sonst leaj, i ū,štij sōn'.

47. Veal: lĩ a,lm-cārstva ovt-nālla nūtij, kũ lĩ suohpma mie,rrē i vālt ju,kke-nalšēm kūlijt;

48. Konn, kuoz,ss son šōndij tīvt, kīssīs rintu, di ištīs i kōpčīs šīr (kūlijt) q,štja, a nuoz suohpjēn pgo.

49. Nitt leañč tänn a,lm' putmen: vū,лкеß Ieñkal i rā,tkeß pass-olmījt vujk-olmījn pgo;

50. I suohpeß toll kēvkna: i ta,mpē leañč luojhkmuš i kā,ckmuš pgnij guojm.

51. I ko,žij sīnest Isus: qntšij, iepped tänn pūkk? Sij sārneb so,ņne: qntšīm, Gospodī!

52. A son cülkij sijje: tänn milt lĩ ju,kke kirj-kītt, uopsañč a,lm-cārstvo, ovt-nālla ōzōjenījn, kũ kuont olgus ižēs eall-ajtest ött i uomm.

53. I kuoz,ss Isu: lūptij tājt ärvdozijt, vū,lgij ta,mbet.

54. I kuoz,ss son pūdij ižēs a,že-iemnja, son uopēst sīnījt sīn'

sinagogin, nitt što tov'xu,ššén, i sgrnun : ko,št so,ņne muka mīlvés-rūt̄t̄ i sām'?

55. Vaj' son porht-čiep' a,łk lī? Vaj' sōn' ie,ņn kohčaj Māri-jenn, i sōn' vīlj' nommed mīlt Jāk i Iosij, i Simman i Juda?

56. I vaj' sōn' uo,rpen' pūkk lie,3 mīnij koskest? Ko,št tanna so,ņne tākk pūkk pūttēn?

57. I vier'xuvčēn sonst. A Isus cīlkij sijje : illea prōrok iers sajest cīstxa, go v̄žes a,ž'-iemnjest i kuo,đ'ses.

58. I ta,mpet son ij tūj'šanč ienney ujna,htem tūjijt sīn' viere-žemvūd' guojk.

N'ieljemplořant qłkžoš.

Tonn pā,le nielj'-vāldlañč Irod kulij sqřijt Isus bajas,

2. I cīlkij v̄žes pākolořojt : tātt lī Ōvvan rīstej ; son eallaļ jāmij go,rren, i tonn guojk ujna,htem tūj' tūj'šurveš sōnijn.

3. Irod vq,łdij Ōvvan, kōrij sōn' i pējij sievñēs saļļa Irodiada guojk, Illip, v̄žes vīlj' kappeg guojk.

4. Ted' mīlt što Ōvvan sārņaj so,ņne : ij šit to,ņne ie,łled sōnijn.

5. I tātaj ko,ņteđ sōn', a polij olmijn ; tonn guojk što sōn' lo,kkeš prōrok saļļa.

6. A kuo,ss prāznju,ššēs Irod šontem-pieju, Irodiada nijt sīrij kū,ssij bā,ł', i mīldij Irod so,ņne.

7. Tonn guojk son Jimmel-sqņin o,štij so,ņne a,ņted, lišša son mojt āna,ħč.

8. A son iennēs mā,tžemmed mīlt cīlkij : a,ņt mī,ņne tā,št jū,đ' a,łn Ōvvan rīstej' uojv'.

9. I virij cqr̄r peacla ; a Jimmel-sā,ņ' guojk i toj guojk, kokk ōrrun sōnin, son pākaj a,ņted so,ņne.

10. I vūlkeht Ōrnest uojv' čūhped sievñēs-portest.

11. I pu,łtiš sōn' uojv' jū,đ' a,łn, i o,ņtiš nijte, i son vīrij eanna,š.

12. A sōn' uopsurvoj' pūttēn, vq,łtēn sōn' ro,ņig, i rū,ħkēn sōn' ; i vūlken i vikkēn sqř' Isuse.

13. I kuo,ss Isus kulij, vū,łrij to,mbet vonsēst pu,št pajhka ořto ; a olmo kuo,ss kullēn tonn, vū,łkēn lo,ņnijn vā,ņznēlle sōn' mīlt.

14. I kuo,ss Isus līvtij olgus, son ujnij ienney olmē,tted ; i šqłišt sīnājt i tīrvxo,ttij sīn' uoj'na,htmijt.

15. Nu kuo,ss šondij ieknač, pūttēn so,ņne sōn' uopsuvroj', i cīlkhēn: pājhhk tā,št lī pu,št, i pā,ll lī ma,īnēd: lū,št olmījt, što sij vuolg'čēn sijōdijt, i oastčēn īžijōdis pormuž.

16. Nu Isus cīlkij sijje: illea monn guojk sijje vūlkeđ; tij a,ntēd sijje porred.

17. A sij sārneb so,ņne: mānest tonn vie,rt lī ta,št vitt lejv' i kūxt kū,l'.

18. Son cīlkij: po,htēd mī,ņne tīre sīnījt.

19. I pākaj olmījt īsted rā,z ol' i kuo,ss son vq,ltij vitt lejv' i kūxt kū,l', kīčēst alma, son loslāvīj, lībjījt mu,rđīj i o,ntij uopsuvjījt, a uopsuvroj' o,ntēn olmījt.

20. I po,rren pūkk i šo,ntēn kallas; i kōpčēn kuotjač k,skījt kūxto,mplo,kk tvt kor'bēttēd.

21. A pōrje,ttēd leaj a,lde vitt toafent olmnē,ttēd, nīznījxā i pārnajxā.

22. I vaktiīne pākaj Isus īžēs uopsuvjījt monned vōse i suk,keđ ortel īžēs nu,mp pealla, konn son olmījt luošt.

23. I lū,štīj olmījt i monīj tie,rn' ol' kōmmōrdolled o,xtō; i iekna o,xtō kuottīj to,r'.

24. A vōns leaj uže kaska mier', i sōn' nōmbīj guojm jievaj; tonn mīlt što pīnk leaj vuosta.

25. ANealjant vālvmuž-pā,le ikka pūđīj sijje Isus, vōttōđīj mīer' mīlt.

26. I uopsuvroj', kuo,ss sōn' ujnēn mier' mīlt vā,ņcemm, sūrknēn i sārnnun: tātt lī om' vardoj; i polmēn kukzol'škūttēn.

27. A Isus vaktiīne sīnīj guojm sārnesrūdīj i cīlkij: rqv'nuv,ved; mun leam, iē,lled polled.

28. Piedar so,ņne cīlkij vuosta: Gospodi! go leax ton, i pāk mun' puo,ttēd to,ņne čā,z mīlt.

29. A son cīlkij: puo,d'. I līvtij Piedar vōsest; vūlgij čā,z' mīlt tonn vāras, što puo,ttēd Isuz gorra čā,z' mīlt.

30. A kuo,ss son ujnīj icnne,r pīnkeđ, sūrknēn, i go,tt čācca oaješ,rūdīj, son kukzol'srūdīj: Gospodi, pie,št mun'!

31. Isus vaktiīne so,ņne o,ldīnt kīdes, tū,ljestīj sōn', i sārnn so,ņne: ton vā,ņn-vierlač! Mōs ton pu,št jurte,r ju,rte,r?

32. I kuo,ss sij pūttēn vōse, te šōñn kū,lhkij.

33. A kokk lejjen vōsest, tokk pūttēn a,ltla, kō,mmerden so,ņne, i cīlkhēn: vujkest ton leax Jimmel a,lk.

34. I kuo,ss sij pajjel mo,nnèn, pū,ttèn Gennisaret iemnja.

35. Tonn pājkaš ie,lej', kuo,ss sij tūttèn sòn', vūlkžèn pūkk tonn iemne pīrr, i po,htēs so,nnè pukūjt kob'lajt.

36. I gnnun sonst, nitt kūskeð sòn' qz'-reavna; i kokk kūskenèn, sij tīrv'žuvvèn.

Vitto,mplořant alkžoš.

Tanna puo,tteβ Isuz' gorra Ierusalim kirj-kīð' i farisēj', i sārneβ:

2. Moz' tōn' uopsuvvoj' ie,lleβ poar'saj vier' vuosta? ie,β sij poze kīðijðis, kuo,ss pōrreβ lejb'.

3. Nu son cīlkij sīnij vuosta: moz' i tij tūj šēppēð pajjel Jimmel pāhkmuz' īžant vier' guojk?

4. Tonn mūlt što Jimmel pākaj: loj' a,žant eannant šurrèn; i kie a,ž' ienn āfk, q,nn sormas jāmm.

5. A tij sārnbēttēð: kie cīlkiñč a,čča, ili eanna: lajž Jimla lē tott, mojn ton oajčēž munst vie,kžuvvōð;

6. Tott oajj a,žēs iennēs kū,ttēð lōjžanna. Toj nq,līj tij pgo cojlijt Jimmel pāhkmuz' īžant vierijn.

7. Tij kūžtla! puorest Isajja sārnej tīn' bajas prōrok sq,řijt, kuo,ss son cīlkij:

8. Tākk olmo puo,tteβ mī,ñne a,ltla űq,lmis guojm, i a,nteβ mī,ñne cist űūžčmīn; a sīn' kū,tk lē ku,ħken munst.

9. A pu,štijt mī,ñne cist a,nteβ, go,tt uopseβ mā,čžemužijt, olmīj pāhkmuzijt.

10. I son koččaj olmījt, cīlkij sijje: kulleð i qntšekkeð!

11. Ij tott, kū mann űālma, tūješt olmo tōrtmussen; a tott kū vuolk űā,lmest tūjašt olmo tōrtmussen.

12. Tanna sōn' uopsuvvoj' pū,ttèn i sgrnun so,ñne: tiedaž, ikk, što farisēj', kuo,ss sij ku,llēn tānn sā,ne, vieržuvvèn?

13. Nu son sijje cīlkij vuosta: ju,kke šontmuš, konn ij mun' a,lm-ačē istžañč, leañč rō,tjañč oāntsīs guojm.

14. Kū,ttēð sīnījt, sij lieβ ča,lmžemij ča,lmžemes oāhpas; a go ča,lmžemm vikk ča,lmžem', to kūžto jorreβ āvta.

15. A Pīedar so,ñne cīlkij vuosta: cie,lk mīje tānn ārvōðž.

16. Isus cīlkij: vaj' i tij veal' iepped qntēšt?

17. Vaj' o,pte tij iepped tō,ħke, što pūkk, kū poatt űālma, mann čoavja, i suohpjjuv olgus?

18. A nálmest vūlkeĵ lieĵt kūtkest ; tott törtmaht olmo.

19. Tonn guoĵk ŝto kūtkest vūlkeĵ paŝs jurteĵ, kontmuĵ, rieĵk veres kapĵkĵ guoĵm, suolnomuĵ, kīlēs uĵnej'-sān, lāĵhtmuĵ.

20. Tātt torhk olmo ; a poŝĵaneĵē kīdĵĵ g. oĵm porred, tott ĵĵ toĵk olmo.

21. I lūvtĵĵ Isus taĵmpe ĵ vūlgĵĵ Tĵr' ĵ Sidon ĵemĵĵa.

22. I kīĵ, nĵzan Xānanlanĵē lūvtĵĵ toĵn soĵĵĵn ĵ kukĵolĵĵ soĵĵne : puĵtt mĵanne lārvvedvūō', Gospodĵ, Dāvid aĵk! mun' nĵĵt lōsdīnĵē kopŝt cūrtĵĵ mĵĵnest.

23. A son ĵĵ sārnanĵē soĵĵne nĵ ort sāne vuosta. I sōn' uop-suvvoj' pūttēn, qnnun sonst : lūŝt sōn', tonn guoĵk ŝto kukĵoll mĵnĵ mĵlt.

24. Nu son cĵlkĵĵ vuosta : Mun leam vūlkĵānĵē, ĵm nuĵmbĵĵ vāras, a Izraĵl port' mĵĵkĵānĵē lāmbŝĵĵt.

25. A son pūdĵĵ aĵtla, kommōrdōlĵ soĵĵne, ĵ sārnanĵ : Gospodĵ ! vieĵkkeht mun'.

26. Nu son cĵlkĵĵ vuosta : illea ŝĵr vāĵtēd leĵb', ĵ suohped piengĵĵt.

27. Son cĵlkĵĵ : nĵtt, Gospodĵ ! a ĵ piener pōrreĵ ĵvĵĵĵoĵĵĵĵt, kokk koĵneĵ sĵn' ĵoĵĵĵēnĵĵ tuoĵlest.

28. Tanna Isus cĵlkĵĵ soĵĵne vuosta : oĵ, nĵzan-olmuĵē, ŝurr lĵ tōn' vierr ; qnn tonne leānĵē tōn' tāhtmuĵ' mĵlt. I tĵrĵĵvĵĵĵ sōn' nĵĵt teĵd' vuorest.

29. Kuoŝs Isus vūlgĵĵ taĵmpe, son pūdĵĵ Galilĵĵ' mĵer' lūz' ; ĵ monĵĵ tieĵrm ol' ĵ ĵŝtĵĵ tōĵr'.

30. I pūdĵĵ soĵĵne ĵener olmĵēttēd, kokk puĵhtēn mĵldes lōhk-ŝĵĵt, ĵālmĵemĵĵt, nūĵĵmāĵhtĵĵt, kob'-murtānĵē olmĵĵt ĵ earsĵĵt ĵener, ĵ oĵkĵēn sĵnĵĵt Isus ĵūlgĵĵ vuolla ; ĵ son tĵrĵĵoĵtĵĵ sĵnĵĵt ;

31. Nĵtt ŝto olmo toĵtuŝŝēn, go uĵnēn nūĵĵmāĵhtĵĵt sārnem, kob'-murtēn-olmĵĵt tĵrvesn, lōhkŝĵĵt vōttottem, ĵ ĵālmĵemĵĵt uĵnem ; ĵ sĵĵ kĵhtēn Izraĵl Jimmel'.

32. A Isus koĵĵāĵ ŵĵes uopsurĵĵĵt, cĵlkĵĵ sĵĵĵē : mun ŝqĵšām olmĵĵt, ŝto sĵĵ ŵĵē kolm pieĵv' ĵēlleĵ mun' luĵn, illea moĵt sĵĵĵe por-red ; a mun sĵnĵĵt por'ĵanna ĵm tāt lūŝtēd, ŝto sĵĵ ĵēĵ ŝōntĵē vārest loānĵās.

33. I sārneb soĵĵne sōn' uopsurvoj' : koŝt mĵĵĵe puĵst pĵĵkest lĵ tonn vieĵrt leĵped vāĵtēd, ŝto porttēd tonn vieĵrt olmĵēttēd ?

34. Sārn sijje Isus : monn vie,rt tīnest lī lejped ? Nu sij cīlh-kēn : kiččēm, i vānas kuolhē,tted.

35. Tanna pākaj olmi,t ištneđ iemnja.

36. I son vq,ldij kiččēm lejped, i kū,lijt, pā,spužij, murtehč, i o,ntij ižēs uopsuvjijt, a uopsuvvoj' olmi,t.

37. I pō,rren pūkk, i kalnēn ; i kōpčiš ku,štjanč ku,skijt kiččēm tūt kū,ššed.

38. A pō,r'je,tted leaj nielj tof'netted olmnētted, nižnijā i pārnajā.

39. Son ku,ss olmi,t lū,štij, son monij vōse i pūđij Mag-dali čorro !

Kuttemployant alkzoš.

I pū,ttēn farisēj' i saddukēj', i sōn' kīhčlēm vāras anūn vū,z'žed iččēs vū,z'žemuž a,lmest.

2. A son vuosta cīlkij sijje : iekna tij sārnbētted : leačē šīγ šoññ, tonn mīlt što lī a,lm rūpsed ;

3. I ičekk : tā,rm leačē a,br-šoññ, tonn mīlt što lī a,lm rūp-sēs-čghpēs. Tij kū,ylta ! ma,nte lī a,lm, tī tonn uojbētted rā,tked ; vaj' pq,lij tītijt iepped mā,t ?

4. N'uo,zēs i riehk-tūj'šej pūlvōγ occ tītijt ; i tīht ij onto sijje, Iōna prōrok tīγā. I kūđij sīni,t i vū,lgij.

5. I ku,ss sij vū,lkēn nu,mp pealla, sōn' uopsuvvoj' oaj'lohtēn vā,ltam lībijt.

6. Cīlkij sijje Isus : kīhčed, vq,r'duvved' farisējij i saddukējij vā,šnest.

7. Nu sij ju,rtēn kōsknis i sγrūn : tātt lī, što mij lībijt iep vāltāč.

8. Go Isus tānn tīđij, son cīlkij sijje : mojt ičsant ju,rtbētted, vā,mm-vierla, što lībijt iepped vāltāč ?

9. Veala tij iepped qntēšt i iepped mu,št vitt lejv' vid' toafant olmij vāras, i monn vie,rt tij kū,ššed kōpčijt ?

10. I kiččēm lejped nielj tofant ol' olmnētted, i monn vie,rt kū,ššed tij kōpčijt ?

11. Kōγt iepped tō,lhke, što im lībij mājnēst cealhkanč tijje : vq,r'duvved farisējij i saddukējij vā,šnest ?

12. Tanna sij ōskun, son pākaj sijje vq,r'duvved ij lejv-vā,š-nest, a farisējij i saddukējij uopsemest.

13. A kuo^{ss} Isus pūdi^j Illip Kesarē^j iemnja, son kožij ižēs uopsurjūn : kienn ortel olmo ganne^š mun', olmo a^{lg}'?

14. Sij cīlkhēn : ort Orran rīste^j ortel, earas Il^j ortel, muta Ieremeje ortel ili ort prōrok ortel.

15. Son sārū sijje : a tij kienn ortel lokbētted mun'?

16. Nu Simman Piedar cīlki so^{pn}e sārūe vuosta : Tou lea^z Kristus, ie^{llej} Jimmel a^{lk}.

17. Tanna Isus cīlkij so^{pn}e vuosta : oazloš ton, Simman Iōna a^{lk}, tonn guojk što ni lišk ni rorr ie^{tt} vū^z'zañč to^{pn}e tānn, a mun' a^{jč}, kū lī a^{lm}i^jn.

18. I mun to^{pn}e sārnam : ton lea^z Piedar, i tānn ko^{lle} ol' mun seadām iččan cierker, ād' urs ie^š uojt sōn'.

19. I anta^m to^{pn}e a^{lm}-cārstva lohk cūr^gi^jt ; i mojt kōr'ni^z iemnej a^{ln}, tott lea^{ñč} i o^{lm}i^jn kōrmañč ; i mojt ton iemnej a^{ln} čoavda^z, tott lea^{ñč} čoavda^{ñč} o^{lm}i^jn.

20. Tanna Isus kīlōij ižēs uopsurjij^t, što ni kiez ie^š cealkče, što son lī (Isus) Kristus.

21. Te^d' pā^{lest} Isus a^{lg}i^j ižēs uopsurjij^t a^{nted} tietmuž, što so^{pn}e bi^{tt} vū^{lked} Ierusalimma, i ienne^z rajved vā^lted poarsemu^zi^jn i šu^r'mus papⁱjū i kir^j-kīdijū, i kontjed ; i koalmant piej^v' ealjed.

22. I koččaj Piedar sōn' lqpta, i sārnaš^{rū}di^j so^{pn}e vuosta : lehčij ton lā^rved ižant vāras, Gospodī ; što tātt illiñče to^{pn}e.

23. A son kōrcu^s m^qst i cīlkij Piedrē : mōn' p^ggo munst sātana ! ton koččaj mun' p^qss lihkō ; tonn guojk što ton jurda^z, ikk tonn kū lī Jimmel', a tonn, kū lī olmij.

24. Tanna Isus cīlkij ižēs uopsurjij^t : kie tātañč mun' milt vū^{lked}, peahtōd' iž'sant, i vā^{lt} rīstant, i puo^d' mun' milt.

25. Tonn guojk što kie tāht ižēs jīnk vq^r'dēd, tott kādaht sōn' ; a kie kādaht jīnkes mun' guojk, tott kāvn sōn'.

26. Mī lea^{ñč} olmīe viehk-vūdi^jt, go son kq^r'siñč pūkk mōr', a čūzaht jīnkō^s? Ili ma^{nte} oastmuž' ant olmuñč ižēs jīnk' ortel?

27. Tonn guojk što poatt olmo a^{lk} ižēs a^že koargest ieñkli^j-dis guojm ; i tanna ant ju^kjīñče sōn' tūij^j milt.

28. Vu^jkest tijje sārnam : lie^š' kuolea-kiek^zenn tāst čuōñčijū, kokk ie^š' ujn so^rmēs ortel, konn sij ie^š' ujn olmo pā^{pn} vq^rdemm ižēs cārstvest.

Kizëmplorant alkzoš.

Mañña kutted piejrest, Isus vqldij Piedar, Jqhko i Orvan, son' vilj', i vigij sñijst oll tie,rm ol' ortijt.

2. I šondij ie,res nälla sñij ovdest; i čuvrèn sòn' kās f go piejv, a sòn' qsser šo,ntèn pukk vilked, go čuvr.

3. I kč èttèn sijje Mojsej i Ilj', i sgrnun sònijn.

4. Tānn bā,lv' Piedar cilkij Isusse: Gospodi! Štj lī mijje tā,št ie,lled; tātnij, tūj'šep tīye kolm porhted: ovt to,ane, i Mojsej' ovt i Ilja ovt.

5. Kuo,ss son veal' sārnej, kč, čū,vvės polv sñijst kopszodij; i kč, jinn polvest sārneš,ūdij: Tātt lī mun' šq,š'em a,lk, kū lī mun' milled milt; sòn' kultlekked.

6. I kuo,ss uopsuvvoj' kullèn, sij komma,d' ojkje,ttèn kasvajdis ol', i čuovta sūrkuèn.

7. A Isus pūdij, likscattij sñijst, cilkij: kocje,kked, i ie,lled polled.

8. Nu kuo,ss sij qv'dèn čejmijdis, ie,š ujnač ni kienn, earas go,tt ovt Isus.

9. I kuo,ss sij nījjen tie,rmest volas, Isus kildij sñijst, sārnej: ie,lled sārned ni kiez tānn ujnem bajas, konn olmo pā,rn ij eallo jgmijn.

10. I ko,ččèn sonst sòn' uopsuvvoj': koxt šitt kirj-gīd' sārneš, što Ilja bitt puotted ortlest?

11. Isus cilkij sijje vuosta: tātt lī vujkedrūt, Ilja bitt puotted ortel, i sie,tted pukk.

12. A sārnam tijje: Ilj pūdij, i ie,tt tād'zač sòn', a tūj'šes sōnijn koxt tqhtuš; nitt i olmo a,lk vālt vājv' sñijst gieččèn.

13. Tanna uopsuvvoj' qntšèn, što son sārnej sijje Orvan ris-tej' bajas.

14. Kuo,ss sij pū,ttèn olmij gorra, pūdij so,une olmuč, ko,č-čij pūlvij ol' sòn' ovdest,

15. I cilkij: Gospodi, šq,š'uv mun' a,lg'; son ott mānāj milt vuorr, i čuovta mūhkšuv; tonn guojk što tōvj' suohpōdatt to,lle i tōvj' čācca.

16. Mun pohtlēm sòn' tōn' uopsuvvijst, i sij ie,š oajjač sòn' tīrvzajhted.

17. Nu Isus vuosta cilkij: oj, vier'zemes i mqt māhcač

pūlvdok! konn rajja mun liñcem tññij guojm? ku, kkea mi, nne leañc
kīršed tññijt? po, hted sōn' mi, nne tīre.

18. I cevzij Isus sōn'; i cuorht vūlgij sonst pogo; i pārn
tīrvxuvvij testjanna.

19. Tanna uopsuvvoj' pūttēn Isusse iēnis i cīlhkēn: monn
guojk mij iep oajañc sōn' vuoj'žed?

20. Nu Isus cīlkij sijje: tñ' vier'žemvūd' guojk; vujkest sār-
nam tijje: go, tt tñnest leañc vierr gorčica siema šurađ, i cīlhkēt-
ted tānn tearma: mon' tā, đ' go, rrēn tōr'; son mann; i illiñcē ni mī
tijje mā, tna, htem tūj' šemest.

21. A tātt pūlvdokk ij ni ma, žt ie, res nālla vuj'žuv, go m, q, lec-
sq, nij guojm i po, zin.

22. Kuo, ss sij lejjēn Galilējest, Isus cīlkij sijje: olmo a, lk
leañc antañc olmo-kīđijt;

23. I ko, ntett sōn'; i koalmant peajva callaj. I sij ēuovta peac-
lužešgū, ttēn.

24. A kuo, ss sij pūttēn Kapernaume, pūttēn Piedra didra, ž-
maj kōpcej' i cīlhkēn: vaj' ant tñ' uopsej didra, žma?

25. Son sārñ: ant. I kuo, ss son monij porhte, Isus, kū ovtel
monij tōr', cīlkij: ko, žt tōn' mālest lē, Šimman? Iemnej c, q, r' kiest sij
vā, lteš pošlēn', ili čoañg'? ižēs o, lgin ili vērēs olmujn?

26. Piedar so, nne sārñ: vērēs olmujn. Isus cīlkij so, nne: nitt
lieš a, lq' lūps.

27. A što mij sīñijt ie, pp vī, ž'čē reahka, mon' mier' gorra, lū, št
vuñk, i a, vtmus kū, l', kū popaht, vā, lt mūt; i kuo, ss ton q, v' d, a, ž sonst
nā, lm', kōvna, ž statir'; vā, lt sōn', i a, nt sijje mun' ovtel i ižant ovtel.

Kāvcemployant qk, žoš.

Tōnn vuor' uopsuvvoj' pūttēn Isusse i cīlhkēn: kie lē šu, r' mus
a, lm-cārstvest?

2. Isus ko, ččaj pā, rn, i cieñkeht ko, ske sīñij,

3. I cīlkij: vujkest tijje sārnam, go, tt tij ieppeđ kovsiñcē i iep-
ped liñcē muka, ko, žt pārna; ie, ppeđ c, q, r' a, lm-cārstva.

4. I nitt kie uhcniñc go, tt to- la, hte pā, rn, tott leañc šu, r' mus
a, lm cārstvest.

5. I kie vālt ovt muka pā, rn mun' no, mme, tott i mun' vālt.

6. A kie vīkk reahka ovt tājn uc, žajn, kokk vier'ješ mi, nne.

tos' lehč pu,rcamp, go körčis so,ñne mielnheč rājk-kiedg' pīrr čāpo,tt, i kockdēn sōn' mier' čīñle,sse.

7. Po,č kqđ'-sūlje reahka-vīkmužijn; tonn guojk što bitt puo,tted reahka-vīkmužijt, a po,č tonn olmnē, pajjel konn poatt reahka-vīkmuš.

8. A go,tt tōn' kītt ili tōn' jū,lk vīkk tōn' reahka, čūp iers sajja i suo,hpe pgrō īž'sant: pu,rea to,ñne monned ealmu,šše kīd'žā ili jū,lkžā, go kū,rtin kīdīn i kū,rtin jū,lkin suohpjurved a,že to,lle.

9. I go,tt tōn' čā,lm vīkk tōn' reahka, ro,tte iers sajja, i suohpe īž'sant pgrō: pu,rea to,ñne oētīn čē,lmīn monned ie,llem-sajja, go,tt kū,rtin čē,lmīn uo,łkturved toll-gtto.

10. Kīhčēd, ie,lled lokked uc,žīñčēn ni ovt tājn uc,žajn; sārnam tījje, što sīnīj ieñkal o,lmijn ju,łkke vuor' ujneβ mun' a,łm-a,žē kās.f.

11. Tonn guojk što olmo a,łk pūdīj occeđ i pie,sted tonni, kū mājkuj.

12. Kožt lī tīn' ujnmetted mīlt? Go kiest lehč čū,tt lāmpsētted i ovt sīnest čājjeđ; vaj' son kuott a,žlo,łk a,žc tīrmijn i vuolok occeđ čājdañč lāmpas?

13. I go,tt son kōvniñč sōn'; to, vujkest sārnam tījje, son rgm-maš sōn' guojk ienam, monn a,žc lo,łkked a,žced, kokk ieβ līñč čājdañč.

14. Nitt illeaz tīn' a,łm-a,žē tāhtmuš, što mājkujāč ovt tājn uc,žajn.

15. A go,tt reahktur tōn' vuosta tōn' vīlj: mon', i vū,žeht sōn' rierasvūtten īžant koskest i sōnin oētīn; go,tt son jākžall tōn', ton tanna kō,ēnīj vīljant.

16. A go,tt son ij jākžol' tōn': vā,lt mieltant veal' ovt ili kūžt, što kūžt ili kolm čorr olmo ŋq,lmij guojm rgnuva,hč ju,łkke sā,ñn.

17. A go,tt ij jākžol'ñe sīnīj: cie,łk cie,rkva, a go,tt ij jākžol'ñe i cie,rker', tanna g,ñn leañč to,ñne koht tōrtmas i mīttar.

18. Vujkest tījje sārnam: mojt tij kōrbētted iemnjēst, tott leañč a,łmest kōrmañč; i mojt tij čuortbētted iemnjēst, tott leañč čoartañč a,łmest.

19. Vujkest nitt-še sārnam tījje, što go,tt tījjeđ kūjtas ožted mīlest ānošguo,ttbētted ju,łkke tūj': tanna, mojt tij ānošgoađ'čēpped, leañč tījje mun' a,łm-a,žēst.

20. Tonn guojk što ko,št kūjtas ili kolmas koaknañč mun' no,ñme, ta,ñpet mun līñče sīnīj koskest.

21. Tanna Piedar so, nne pūdi, i cīlkij: Gospodi! monn vie,rt vuorred biit kūtted rīkij vīl' san, kū lī reahktuvmañc mun' vuosta? Vaj' kičcem vuor' rajja?

22. Isus so, nne sārñ: im cīelk to, nne: kičcem' rajja, a kičcem vuorred kičlo, je rajja.

23. Tāññ mīlt a, lm cārstva lī ovt nālla cārjñ, kū tātaj loktoted ižes pākolvōzis guojm.

24. Kuo, ss son q, lkij loktotted, pohtañc leaj so, nne oxt, kū leaj so, nne vealglāñc lo, kk toafnētted talanted.

25. A koxt sonst illiñc mojn māxsed, tanna sōñ' cārr pākaj mīkked sōñ' i sōñ' kapper', i pārnaj i pūkk, mī sonst leaj, i māxsed.

26. Tanna tott pākolvōs vīrij so, nne juolka, kommerdelij so, nne i cīlkij: cārr! kīršel' mun' guojk, i pūkk to, nne māvsam.

27. Cārr tonn pākolvōz šal' šuvij, lū, štij sōñ', i kū, dij so, nne vie, lk.

28. A tott pākolvōs kuo, ss son olgus līvtij, kovnij ovt ižes to, v-ružijñ, kū leaj so, nne vealglāñc cū, tt dīnarejjeđ, tāba, t sōñ', kāksolij, i sārñaj: a, nt mī, nne monn ton leaj vealglāñc.

29. Tanna sōñ' to, vruš vīrij sōñ' jū, lkij, āndōdij sonst, i sārñaj: kīršel' mun' tū, kken, i pūkk to, nne andam.

30. A tott ij tāhtañc, a vū, lkij i išteht sōñ' sievñes-sajja, konn vie, lk ij a, nt.

31. Sōñ' to, vruš, kuo, ss ujnēñ mī leaj šontmañc, cūovta sie, ptēñ; pū, ttēñ i sārññ ižes cā, rre pūkk tāññ, mī leaj šontmañc.

32. Tanna sōñ' cārr ko, čc sōñ' i sārñ: pā, ss pākolvōs! pūkk tonn vie, lk to, nne kū, ttēm, tonn vāras što ton munst āndō, ttēž.

33. I to, nne bēdij tū, j' šed lā, vvedvūd' ižant to, vruš, še, koxt i mun to, nne tū, j' šēm lā, vvedvūd'.

34. I sientij cārr i o, ndij sōñ' mūhejij, tonn rajja kuo, ss son ij a, nt vie, lk pūkk.

35. Nitt i mun' a, lm-ajc tū, j' šešgoatt tīñij guojm, go, tt ju, kjañc tīñest ij kū, d' ižes kū, tkest vīljses sōñ' rīkij.

Azcemplořant ālkxōš.

Kuo, ss Isus lūptij tājt sqrijt, tanna son vū, lgij Galilejest i pūdi, j Iud' ēj' čorro Iordan tuokka.

2. Sōñ' mīlt ienney pūdi, j olmñētted i son tīrvxō, ttij sīñij, ta, mbet.

3. I pūttēn soꝓne farisēj', i sōn' kīhčlem vāras cīlhkēn soꝓne: lījja olmūe vālt ju, kke āššest rātkjed īžes kapꝓrest?

4. Son cīlkij sījje vuosta: ieppeða tij lokmañč, što kū sīdij ā, kkej aģgest, qm-olmo i nīzan-olmo sīdij sīnījt?

5. I cīlkij: tānn mīlt kuott olmuñč a,žes i iennes, i ayt īžes kapka, i līnčēn kūyt ovt līska.

6. Nītt što sij uže ieβ leaꝓ kuoyta, st, a oꝓt līsk. I nītt, mojt Jīmmel oꝓtēd', tonn olmūe ij bēd' rātkēd.

7. Sīj soꝓne sārneβ: nu monn guojk Mojsej pākaj a,ntēd rātkjēm-kirj, i rātkjed sonst?

8. Son sījje sārñ: Mojsej tīn' korr kū,tkij mīlt tījje a,ndij vālt rātkjed īžant q,kijñ; a ā, lkmēn illīnč nītt.

9. A mun tījje sārñam: kie rātkaj īžes kapꝓrest ie, res tūjest go reahktuwmuž' guojk vīersij guojm, i naģhtlatt numpā, tott lī vīersij guojm reaklañč; i kie naģhtlatt rātkañč kapka, lī vīersij guojm reaklañč.

10. Sārneβ soꝓne sōn' uopsuvvoj': koꝓt olmuñč nītt leañč kormañč īžes kapka, to pu,reamꝓ soꝓne lī ij naģhtlotted.

11. A son sījje cīlkij: ij pūkījt tātt sā,nn čqꝓ', a kiez lī antañč.

12. Tonn guojk što lieβ kāčkañč olmo, kokk ie, nnes čovjest šē, n-tēn nītt; i lieβ kāčkañč olmo, kokk lieβ kāčkañč olmij gie,ččēn; i lieβ kāčkañč olmo, kokk īža kākēn īžes' a, l m cārstva guojk. Kū oajj čāģ'ned, q,nn čā,geant.

13. Tanna pohtañč lējjen soꝓne pārñā, što pējahč sīnīj ol' kīdijōdis, i kommōrdola, hč; a uopsuvvoj' sīvtēn sīnījt.

14. Nu Isus cīlkij: lū, šted pārñajt, i ielled caꝓced sīnījt pōt-lemmen mun' gorra; tonn guojk što tēle-m, kmij lī a, l m-cārstva.

15. I pējij sīnīj ol' kīdijōdis i vū, lkij ta, mpe.

16. I kīč, pūdij oꝓt olmuñč i cīlkij soꝓne: šīꝓ uopsej! mojt mī, nne bītt tū'šed sīknījt, tonn vāras što mī, nne lehč aꝓe ealmuš'?

17. Nu son cīlkij soꝓne: mojt ton koččāꝓ mun' sīknēn? Ni kie illeāꝓ šīꝓ' goitt oꝓt Jīmmel. A goitt ton tātaꝓ monned aꝓe ealmušše, tū, l jōd' (Jīmmel) pāhkmužij mīlt.

18. Sārñ soꝓne: mojt mīlt? Nu Isus cīlkij: ie, l' koꝓt, ie, l' reahktuw vīersij guojm; ie, l' suolent; ie, l' sārñ kie, les čqꝓr-olmo-sqꝓjīt;

19. A *ne ažant eannant šurren, i šqbešt ižant a,ltmus', go,tt ičč ižant.*

20. *Nūrr olmuñč so,ñne sārñ: tāññ pūkk mun piññem iččan nūrvūdest; mī munst veal ij oal'?*

21. *Isus cīlkij so,ñne: go ton tāthiž lieð' tvt nālla; mon', māž' ižant ealmuž', i jū,je vājvšijt; i to,ñne leañč eall a,lmest; i puo,de, rā,nc mun' mīlt.*

22. *Kuo,ss kulij nūrr olmuñč tāññ sārñ', son vq,ncij tu,mpļa peaclest; tonn guojk što sonst leaj iennež called.*

23. *A Isus cīlkij ižes uopsuvjijt: vujkest sārnam tijje, lōssed lā vāptekke monned a,lm-cārstva.*

24. *I veal' sārnam tijje: kiepsamp lā verblūtte monned nīvl' pottaš čod', go vāptekke monned Jimmel cārstva.*

25. *Go,tt sōñ' uopsuvvoj' tāññ ku,llēñ, sij čuorta sūrknēñ i cīl-hkēñ: kie oajj šitt pie,štjuvved'?*

26. *A Isus kīčist sīñ' ol', cīlkij sijje: tātt olmujt illeaz mažt tuj'šed, a Jimmel pūkk oajj.*

27. *Tanna Piedar cīlkij so,ñne vuosta sārñe: kīč, mij kū,đim pūkk, i vū,lkim tōñ' mīlt; mī šitt leañč mijje?*

28. *Nu Isus cīlkij sijje: vujkest tijje sārnam, što tij, kokk mun' mīlt vū,lkij, o,tttest šontmušest, kuo,ss išt olmo a,lk ižes slā,v' ištem-sajja, i tij ištbetted kūžtemplo,ž' ištem-sajja, sūtted Izrail' kūžtemplo,ž' pūlvōkkeð.*

29. *I ju,kjañč, kū kuott ižes portijt, ili vīljijt, ili uorpnijt, ili a,žes, ili iennes, ili kqpkēs, ili pārñajđis, ili iemñijt mun' nom' guojk, son oañč čū,de vuorred ienamp, i leañč so,ñne a,je ealmuš.*

30. *A iennež leañč a,vtmussed ma,ñemussen, i ma,ñemuz' liñčēñ a,vtmussen.*

Kūžtložant glkžos.

Tonn guojk što lā a,lm-cārstva ovt nālla port žo,žjenin, kū iñcek ajgelt līvtij pā,llkted tūj-olmijt ižes vēññ-mūrj-gjto.

2. *I kuo,ss son sārñij guojm šitij ārvajn ovtij dinārējij peajva, son vulgeht sārñijt ižes vēññ-mūrj-gjto.*

3. *Kuo,ss son līvtij olgus koalmant čea,ss bā,l', son ujnij nu,m-bijt čuoñčmen kāhp-sajest tūj'ža.*

4. *I sijje cīlkij: monned i tij mun' vēññ-ājta, i mī tijje vū,lgīñč antam tijje. Sij vū,lkēñ.*

5. Vā,št lirtij kudant čea,ss pā,l', i arcant čea,ss pā,l', i tūjēst tonn-še.

6. Keačča kuo,ss son lirtij oxtemplo,ant čea,ss pā,l', son kovnīj nu,mbijēt tūj'za čuoščēmen, i sārēn sijje : mojt tij tūj'za čuoščēbētēd tā,št keažas piejv' ?

7. Sij sārēnē so,ņne : ni kie ij pā,lhkañč mīnījt. Son sijje sārēn : mōnnēd i tij mun' vēnn-ājta, i mī tijje vū,lkiñč līnčbētēd vā,lteōd.

8. Nu kuo,ss šōndij ieknañč, cealkh vīnn-ājō' zo,zjēn ižēs vīrma olmūe : ko,č tūj'šejījt, a,nt sijje pā,lk, qłkeht ma,ņmuzijēn a,vōmuzij rajja.

9. I kokk pū,ttēn oxtemplo,ant čea,ss pā,l', vq,ltēn ovtij dinārējij.

10. A kokk pū,ttēn a,vōmuzij, ju,rtēn, što vā,ltep ienamp ; a i sij vq,ltēn ovtij dinārējij.

11. I kuo,ss sij vq,ltēn, q,łkēn port zo,zjēn' ol' grteōd.

12. I sārēn : tākk ma,ņ'mus' tūj'sēn ovt čea,ss, i ton pijjij sīnījt ovt rajja mīnīj guojm, kokk kū,ndēm piejv' losseōvūōd' i pq,šter.

13. A son vuosta cīlkij oxtē sīnest : vīlj ! mun' im viereht tōn' lo,rest ; ikka ton siehtmañč mūnījn oxtēd dinārējest ?

14. Vā,lt ižant, i mōn' ; a mun' tātam a,ntēd to-lajne ma,ņmussē tonn-še, konn i to,ņne.

15. Ijja mun' lea vālt iččan līkest tūj'sēd, mojt tātam ? Ili lī tōn' ča,lm ā,ņes vērēs eal' ol' tonn gie,ččēn, što mun' leam šīj' ?

16. Nitt līnčēn ma,ņ'muz a,vōmussen, i a,vōmuz līnčēn ma,ņ'mussen ; tonn guojk što lī ienney kohēmañč, a vānas lī val'sañč.

17. I vū,lkij Isus pajas Ierusalimma, i vārest koččaj kūxtemplo,łkk uopsuvjēttēd reavna ovtijt, i cīlkij sijje :

18. Kīč, mij mōnnep Ierusalimma, i olmo a,łk leañč antañč šu,r'mus papījt i kirj-kīōijt, i sūdešguōdett sōn' sorma ;

19. I a,ntet sōn' tōrtmōs olmījt okna,htem vāras, kuppem vāras, i riste-sa,ntem vāras ; i koalmant peajva son eallaj.

20. Tanna pūōij so,ņne Zevēdēj' o,łgij ie,nn ižēs o,łgij guojm, kōmmōdōlij i mojt leañč ānaj sonst.

21. Son cīlkij so,ņne : mojt ton tātaž ? Son sārēn so,ņne : cīlk, što tākk kūxt mun' a,łj' ištēn tōn' luz' oxt uo,łgēs pealla, a nu,mp čīnž bealla tōn' cārstvest.

22. Isus cīlkij vuosta : iepped tīō', mojt ānbētēd. Uo,jbētēd

iepped jukked tonn nāp, kon mun jugoškoadam, ili ristnotted tejn ristnotmužijn, kojn mun ristnoadam? Sij so, nne cilkēn: uojjēp.

23. I sārñ sijje: mu' nāp līncētted jukkod, i ristnotmužijn, kojn mun ristnoadam, līncētted ristnotted; a ištēd uo,lgēs pealla i činč pealla mun' luz', illea mun' a,vtmest, a kiez mun' a,čč vglmišt.

24. Kuo,ss ie,rēs lo,kk uopsurvoj' ku,llēn tānn, sij sie,ntēn kūjt vīlj' ol'.

25. A Isus koččaj sīnījt i cīlkij: tij tūtbetteđ, što olmīj cqr' sīnīj a,ln q, nneβ cqr vūō', i šurr-olmo vālt q, nneβ sīnīj a,ln.

26. A tīnīj koskest ij bēd' nitt lied'; a kie tāht tīnīj koskest šu,remussen lied', so, nne bitt tije slušjen lied'.

27. I kie tāht tīnīj koskest a,vtmussen, so, nne bitt tije lied' p, gkolvossen;

28. Nitt go,tt olmo a,lk ij tonn vāras poattañč, što so, nne sluš-čēs, a sluššed pūdi, i a,nted i,šes jīñk, iengij lo, n'sem vāras.

29. I kuo,ss sij vū, lken Ierizonest, sīnīj mīlt pūdi, i enney olmnētted.

30. I kīč, kūjt ča,lmzemmes, kokk orrun čuokas gūrest, kuo,ss sij ku,llen, što Isus mann rāj', a, lken kukžolleđ: šqlošt mīnījt, Gos-podi, Dqrīđ a,lk!

31. A olmo p,ghkun sīnījt orred jīn'za; a sij real ču,vtamp kukžolšjūtten: šqlošt mīnījt, Gos-podi, Dqrīđ a,lk!

32. Isus jōskij, koččaj sīnīj a, lla, i cīlkij: mojt tij tāhtbetteđ munst?

33. Sij sārñ so, nne: Gos-podi, što āvnehēn mīnest ča,lm'.

34. Nu Isus šqloštluvi', kūskij sīn' ča,lmījt; i testžanna ujnēš-gūtten sīn' ča,lm', i sij vū,lgēn sōn' mīlt.

Kūjt-lo,ant ozt qkžoš.

I kuo,ss sij altnēn Ierusalimme, i pū,ttēn Vīfagejja, Jeleon tie,rm luz; tanna Isus vūlgeht kūjt uopsurvoj',

2. i cīlkij sijje: monned sījte, kū lī vujkest tīnīj ovdēst; i tede-žanna vuorest kovnbetteđ nīñlos o,ssol' kormañč i nūrr o,ssol sō-nijn; čuo,vted i pu,hted mī, nne.

3. I go,tt kie cīlkiñč tije mojt ni: čēlhekēd vuosta, što sīnījt bitt šu, rre; i vaktiñne vūlkaht sīnījt.

4. A pūkk to-la,hte leaj, što leañč tonn mīlt, kū leaj sārñmañč pajjel prōrok, ku sārñ:

5. Cielhked Sion nájte: kīc tōn' cęrr poatt tōn gorra, suone, orr nūñlos o,ssol' a,ln i nūrř o,ssol' a,ln, tqvas o,ssol' a,lg' a,ln.

6. Uopsurvoj' vū,łkēn, i nitt līkkošgū,ttēn, kozt pākaj sijje Isus.

7. Sij pu,htēn nūñlos o,ssol' i nūrř o,ssol', i pijjēn sīnīj ol' i,žes qsrįjt, i son ištįj sīnīj ol'.

8. A ienęę olmnę,tted šittēn qsrįjđis čūhko mūlt; a muta čū,hpēn ūvsįjt mūrįjn, i šittēn čūhko mūlt.

9. A olmo, kokk vę,ncēn ovdest i kokk sq,łtēn, lo,řikēn: Osanna Dqvid alka! Blavoslovmañč lī tott, kū poatt Jimmel no,mme! Osanna paj'muzest!

10. I kuos,ss son monįj Ierusalimme; omp la,nn līknešgūđįj, i sārņaj: kie tātt!

11. A olmo sęrnun: tātt lī Isus, prōrok Galilej' Nazarietest.

12. I soaņaj Isus Jimmel cie,řkva, i vujęht pūkįjt mākįjt i uostįjt cie,řkvest olgus i kō,męht vęj'žej' tū,łįjt, i golup mākįjį ištēm-saj'.

13. I sārņaj sijje: lī kirj,žañč: Mun' porht kohčaj mę,łęc-sā,n' porhten; a tij tūj'šįjt sōn' olmo-čūz'žolįjį vuōñken.

14. I pū,ttēn so,ņne cie,řkvest ča,łm'žemmes i lohkuš; i son tįrvę,ttįj sīnįjt.

15. Nu kuos,ss šu,řmus pęp i kirj-kīđ' ujnēn ujnā,htem tūjįjt, kojt son tūjįšt, i pārņajt, kok kukę,łlēn cie,řkvest i sęrnun: Osanna Dqvid alka! tanna sij sie,ņtēn.

16. I čīłkēn so,ņne: kulaza ton, mejt sij sārņe,ž? Isus sārņ sijje: kulam! Ieppeda tij lokmañč ni kuos,ss: u,ę pārņaj i ra,ņt-pārņaj űę,łmįjn ton tūj'šęž kīhtmuž?

17. I kūđįj sīnįjt, lįvtįj olgus la,ņnest Vifāņeįje, i tq,mpet ijjed'.

18. A ĩncęk, kuos,ss son męst męhčēl lanna, porsurįj.

19. I son ujnįj čuōkas gūrest ort smokva-mūr' i pūđįj so,ņne a,łt; i go,tt sonst ij kovņma ni mejt go ortįjt loštįjt, sārņ so,ņne: illiñče tonst ovdus ni kuos,ss šant a,łk pajas. I smokva-mūrř testęanna koškįj.

20. Kuos,ss uopsurvoj' tānn ujnēn, sij tōv'žę,ššēn, i sęrnun: kozt tonn vaktiñne koškįj smokva-mūrř?

21. Nu Isus čīłkįj sijje ruosta: vujkest tįje sārņam: q,ņešřūd'-ņįpped vier', i iepped pu,štįjt jurtešřuode, tanna iepped liñče ort' tonn tūj' tūj'šęđ, mī lī tūj'šañč smokva-mūrřre; a go tij cielhkbetted tānn tearma: pajjen i jōr' mie,řre; nitt i leañč.

22. I pūkk, mojt tij ān' hēpped vierajn ma_ilec-sqnijn, vālt-betted.

23. I kuoss son pūdij cie_irkva, i uopest, pūttēn so_ine šur' mus p_gp i poar'semuz olmājn, i cīlkhēn: kienn ton vāltajn tānn tūj'saz? I kie to_ine o_iutij muka vālt?

24. Isus cīlkij sijje vuosta: ko_išam i mun tīnest ovt pajas: go_itt tij cīlkhēpped m_ianne, nitt i mun tījje cealkam, kojn vāltajn tānn tūj'sam.

25. Ko_ist leaj Orvan ristmuš: o_ilmājn a_ili olmājn? Sij kosknis jur_tēn: go_itt cie_ilkhēp o_ilmājn, to son cealk mījje: monn giečēn tij tanna iepped vīrma_ič so_ine?

26. A go_itt cie_ilkhēp: olmājn; pōllōp olmājn, tōnn guojk što pūkk lo_io_itt Orvan prorokken.

27. I cīlkhēn Isu_sse vuosta: ie_ipp tīd'. Cīlkij sijje i son: i mun tījje im cie_ilk, kojn vāltajn tānn tūj'sam.

28. A ma_ixt tīn' mālest lī? O_ixted olmu_st lējjēn kūxt a_ilg; i son pūdij a_irtmuš' luz', cīlkij: a_ilk, mon' i tūjēst tā_irm mūn' vēnn-ājdest.

29. Nu son vuosta cīlkij: im tāt; a ma_ilēst tā_i'zuvij i vūlkij.

30. I monij numpa, cīlkij tōnn-še. Tāt cīlkij vuosta: vuolgam, šurr; i ij vuolka_ič.

31. Kū kuozsest jāk_izōlij a_išes pāhkmuz? Sij sārne₃ so_ine: a_ivtnus. Isus sijje sār_n: vujkest sārnam tījje, što mitta_r' i oakkoj' nīzan ovtel tīn' monne₃ Jimmel cārstra.

32. Tōnn guojk što pūdij tījje Orvan vujkedvūd' vārajn; i tij iepped vīrma_ič so_ine: a mitta_r' i oakkoj' nīzan vīrrēn so_ine; a tij zošše i ujnijt tānn, iepped kajdotma_ič ma_inā što vīrred so_ine.

33. Kullēd nu_imp ārvōz: leaj muta port zo_izjēn, ku išteht vēnn-ājō', pīrr cea_ingaj ājōaj_n sōn', rābaj sonst vēnn-ā_ivō', tūjēst bā_išn; i o_indij sōn' vēnn-ājtnikij i vūlgij p_ggo.

34. A kuoss pūdij šantaj pā_ill, son vūlgeht i₃es pāhkam-olmājt vēnn-ājtnikij luz', vālted i₃es šantajt.

35. Vēnn-ājtnik tā_iβ'zēn sōn' pāhkam-olmājt, muta ku_ippēn, mutam ko_intēn, a muta kīd_igij guojm ku_ippēn.

36. Ovtā vūlgeht nu_imbijt pāhkam-olmājt, ienamp ovtli_ičēd; i sīnij guojm tūj'sēn nitt-še.

37. Ma_in' mu_sse vūlgeht i₃es a_ilg sijje, sār_naj: sij ōknušše₃ mun' a_ilg'.

38. A vēnn-ājtnik, kuoss ujnēn a_ilg', cie_ilkhē₃ nu_imp numpas:

tätt leañé eall-q,ñnej; vuolkep, kontaka sōn' i vāltaka sōn' kuot-
jeĵ' eal'.

39. I tāʒ'žen sōn', vikken olgus venn-āĵðest i ko,ntēn.

40. Tonn guojk, kuo,ss pūðihč venn-āĵð' zo,zjēn, moĵt son ie,leš-
roatt tāĵ venn-āĵtnikij guojm?

41. Sārneĵ so,ñne: tajt p,q: s-olmājt ant p,q: s sorma, a venn-
āĵð' son ant nu,mbijt venn-āĵtnikij, kokk liučēn a,nted so,ñne šantajt
sīn' p,q:lij māl̄t.

42. Isus sārñ sijje: ieppeda tij lokmañé ni kuo,ss kirjijñ:
kiedĵ, konn tūĵ'šeĵ' olmo su,hppjēn, tott šonđij ugl-uoĵren; tätt l̄ Jim-
lest, i l̄ tēvren mīn' čē,ñmijñ?

43. Tonn māl̄t sārnam tijje, što leañé vāltañé tīnest Jimmel
cārstva i leañé antañé olmājt, kokk pu,hteĵ' sōn' šandajt.

44. I tott, kū jorr tāññ kiedĵ ol, murtlat; i kienn ol' son jorr,
tonn pa,čē.

45. I kuo,ss sij ku,llēn sōn' ārvðozijt, šu,rmus p,q: i farisēĵ'
ārvðēn; što son sīñij bajas sārñ.

46. I sij tqtun sōn' tāʒ'zed, a po,llēn olmājn; tonn guojk što
q,ñneš sōn' proroken.

Kūztloyant nu,mp qkzoš.

Isus veal sārñaj sijje ārvðozij guojm i cūlkij:

2. A,ĵm cārstva l̄ ovt' nālla c,q:rr-olmāne, kū tūĵešt nājm-tuo,l'
ižēs a,lq' vāras.

3. I vūlgeht ižēs p,q:kolvozijt ko,hčēd ko,hčemañé nājm-toalla; i
ieĵ tāhtmañé puo,tted.

4. Ovtā vūlgeht nu,mbijt p,q:kolvozijt, cūlkij: cie,lhkeð ko,hč-
mañé olmājt: kīč, mun vqlmše iččan kū,ss-véar', mun' vū,z' i mī leaj
pōrttañé, l̄ kontañé, i pūkk l̄ vqlmoš; puo,tted nājm-toalla.

5. A sij ie,ĵ jākz,olma tonn, a vū,ĵkēn, kie ižēs pīlto, kie ižēs
k,q:ĵpo.

6. A earras tāʒ'žen sōn' p,q:kolvozijt, ðknehtēn i ko,ntēn sīñijt.

7. Kulij c,q:rr tonn i sientij sīñij ol'; i vūlgeht ižēs vīĵ', māĵgaj
pūkk toĵt ko,ñđijt i pū,ldij sīn' la,ñn.

8. Tanna son sārñ ižēs p,q:kolvozijt: nājm-tuo,ll l̄ vqlmoš; a
ko,hčemañé ieĵ liñé q,n'žēĵ'.

9. Tonn guojk monned čuokas-ratkloĵijt, i pūkiĵt, kienn ko,n-
bētted, ko,hčēd nājm-toalla.

10. I tokk p̄kolvoz l̄ytn̄ c̄uhksij ol', k̄opc̄en p̄ukk, kiejt lišša k̄ōvn̄n̄, i p̄ss olm̄ijt i š̄iγ' olm̄ijt; i n̄ajm-tuo, ll koakka, n̄ t̄v̄d or'j̄j̄j̄-
guojm.

11. C̄qrr kuoss son p̄ūdij k̄ihc̄ed išt̄nañc̄ n̄ajm-tuo, l̄nikijt, ujnij ta, mbet olmo, k̄ū illiñc̄ tov'notmañc̄ n̄ajm q̄sγij guojm.

12. I s̄arn so, p̄ne: v̄ilj! koxt ton p̄ū, tt̄ex t̄iγe ikk n̄ajm-q̄sγij guojm? A son oraj j̄n'za.

13. Tanna c̄ilkij c̄qrr p̄kolvozijt: korred̄ sonst k̄idiyt i ju, l-
kijt, v̄ā, l̄ted s̄on' i suoh̄p̄je, k̄ked olgmus siev̄ñde, s̄se; ta, mp̄et leañc̄
lujhkmuš i p̄gnij guojm k̄äckmuš.

14. Tonn guojk što ienney l̄ kohc̄mañc̄ a v̄anas l̄ v̄ql'šan̄c̄.

15. Tanna farisēj' v̄ū, lk̄en i kosknis ju, r̄ten, koxt l̄h̄c̄ s̄on' sil-
led s̄gnij guojm.

16. I v̄ū, k̄zolleβ so, p̄ne ižes uopsuv̄ijjt irodianij guojm, s̄arneβ:
Uopsej? mij t̄it̄tep, što ton leaz vujked, i vujkest uopsaz Jimmel
keajn i ikk v̄ülleht ni kien m̄illed m̄ilt ie, l̄led; tonn guojk što ikk k̄iē
ni koj k̄āsvaj ol'.

17. Nitt c̄ielk mijje: koxt ton k̄ičaz, l̄, illeaz luoštañc̄ a, p̄ted
čoan̄g' Kesar̄re?

18. A Isus, k̄ū ujnij s̄in' p̄qsvūd', c̄ilkij: mox mun' k̄ihc̄lēpped,
k̄ūz̄tla?

19. V̄ū, z'žekked m̄i, p̄ne tieñg', kojñ čoan̄k m̄ā, v̄sett. Sij pu, h̄ten
so, p̄ne dinārej'.

20. I s̄arn sijje: kienn l̄ t̄āt̄t k̄ovas i kirj kirj'zan̄c̄?

21. Sij s̄arneβ so, p̄ne: Kesar'. Tanna s̄arn sijje: nitt a, n̄ted
Kesra, m̄okk lieβ Kesar', a Jimla, m̄okk lieβ Jimmel'.

22. Kuoss kull̄en t̄ānn, sij tov'zu, šs̄en, k̄ū, t̄ten s̄on' de v̄ū, lk̄en.

23. Tonn piejv' p̄ū, tt̄en so, p̄ne saddukēj', kokk s̄arneβ, što
illeaz j̄amm-olm̄ijt eal'jemuš, i ko, c̄c̄en sonst:

24. Uopsej! Mojs̄ej c̄ilkij: go kie j̄āmm, i sonst ieβ leaz p̄arna;
to s̄on' v̄ilj q̄nn v̄ālt s̄on' k̄appoγ' ičc̄is, i c̄uon̄c̄laht sie, mea v̄iljes.

25. Leaj m̄ānest k̄ičc̄em v̄iljed; a, v̄dmuñc̄ najhtl̄odij i j̄amij, i
go sonst ieβ liñc̄ p̄arna, son k̄ū, dij kapkes ižes v̄ilje.

26. Ort' n̄ālla i nu, mp̄ i koalmant i k̄ičc̄ant rajja.

27. A mañña p̄ūkij i k̄qβ j̄amij.

28. I nitt ealjem-p̄ā, l', kienn leañc̄ sijjed k̄ičmest son k̄qβ', go
sij q̄nn̄en p̄ukk s̄on'?

29. Isus cülkiij sijje vuosta: seaknontbetteð, go ieppede tide kirjžemuž ni Jimmel sāmajt.

30. Tonn milt što eal'jem-pā,l' ie,tt nqjhtlottut i ie,tt monnu,t kujjo, a ielet, go,tt Jimmel' ieñkaal' a,lmest.

31. A jgmm-olmij eal'jem bajas ieppeda tij lokmañč mī lī tijje cealhkañč Jimm'lest:

32. Mun leam Abram Jimmel, i Issak Jimmel i Jqhko Jimmel? Jimmel illeaz jgmm-olmij Jimmel a ie,ljij.

33. Kuo,ss olmo kū,llen tānn, tov'çu,ššén son' uopsemuž.

34. A farisēj', kuo,ss sij kū,llen, što son tūješt saddukeijjt jin'za orred, sij koaknēn ovt sajjja.

35. I oxt sīnest, zakonnēhk, sōn' kihčlem vāras ko žij, sārna j:

36. Uopsej! kū lī šu,r'mus pāhkmuš zakonest?

37. Isus cülkiij so,ñne: šqbošt Gospod' ižant Jimmel' pūkijñ ižant kū,tkijñ, i pūkijñ ižant jāñkijñ, i pūkijñ qntsemužijnant.

38. Tätt lī a,rdmus i šu,rmus pāhkmuš.

39. A nu,mp lī tānn nālla: šqbošt ižant altmuz', go,tt ičč ižant.

40. Taj kūzteð pāhkmuš ol' poštur pūkk zakon i prorok.

41. A kuo,ss koaknēn farisēj', Isus kožij sīnest:

42. Mejt tij ju,rtbetteð Xristoz' bajas? Kienn son lī a,lk? Sij sārneš so,ñne: Dqvid a,lk.

43. Sārñ sijje: a kožt Dqvid, vujñas milt, ko,hč sōn' šurron, kuo,ss son sārñ:

44. Cülkiij šurr mun' šu,rre: išt uo,lgēs pealla mun', konn rajja pejam tōn' vuostlajt tōn' jū,lgij vuolla.

45. I nitt, go Dqvid ko,hč sōn' šurren; kožt šitt lī son sōn' a,lk?

46. I ni kie ij oajjañč so,ñne cülhkeð ni sā,n' vuosta; i tonn piejvest ij tūstmañč ni kie ko,čceð sonst.

Akkalai nyelvjárás (23—28. fejezet).

Koxt-lok-kolmat algtoš.

Tanna Isus algtij sarnod olmo,t i ižes vuohpnadojitt,

2. I cülkiij: Mojselj ištam-sajje ištiš kirj-kid i farisej.

3. I nu,t puk, mojt sij pāko,t tijjit rukkedod, rukk'dēppe i tujje-
šēkke; a sij tujje mie,lt jelle monnod: ton-det što sij sarno,t i jet
tujjed.

4. Si' kuor'det lo,sses i ku,ndetemes nu,ddit i pijjet o,łgi ol
olmo,t; a i,ž jē tāt ni surmen likkastatte sijjit.

5. A puk i,žes tujjit tujjet ton-det, štobi ujn'čiš sijjit olmu; sij
zorrošet i,žes perveskit i su,redet i,žes āssoji sojjit.

6. I nu,t savv'set vonn'jed vus-sajjin pīrin i ārrod parrasamus
sajjin sinagōgin,

7. I cestatmuž olmo čoŋkmužo,n, i štobo olmu ko,čičičiš sijjit:
vuopistij! vuopistij!

8. A tij jēpped nom'ded vuop'sten, ton-det što ozt lē tist vuop-
pistij Xristos; a puk tij lēpped vīllež.

9. I ēžin i,žat jelled nommo,t ni ovt mānō o,ln: ton-det što ozt
lē tist ič, kū lē o,lmest.

10. I jelled nommodo,łl vuopesto,n; ton-det što ozt tist lē
vuop'stij, Xristos.

11. Šo,rmus tist a,n leič tijjit pākaldos.

12. Ton-det što kū ollonat i,žes, tot vu,łledamañ leič; a kū
vu,łlead i,žes, tot pajjan.

13. Kōvr tijjit, kirj-kād i farisej, licmier, ton-det što kātvette
o,lm carvut olmo,t; ton-det što i,ž jēpped čañded i tāttojit monno,đ
jēpped lušte,ł.

14. Kōvr tijjit, kirj-kād i farisej, licmer, mojt porvette lesk
porto,t i licmer-nalla ku,hk' ajjesteppe: ton-det va,łtvette ton jēnap
sudmuž.

15. Kōvr tijjit, kirj-kād i farisej, licmier, mojt pir monvette
mier i košk mand moacotem bajas zo,t ovt; i ko,t tāt šontal, tujjervette
sū ād o,łgin, kozt vier,t keaznabo,n tijjit.

16. Kōvr tijjit, šokkes lajtij, kok sarnavette: lečči kī boždat
cerkven, tot ellea ni mī; a lečči kī boždat cerkov ko,łlin, tot vier lē.

17. Miltomes i šokkes! Mi lē jēnap, ko,ł ili cerkov, mī po,-
zeat ko,ł?

18. Nu,t-že: lečči kī boždat oltarin, tot ellea ni mī; a lečči kī
boždat la,žimin, kōboñč lē sū o,ln, tot lē vier.

19. Miltomes i šokkes! mī lē šōreap, la,žmuš, ili oltar, kōboñč
čurvat la,žmuš?

20. I nu,t boždottoj oltaren, boždat i pukō,n, mī lē sū o,ln;

21. I boždottoj cerkvin, boždat sujn i su,št illijin ;

22. I boždottoj o,lmō,n, boždat Jummo,l oltaro,n i sū o,ln
ārrojin.

23. Kōvr tijjit, kirj-kīd i farisej, licmier, mojt o,ntvette logat
vuo,s meatest, anisest i tminest, i ku,ddin mī lī zākonest kallašomuš,
sudmuš, šig-kuo,tkrut i vier: tan go,lked leaj tujjed, i ton ellea
kuodded.

24. Šo,kkes lajtij, kok čedvette čuško,t, a nilvette verbljud !

25. Kōvr tijjit, kirj-kīd i farisej, licmier, mojt čistvette nā,pit
i juodit olgo,lt, a siskelt sij lie tivd keškmuz i kiellesvūdet.

26. Šo,kkes farsej ! čist vū,št nā,p i juo,d sisklas, ton-det leūci
sij olg-biel pu,ttēs.

27. Kōvr tijjit, kirj-kīd i farisej, licmier, mojt lēpped ovt nālla
pajnam jānij-kuodij-vujm, kok lēb olgo,lt kīčēd močēd, a sīst sij
liet tivd jānij-tavtīt i ju,kke torkmuzot.

28. Nu,t i tij olg-bie,lt lēpped olmo,d kīčēd vujk olmo,n, a sīst
tivdotam licmercūdet i zākonotemesvūdet.

29. Kōvr tijjit, kirj-kīd i farisej, licmier, ton-det tujješeppe
jānij-kuo,t prorokit i močideppe vujk-olmo,t jānij-kiedjijt.

30. I sārnavette: leūžim mij īčen ječēin pejvid, jep leūžim
outsanē sijji prorokij vorr vāllojest.

31. Nu,t tij īž īžant pūtt lēpped svēttel, mojt tij lēpped tejd
o,lgī, kok ko,ntiš prōrokit.

32. Tij tivdotiepped īžit jiežit mie,r.

33. Ku,vdi, kākklas ku,vdij šontmuž ! maht tij určstēppe ātta
sūdokeanna ?

34. Tōn-det, nu,t, mon vulg'talam tijji gāra prōrokit, i mīll-
olmo,t i kirj-kīdit ; i tij earrasit ko,nt'vette, i poannašeppe, a earrasit
a,lkvette tākked tij sinagogin, i vuojtet vienest vienna ;

35. Ann poatta tijje ol puk vujk vorr, vāllamañē manda o,ln
vujk Āvel vōrest Sākri, Varaxin o,lk vor rajja, kon tij ko,ndit cerkor
i olta,r koskest.

36. Vujkist sārnam tijjit, tāt puk poat tā,llan šond ol.

37. Jerusalem, Jerusalem, kōboñē kondōñē prōrokit i tākk
kīdji-vujm, kok lēv vulgotamma tu,nne ! momet vārr tāttom mon
čuo,ñked tū pārnat, mažt londañē čōñk īžēs o,lgit sojji volla, i tij
jieppe tātoškoatmañē !

38. Nu,t tijjit kuddastal tij port kōrasen.

39. Nu, t sārnam tījjit: jiepped ujnēst mū anrēnč rajest, kon jiepped līnke: laoslovmañč puo,ttij Jummel nī,mmē!

Ko,zt-lo,k-ñeljat algtoš.

1. Vu,lgij Isus olgas i vā,ņzij cērkvēst; i pū,ttin su,ņne sū vuopnattij čojētēt su,ņne cērkov, mā,zt leaj tujašamañč.

2. Isus cilkij sijjīt: ujnēviete, jiepped puk tajt! Vu,ķkest tījjit sarnam: ij kuddu ta,št kiedj kiedje o,ln! puk leñč murtstalmañč.

3. A ko,š son ārij Jeleon term o,ln, tanna pū,ttiš vuopnattij su,ņne ovtsest, koččīliš: celk mijjīt, ko,š tāt leñč, i mo,ntem lī tū pōtmuš i ēgge kēž tomtmuš.

4. Isus cilkij sijjīt vuosta: vāredikke tōn-det, ni-kī ij kēzōči tījjit reahka.

5. Tōn-det što jēnnoji puo,det mū nīm vo,ln, i ā,lgēt sarnet: mun leam Xristos, i jēnnojīt sīj kēzet reahka.

6. Nu,t-že kullovette tormuži bajas i tormuži sā,ri bajas. Kīcēd, jīelled sur,ķestal: tōn-det što toz pukod galgoč leajd; a tāt veal elleak kieč.

7. Vi,llijet olmo olmo ol, i cār,vtut cār,vtud ol; i leñ,žet nealgastomuš, i ob i madd-torjēstomuš pajki melt.

8. Tāt veal puk lī kob algot.

9. Tanna leñ,žēt o,nteled tījjid pie,žsemuže i ko,ņdeškuo,det tījjit; i tīj leñ,žvette jieppe sāvašamañč pūko,ņ olmo,ņ mū nomest.

10. I tanna jēnnoje kēzvūdet reahka; i ka,ņc ka,ņzes ā,lgēt ontled, i jē sāvvošoškuo,det ka,ņc ka,ņzes.

11. I jēnnoj kēles-prōrokit koco,čet i kēzet jēnnojīt reahka.

12. I zākontemmesvud lasnamuž-det jēnnojīn čoackāt sāršamuš.

13. A kī kuondeškoat kēže rajja, leñč pasmañč.

14. I tāt car,vtud Jevanjeli leñč sāg,tamañč puk mand o,ln, sri-dētelvūden pūkod olmo,đ, i tanna poat kēč.

15. I nu,t, ko,š ujnēvette kōrasvūddumuž kea,ņvū,đ, mī leaj sarnmañč pojjil prōrok Tannil, čoañčmen po,ž sajēst (lokkij a,ņ tomt):

16. Tanna kok lī leamañč Judeest a,ņ určēt termīt;

17. I kī lī kāt o,ln, tot jeallas luoštlat va,ltēd mon-ni i,žes portest;

18. I kī lī piēld' o,ln, tot jeallas poñlat māsa,t va,ltēd i,žes āssojīt.

19. A kovr jārasso,t i čič-portijit tojd pejvid.

20. Ajjestēkke, ī šondaci tijji určmuš talva ili sōvet.

21. Tōn-det što tanna leñč šur kop, mo,ntem elmañč mier' kē-žest anjeñč rajja i ī leñč.

22. I ko,t jē uonnadaččiš tok peju, ij pastodoči ni ozt lešk' ; a vall'samo-det tok peju uonnodet.

23. Tanna ležži kī cealk tijjit : kīč, ta,št lī Xristos, ili tombe ; jelled askod.

24. Tōn-det što kocc'jet kēles-χristi i kēles-prōroki, i o,ndet šur čojetumužit, i ču,d-vūdet, reahka kēssem-det, ko,t vājet, i vāllo-šammet.

25. Nu,t, mon ovdest cilkim tijjit.

26. I nu,t, lečči ce,łket tijjit : kīč, son lī pu,št pajkest, jelled monnod ; kīč, son lī pejt-pōto,n, jelled ask.

27. Tōn-det mažt termes-kask mann nu,rtjest i kostoj ja zāpad rajja, nu,t leñč olmo o,lg po,ttem-nał.

28. Ja ko,št leñč jāmmij lešk, to,ambe čōñk'dedet ko,ckem'.

29. I ažtnas mañña tojde pejuod kobest, peju sevñad, i man ij a,nd' ižes čuvva, i tāst ko,ččet o,lmest i o,lm' viž sojjeteškuodet.

30. Tanna ett olmo o,ļ' čojjetomuš o,lmest ; i tanna reagaskuodet puk mand-rod, i ujnōstet olmo o,lg' potmen o,lm polvo o,ln jeno,n vižo,n i oll-nomo,n.

31. I vulgat ižes angelit jīnsoñč trubbin, i co,ņget sū vāllo-šommo,t hēllen piñgo,n o,lm čoarast i sij čoar' rajja.

32. Smokov-mūrest va,łte mokamvūd : ko,s sū ov,z šo,ndeškuo,tte sūppod i lušt'let lostot ; tanna tiette, što kiess lī o,łt.

33. Nu,t ko,s ujnviēte tan puk, tiette, što o,łt lī, uzvo put.

34. Vujkest sarnam tijjit : ij pūd tāt pulv-šant, kon tāt puk leñč.

35. O,lm i mant pūdet ; a mu sāg jē pūd.

36. A ton pejvest i čāssost ni kī ij tied, ni o,lm anjel, ozt mū jēč.

37. A mažt leaj Noj pejvo,t, nu,t leñč i olmo o,lg po,ttem nā,lest.

38. Nu,t mažt ovd-belt kockom-bā,ł po,rriš, ju,kkiš, najtlo,ttiš i vojtīš kujje ton rajja, ko,ss Noj monij kovčegi ;

39. I jet jortmañč, kon ij poatmañč kockmuš i loptmañč puko,d : nu,t i leñč olmo o,lg po,ttem na,łl.

40. Tanna leńžet kožtest pield' o,ln ; ort valtlat, a nump kud-dastal.

41. Kožt meldattij žornovo lu,n ; ort valtlat, a nump kud-dastal.

42. I nu,t valrotēkke, ton-det što jēppe tied kon cās tij Hos-pot pōtt.

43. No tan tij tiette, što leńči kuot-žo,zjin tied'či, kon rartjem-bā,l sul pōtt, tanna son valvočij i ij andočij kojvo,d ižes kuo,d.

44. Ton-det i tijjid galk leajjed valmošit ; ton-det što kon cas jēpped juo,rđ, pōtt olmo o,lk.

45. Kū lī vujk i milmānas pākaldos, kon žo,zjin pijij ižes pākaldozo o,ln, o,nted sijjid pormuš vujk bā,l ?

46. Vuo,zes lī tot pākaldos, kon sū žozjin, poa,tmen, karn nu,t tujješemen.

47. Vujkest sarnam tijjit, puk ižes jelmuš o,ln pej sū.

48. A leńži tot pākaldos keažn, i cealk ižes kuo,tkest : ij torda poa,d mu žozjin ;

49. I alk tākko,d ižes tovružo,t, i pōrred i jukko,d jukkoj-olmo-rujm :

50. Tanna pōtt ton pākaldoz žozjin, kon pejv son ij vuo,rđ, i kon cās ij juo,rđ ;

51. I cuop sū i pej sū ort vōssa licmer-vujm : to,mb leńč lojk-muš i pa,nn-žirraš.

Kožt-lo,k-vīdat algtos.

Tanna o,ln carvut leńč ort nālla lojin nijdin, kok valtiš ižes tuvsnik' i vjitiš vuosta vuntme.

2. Sīst lejjiš vīt milmānos a vīt miltomes.

3. Miltomes valtiš ižes tuvsnik', a jet valtmańč mieldes vuj.

4. Milmānos-že ortest ižes tuvsniki-vujm valtiš vuj ižes a,stiji siz.

5. I kuo,s vuntam ku,hk ij pōtmańč ; tanna puk nokkaškū,ttiš i uo,ddeškū,ttiš.

6. A kosk inno,st šondej čorvmuš : kīč, vuntam pōtt, vjited vuosta su,nne.

7. Tanna kocjiš puk tok nijd, i vujkijiš ižes tuvsniki.

8. A miltomes cilkiš milmānnoso,t : o,nted mijjit tijji vuj ; ton-det što mij tursnik' čāckododet.

9. A milmānos cilkiš vuosta : što bi ij lečči pūtmuš i mīst i tīst, monnod puoreap mīgojid²gāra i vuoste ičsant.

10. Ko,s-že sij vulkiš vuosted ; pūdi jvuntam, i valmuš monniš sujn najm-vearra, i uz kattojiš.

11. Mañña poa, det i jares nijd, i sarnet : Hospodi, Hospodi, ā,vved mijjit.

12. A son cilki j sijit vuosta : vujkist sarnam tijjit, im tied tijjit.

13. I nu,t valvodēkke ; ton-det što jēpped tied ni pejv, ni cās, kon pōtt olmu o,lk.

14. Nu,t son tujjaj, mažt olmoš, ku vulkal vieres mantu, kočij ižes pākaldozit, i askodij sijji kitte ižes jelmuš.

15. I ovtē son o,ndij vīt tālantet, numpā kožt, motme ovt, jukikañče sū vig melt ; i tovdā vulgij.

16. Ku va,ldij vīt tālantet, vulgij, o,ni j sijit tujji ol, i vāllošij numbit vīt tālantet.

17. Nu,t nu,d-že i tot, ku va,ldij kožt tālantet, vālšij numbit kožt tālantet.

18. A ku va,ldij ovt tālant, vulgij, i kojvoj sū mantu i kā,tij ižes žozjin silp.

19. Ku,hk ajkin pōtt tojt pākaldozit žozjin i kačē sist log.

20. I pudij tot, ku va,ldij vīt tālantet, puvti numbit vīt tālantet i sarn : žozjin ! vīt tālantet ton o,ntik mu,ñne ; kič, numbit vīt tālantet mun vāl'šom sijji ol.

21. Su žozjin cilki j su,ñne : puo,r lē, šīr i vujk pākaldos ! vā,ñnest ton lejik vujk ; jennoj o,ln tu pijam ; mon tu žozjin rāmse.

22. Pūdi j nu,t-že, ku va,ldij kožt tālantet, i cilki j : žozjin ! kožt tālant ton o,ntik mu,ñne ; kič, veal kožt tālant mun vāl'šom sijji ol.

23. Su žozjin cilki j su,ñne : puo,r, šīr i vujk pākaldos ! vā,ñnest ton lejik vujk ; jennoj o,ln tu pijam ; mon tu žozjin rāmse.

24. Pūdi j i, ku va,ldij ovt tālant, i cilki j : žozjin ! mon tīttim tū, ton leak kor olmoš, čūppak, ko,st ik puštam sim, i čoņgak, ko st ik ko,metamañč ;

25. I po,ltim, vulklim, kā,ttim tū tālant mantu ; ta,l tu,ñne tū.

26. A sū žozjin cilki j su,ñne vuosta : venne-ju,rđij pākaldos i lāškes ! ton tīttik, mun čūpam, ko,st jim puštmañč, i čoņgam ko,st jim kuometam.

27. *Ton-det tu, nne go, lked leaj o, ntet mu silp kavpjazit ; i mon, ko, s puttim, lejm va, lted iččan lo, ssin.*

28. *Nuť va, lted su, st tālant, i o, nted, kobest lī lo, hk' tālantet.*

29. *Ton-det što jokseńće, kobest lī, o, ntilat i lassan ; a kobest elleak, su, st valttat i tot, mi lī.*

30. *A keažn pākaldos su, hp'jekke olgas sevnesvu, tte ; tomb leńč lojkmuš i pa, nn-ž ořš. (Ko, s cilkij tallan, ču, rvij: kiest lie piell kul- lo, t, a, n son koll!)*

31. *Ko, s-še olmu o, lk pōtt ižes ol-nomest, i puk po, z a, njel sujn: tanna est ižes ol-nom prestol ol ;*

32. *I čońkdodet put su puk olmu ; i juo, gest ovtet numbin, mažt vārredij jogač lampsit ko, zzin ;*

33. *I čuńčlat lampsit vo, lles-pie, lt ižes čoar, a ko, zlit činž kitte.*

34. *Tanna cealk' car tojt, kok leb vo, lles-belt su : puo, tte, mu jēž laoslovmańč, monnet carstva, ku lī tijjit vāl' šamańč mand i o, lm tujjem rajest.*

35. *Ton-det što nealy'ten mun, i tij o, ndin mu, nne porret : jug- stovim, i tij jugoten mū ; lejjim jākk-olmo, n, i tij va, ldin mū ;*

36. *Lejjim pieota, tij tievv'ten mu ; lejjim kobest, tij kiččin mu ; tu, rmest lejjim, i tij pūdin mu, nne.*

37. *Tanna vujk-olmu ce, lket su, nne vuosta : Hospodī ! ko, s mij ujnīm tū nealgostam, i portem ? ili jug'stovom, i jug'tem ?*

38. *Ko, s mij ujnīm tū jākk-olmo, n, i va, ldim ? ili pieotemes, i tievv'tem ?*

39. *Ko, s mij tū ujnīm kobest, ili tu, rmest, i pudim tu, nne ?*

40. *I car cealk' sijjid vuosta : vujkest sarnam tijjit : mommet tij tujješin tan ovtē tā, llin mū ocko, n vīllin, ton tujjin mu, nne.*

41. *Tanna cealk' i tojd, kok lev činž-belt: va, nced mu, st, proklet tij, eg'seńč to, lle, ku lī vāllošam bisse i sū anjelit.*

42. *Ton-det što porstovvem mun, tij jēpped antmańč mu, nne porret ; jugstovvem, tij jēppe jugtam mū ;*

43. *Lejjim jākk-olmo, n, jēppe valtam mū ; lejjim pieota, jēppe tievtam mū ; kobest i tu, rmest, jēppe kičmańč mū.*

44. *Tanna i sij cielket su, nne vuosta : Hospodī ! Ko, s mij ujnīm tū porstovmańč, ili jugstovmańč, ili jākk-olmo, n, ili pieota, ili kobest, ili tu, rmest, i jēp lūžamańč tu, nne ?*

45. *Tanna cealk' sijjit vuosta : vujkist tijjit sarnam : momet*

tij jēpped tujjam tan ovte tajn ocmuzo,n; ton jēpped tujjamañč i mu,nne.

46. I vulget tak egsañč piezsmuže; a vujk-olmo egsañč jälloje.

Koxt-lo k-kūdat algtoš.

Ko,s Isus kēž' tij pukod tajd sānit, tanna cilkij ižes vuopnatiijit.

2. Tij tietvette, pejjil koxt peju leñč jēž-peju; i olmo o,lk leñč antam poanšemme.

3. Tanna čoñkdottiš šo,rmus pāp' i kirj-kid' i parr'samus olmo,t šo,rmus pāp' dvor siz, nomm mielt Kajjaf.

4. I piijiš sarn'mužest va,lted Isus mudroj nālla i ko,nted.

5. A sarnuš: ij gal pa,s-peju, ij lečči seag'tamuš olmo sist.

6. Ko,s-že Isus leaj Vifanijest, Semman žurrij portest;

7. Pūdij su,nne niezan-bie,l alvastr a,štijin källošin mir-vujjin, i vällođij su,nne lešmen oju ol.

8. Ujniš tan sū vuopnattij i jet sāvvašeskötmañč, i sārnuš: mon-det mokkam anmuš?

9. Oj lečči mikko,d tann mir-vuj šurr ārvo,št i a,nted jummel-nom-ānojojit.

10. A Isus, ko,s tomđotij tan, cilkij sijjit: mojt seag'teppe niezan? son po,r tuj tujij mū bajas.

11. Ton-det što Jummel-nom-ānojojit ju,kk' bā,l' tijji mielt lie, a mon jim leakku ju,kk' bā,l' tijji-vujm.

12. Ko,s vāloj tan mir-vuj mū liešk ol, son vall'sestij mū rukk'-dūmmuže.

13. Vujkist tijjit sarnam: ko,št i leñč tāt Jevanjeli sāg'tamañč omp o,lmet, cealk'mañč leñč sū mu,štme i ton bajas, mojt son tujij.

14. Tanna oxt koxtamloga sist, nom mielt Iūda Iskariot, va,nčlij šo,rmus pāpo gārra,

15. I cilkij: mojt tij a,ntvette mu,nne, mon tijjit sū andam? Sij tarr'sešku,ttiš su,nne kolm lo,k' silp-pilpijit.

16. I ton bā,lest son ožoj po,rmus bā,l o,nted sū.

17. A vus resk-peju, pu,ttiš vopnattij Isu,sse i cilkiš su,nne; ko,št pākak mījīt vāl'šet tu,nne jēže-peju?

18. Son cilkij: va,nčed ven siz mokme, i ce,lked su,nne: Vuopes-tođoj sārni: mu ba,l lī o,lt; tū ga,rn tujjam jēže-beju mū vuopnadij-vujm.

19. Vuopnattij tujiš, maŷt pākej sijjit Isus; i väll'šiš jēže-bejr.

20. Ko,s-že sondoškūdiŷ jēkkis-pejr; son vonlodoj koŷtamlo,g vuopnadoj-vujm.

21. I ko,s sij porriš, cilkiŷ: vujkiŷt sarnam tijiŷit, oŷt tij kos-keŷt ant mū.

22. Sij čotta lo,svūdošku,ttiš, i alg'tiš sarnot su,nne, joksoňč sist: imma mon, Hospodī?

23. Son-že cilkiŷ vosta: kuoboňč mujn luošt kād' jod siz, tot ant mu.

24. Ja nuŷt man olmo o,lk, maŷt lī kirj'tamaňč su bajas: a kovr' ton olmože, kōbo,n olmo o,lk ontlat; pōreap lečči ton olmože šondekeanna.

25. Ton bā l i Iūda, sū o,ntij, cilkiŷ; imma mon, Ravvi? Isus sarn su,nne: ton cilkiŷ.

26. I ko,s sij porriš, Isus valdiŷ lejβ, laoslovoj, mu,rtilij, ontliŷ vōpnattijit, cilkiŷ: val,ted, porred, tāt lī mū lešk'.

27. I val,ldij nā,ip, pa,sbužij, kejkij sijjit i cilkiŷ: jukkod sū sist puk;

28. Ton-det što tat lī mū vorr odd zāvet, jenoji det väll'tamaňč, rehkit kuddostalme.

29. Cealkam-že tijiŷit, anjeňč rajest im a,lg' jukkod tan vin-murj-šontmest ton pejr rajja, ko,s algam tijiŷi-vujm jukkod odd vin mu jēž car-vud' sist.

30. I ko,s lavlotiš, vu,lkiš Jeleon term' ol.

31. Tanna sarn sijjit Isus: puk tij reahkdurvčette mū bajas tan in; ton-det što lī kirjetam: tāklam vārredij, i rā,tkedodet tuk lāmpaz.

32. A mon ižan pajjenam bajas sāg'tam tijiŷit Galilejest.

33. Piedar cilkiŷ su nne vuosta: leňžet puk reahkvūdet tū bajas, mun jim reahk'ded ni ko,s.

34. Isus cilkiŷ su,nne: vujkiŷt sarnam tu,nne, tan in, ovd-bielt kon o,res-ka,n loňkeaj, kolmočšt sarndodak mu,št.

35. Sarn su,nne Piedar: lečči mu,nne galgoč i jāmmet tujn: jim sarndod tu,št. Ovt nälla sarnuš i puk vopnattij.

36. Maňña-dost pottal sijji-vujm Isus sajja, sarntāmaňč Gefsimania, i sarn vuopnattijit: arrostekke ta,št, kon mon vuolgam, aŷjestastam tombe.

37. I valdij mieļdes Piedar i kuztod Zevedej oļgit, lo,svūdeš-kūdij i tužoškūdij.

38. Tanna sarn sijjīt Isus: mū jiņk lo,svūduš so,rm nalla, vuo,rtlēkkeđ ta,st, i valvodēkke mujn.

39. I va,nclastij kreaza čorlakše, vonlodij ižes-muod ol, aļjestij i sarnoj: Ečče mū! lečči oĵjam nalla, a,n man raj mu tat nāp: a ij nu,t mayt mon tātam, no mayt ton.

40. I puo,ttal vuopnaddeĵjīt garra, i kavnač sijjīt uo,dmen, i sarn Pedre: nu,t jēpped vajj'maņč valveded ovt cās mujn?

41. Valv'dēkke i aļjestēkke, ton-det što jēppe vīr'či kūttalmuže. Vujņ valv; a lešk' vig'temes.

42. Veal ujtlastij numb vār, aļestij i sarnoj: Ečče mū! lečči ij vaj tat nāp monnod raj mū, mū jur'keanna, a,n leņč tū valt.

43. I ko,s pūdij, kavn sijjīt das uo dmen: ton-det što sist čelm losniš.

44. I kudij sijjīt, uĵdij das, aļjestastij kolmat var, i cilkiĵ ton-že san.

45. Tanna puo ttal ižes vuopnadij garra, i sarn sijjīt: tij paj veal o,drētte i oņņodēkke; kič, altnaškūdij cās i olmu o,lk ontlat reahk-olmo,t kīdo t.

46. Koccojēkke, va,nclēkkep: kič, altnij mū o,ntij.

47. I ko,s veal son sarnoj, kič, Iūda, oĵt koĵtamloga sist, pūdij, i sujn jennoj olmo,t mīkki-vujm i čoltni-vujm šo,rmus pāpō,n i olmo pārr'samuzo,n.

48. I sū o,ntij o,ndij sijjīt tietted, cilkiĵ: kon mon cuklam, tot i liĵ, valted sū.

49. I ton cās pūdij Isus gārra, i cilkiĵ: ramšod, ravri! i cuklattij sū.

50. A Isus cilkiĵ su,nne: pa,s-vīl, mon-det ton pu,ttik? Tanna pu,ttiš i pijjiš kīdo,t Isus ol, i va ltiš sū.

51. I kič, oĵt sist, kok leĵjiš Isuso n, vujkiĵ kīd, kīzij ižes miek', čickij šo,rmus pāp pākaldas, i čupoj su,st pie,l.

52. Tanna sarn su,nne Isus: pij māsa,t ižes miek' sū saĵja; ton-det što puk, kok valdet miek', miekin majkoĵet.

53. Ili jordak, mun im vaj a,n aļjestatted mū Ječčan, i son pej mu ovtē jēnap koĵtaplōgit legiōnit a,njelit?

54. Mayt jēres nalla šondočodet kirĵi, što nu,t golk leaĵ?

55. Ton cās cilkiĵ Isus olmo,t: nu,t mayt olmu-ko,ntij ol vu,l-

gin tij mīkij-vujm i čoltnij-vujm, mū vaļtem bajas ; juške peju tījji-vujm ārrum mon, vuopestemen cerkvest, i tij jēpped valtlam mū.

56. Tāt-že puk leaj, što šondociš prōrokit kirji. Tanna puk vuopnattij ku ddiš sū i u,rčiš.

57. A Isus vaļtij vīkkiš sū Kajjafe, šo,rmus pāppe, koz čōnk-dottiš kirj-kīd' i parrsamuz.

58. Piedar-že vaņzelij sū mielt ku keldago,št, šo,rmus pāp dvor rajja ; i čāññolij siz ištij pākaldozo-vujm, što ujnōčij kieže.

59. Šo,rmus pāp i parr'samuz i puk sinedrion o,cciš kielles-sā-go,t Isus vuosta, su sarma o,ptem bajas ;

60. I jet kavmañč : i, zo,t jēnoj kielles-sarņojit puotliš, jet kavmañč. No majimu,sse pu,tteš kozt kielles-sarņoj.

61. I cilkiš : Son sarņoj : vajjam murted Jummel cerkov, i kol-mo,ņ pejvest tujjed sū.

62. I čuñčdodij šo,rmus pāp i cilkiš su,ņne : mon-det ik sarn ni mon ? mojt sij tū vuosta sarnadet ?

63. Isus arij ģnta. I šo,rmus pāp cilkiš su,ņne : pākam tu,ņne jillij Jummelin, celk mijjit, ton leak, jik Xristos, Jummel o,ļk ?

64. Isus sarņoj su,ņne : ton cilkiš ; ja sarnam tījjit : anjeñč rajest ujnvette olmu o,ļk ištmen vuolles-bielt vig', i puotmen o,ļm polvo o,ļn.

65. Tanna šo,rmus pāp keškij ižes asjit, i cilkiš : Son Jummel žark ; moz mijjit veal sāg-olmot ? kič, a,ņ tij kullo,ņ sū Jummel-žavkmuš.

66. Mazt tījji mielt lā ? Sij-že cilkiš vuosta : sorma lā vier.

67. Tanna čolkuš su,ņne nuod vuosta, i pel-manteje takkuš : a nuottam peakkostoš su kajbo vuosta,

68. I sarnuš : a,rved mijjit, Xristos, kā tāklj tū ?

69. Piedar-že ārij olgo,lt dvōrest ; i pūdij su,ņne ozt nēzan-pākaldas, i cilkiš : i ton lejik Isuso,ņ Galilejlañžin.

70. No son pācdodēj pūko,d pūt, cilkiš : jim tied, mojt ton sarnak.

71. Ko s-že son vu,ļgeškūdij uzvo tokka ; ujnistij sū nump, i sarn tomb ārrijit : i tat leaj Isuso,ņ Nazorejin.

72. I son das pācdodēj bo,ždōtmo,ņ, što ij tied tan olmo.

73. Ij jēnoj ma,ņlako,št puotliš, kok tomb čuñčiš, i cilkiš Piedre : vu kest i ton sist ; ton-det što i tū sarnam-na,l čojat tū.

74. Tanna son klendadoškūdij i boždadoškūdi, ij gol tied tan olmu. I aḡton lavloškūdij o,ṛes-ka,n.

75. I muḡtlij Piedar sa,n, kon cilkij su,nne Isus: ovd-bielt kon lavl o,ṛes-ka,n, kolm varra pacdodak mu.st. I vu,lgij olgas i loj-koj čotta.

Koḡt-lo,k-kīžat algtoš.

Ko,s-že pūdij ides-pejv; puk šo,rmuz' pāp' parr'samuž' olmo,n sarndottoš Isus bajas, o,nted sū sorma.

2. I ko,ṛriš sū, cikkiš i o,ntiš sū Pontij Pilate o,ltije.

3. Tanna Iūda, sū o,ntij, ko,s ujnij, son lī sudmañč, kajdadoškūdij i o,ndij māsat kolm-lo k silp-pilpijit šo,rmus pāpo,t i parr'samuzo,n,

4. I sarn: mon reahkado,m, ko,s o,ntem vier'temes vor. A sij cilkiš su,nne: mī mijjit lī tuj ton rajja? kīč ič.

5. I suppij son silp-pilpijit cerkva i vojdoj, monoj kākksodoj.

6. Šo,rmus pāp' va ltiš silp-pilpijit i cilkiš: ellea maḡt pijjit sijjit cerkov kašn' siz; ton-det što tat lī vor arv.

7. A pijjiš sarndotmuš i u,štiš sist kietk'-a stij čēpsest mand.

8. Ton-det tot mant i nom'dat vor-mando,n tan pejv rajja.

9. Tanna šondo,j sarntamaš pejjel prōrok' Jermij, kōboñč sarn: i va,ltiš kolm-lo,k silp-pilpijit, arv'dam arv, kon Izrail o,lg' arvodoš,

10. I o,ntiš sijjit kietk'-a stij-čiep mandost, maḡt cilkij mu,nne Jummel.

11. Isus-že čuñčlottij o,ltij orte i ko,člij su,st o,ltij: Tonna leak Iudej car? Isus cilkij su,nne: ton sarnak.

12. I ko,s šo,rmus pāp' i parsamuž' vieretiš sū, son ij sarnmañč ni mon.

13. Tanna sarn su,nne Pilat: jika kul, moimet svidētelvut sar-not tū vuosta?

14. I son ij nom'damañč su,nne ni ovt sa,n vu,ste, nu,t što o,l-tij čotta dirjužoj.

15. A jēž-pejv po,s-pejv o,ltijest leaj mātt'jam-na,l luštled olmo,t ovt a,ṛstant, kon sij tāttuš.

16. Leaj tanna sist tietmañč a,ṛstant, nom mielt Varavva.

17. I nu,t, ko,s sij čoñkdottiš, Pilat cilkij sijjit: kon tātvētte, što mun luoš'čim tijjit, Varavva, ili Isus, kōboñč nomdat Xriston?

18. Ton-det, što son tīdij, sij o,ntiš sū zāvidutmuž-det.

19. Koskoļ ton, ko,s son arij suddam sajest, sū kāv vulg'tij su,nne cielkeð: jel tujjed ni mojt ton vujk-olm'že; ton-det što mu,nne a,n nāhkrest čotta leaj lossod sū bajas.

20. A šo,rmus pāp' i parsomuz' pajjidiš olmojt koččed Va-rarva, a majkod Isus.

21. Tannu oļtij koččilij sist: kon kuo,tst tātvette, štob uun luostačim tijjt? Sij cilkiš: Vararva.

22. Pilat sarn sijjt: mon šot mun tujjam Isuse, ku nomdat Xriston? Sarne,t su,nne puk: a,n leñč poann'samañč.

23. Oļtij cilkiš: mo,ntem keaznvūd son tujjij? A sij veal čō-teap čurcuš: a,n leñč poann'samañč.

24. Pilat, ko,s ujnij, što ij viekket ni mī, a seagatamuš lasnat, va,ldij cāz i pozoj kīdot olmo put, i cilkiš: im mon leakku vier tan vujk-olmu vorest; kīcced tij.

25. I sarnuš puk olmu vuosta i cilkiš; sū vov mij ol i mij parno ol.

26. Tanna luštij sijjt Vararva, a Isus son tāgej i o,ndij poann'-šemme.

27. Tanna oļtij vu,ččij va,ltiš Isus pretorij siz, i ču,ñkiš su ol puk polk.

28. I jāksis sū i cākkiš sū ol rūpses āsoj.

29. I pa,rk'diš vienc cokkoj rāzest, pijjiš su,nne o,jv ol i o,ntiš su,nne vo,ldes kitte trost; i čuñčlo,ttiš sū vuosta pulv' ol, luo,ndottiš sū o,ln, sarno,t: ramšod Iūdej car.

30. I čolkuš su ol i va,ltiš trost i tākkuš sū o,jv vu,ste.

31. I ko,n luo,ndottiš sū o,ln, jāzsiš sū o,ln rūpses āss'jit i tev'-nattiš sū sū āss'je, i lajt'ješku,ttiš sū poann'shemme.

32. Ko,s vojtoš, vuosta pūdij ojt Kirine-olmoš, nom mielt Sem-man; sū pākkostoš ku,nted sū rist.

33. I ko,s pu,ttiš pajka, nom mielt Golgofa, mī lī: Kal-saj,

34. O,ntoš su,nne jukko,d uksuz, seagotamañč seppo,n; i ko,s kuttoloj, ij tātmoñč jukko,d.

35. A su poann'šottoj juo,kkiš su āsojot i soppuš vu,rbit;

36. I arruš, vartjiš su tombe,

37. I pijjiš su o,jv ol kirj, ko,st leaj sū vier kirjtamañč: Tāt lī Isus, Iūdej car.

38. Tanna poann'siš sujn kuozt olmu-ko,ntijit: ovt vu,ldes-bie,lt, a nump činž-bie,lt.

39. I raj-monnoj zar'kiš sū, kejviš ižes ujevij-vujm.

40. I sarnuš: cerkov murtlottoj i kolmojn pejvest tujjelattij! Viekket ič ičsant. Leňžak Jumme,l o,łk, luštlad ristost.

41. Nu,t šot i šo,rmus pāp' kirj-kidi-vujm, parr'samuz'-vujm i fa,rsej-vujm luo,ndottiš i sarnuš:

42. Numbit viekkitij, a ič ičses ij vaj viekk'ted. Leñci son Izrail car, a,n a,n luo,šilat ristost, i ask'škuo,ttēp su,ņne.

43. Pijj'dodoj Jumme,l ol; a,n a,n peast sū, leñci son šittel su,ņne. Ton-det što son cilkiij: Mon leam Jumme,l o,łk'.

44. Nu,t-že i olmu-ko,ņtij poann'šamož sujn, lajtuš sū.

45. A kūdat cāssošt leaj sievn' puk mand' o,łn arcat cās rajja.

46. A arcat cās ba,l lo,ņkiij Isus šur iñño,ņ: Ili, Ili, lama savayfani; tot lī: mū Jummel, mū Jummel, mon-det ton mu ku,ddik?

47. Mottam sist, kok tomb cuñcuš, ko,s ku,lliš tān, sarnuš: Ill koč son.

48. I tovdā urc'stij oyt sist, va,ldij mier'-sopt, tivd'tij uksu-son, pijij trost kiečča i o,ņtlij su,ņne jukkod.

49. A mottam sarnuš: arest; kīcstep, pott, ij, Ill sū peasted.

50. Isus že cu,ņ'vij das šur jññe,ņ i lu,štij vujñ.

51. I kič zāves cerkvest kieškdodoj ku,ņten, pajlest i vuo,l rajja, i mant puštadoj; i kietk' luntno,š;

52. I jāmmij kuo,t arniš; i jennej po,s jāmmiji liškūt pajnoš;

53. I vojtiš jāmmij kuodin mañña su pajnamo,št i mo,ņniš po,s vienna i čojjetottiš jenneojit.

54. A čuo,ņnik i tok, kok sujn vartjiš Isus, ko,s ujniš mand'-puštmuž i puk šond'čamuž, surkniš čotta, i sarnuš: vujkist son leaj Jumme,l o,łk'.

55. Tomb lejjiš nu,t-že i kīččiš olg'-ga,ņn jennej niezanot, kok va,ņzetiš Isus mielt Galilejest, i lužžiš su,ņne.

56. Sij koskost lejjiš Marj Magdalina i Marj, Jak u i Iosia je,ņn i Zevedej o lgij je,ņn.

57. A ko s pūdiij jekkis-pejv, pūdiij boztes olmoš Arimafejest, nom mielt O,sk', koboñč nu,t-že vuo,pestadoj Isus lu,ņ.

58. Son pūdiij Pilat gārra i ānnoj Isus lešk'. Tanna Pilat pā-koj o,ņted lešk'.

59. I va,ldij O,sk' lešk' i kizoj sū pu,ttēs lijno,ņ.

60. I pijij sū ižes odd jāmmij kuo,dd siz, kū su,št leaj čupmañč ka,łlij sist; i jorr'tij šur kietk' jāmmij kuo,t uže i ujdij.

61. *Leaj-že tombe Marj Magdalina i nump Marj, kok arruš jām̄mij kuo,t vuosta.*

62. *Numb pejv, ku l̄ mañña peatnicest, čoñkdottiš šo,rmus p̄p' i farisej Pilat luz,*

63. *I sarnuš: žer! mij muštj̄im, tot kieves, ko,s veal leaj jillij, cilkij: mañña kolmon pejvest pajjinam.*

64. *Ton-det, p̄k rukkoded jām̄mij žavt kolmat pejv rajja, ton-det što sū vuopnattij jet lejjiš puo,tted i soll'ded sū i sarnod olmo:n: son pajjinoj jām̄miji koskost. I leańc ma,rmus mantamuš keaznap vusmuz.*

65. *Pilat cilkij sijjit: tist l̄ cartjam-na,l; monned, vartjēkked, mažt tietvette.*

66. *Sij vu,łkiš i pijjiš ka,łm luz vartojit, i pijjiš keatka pečat.*

Koxt-lo,k'-kavcat algtoš.

A mañña suvvet monnest, ko,s nietlest vus-peje čuvvan, pūdij Marj Magdalina i nump Marj kicsted jām̄mij žavt.

2. *I kič, šondož šur mand-puštmuš; ton-det što Jummel anjel luštlodoj o,łmest, pūdij i jortij kietk' žavt uz-na,łmest, i aroj sū o,łn.*

3. *Su,st leaj ujnem-na,ł mažt termes-tol i sū āssoj lejjiš vilkod kožt mut.*

4. *Vartjij surkniš sū i torjestaškū,ttiš, i čuńčliš mažt jām̄mij.*

5. *A anjel po,łnij s̄n niez'nij ḡarra, cilkij: jelled pol; tiedam, što tij ocvette poann'sam Isus.*

6. *Son elleak ta,st: son pajjinij, mažt cilkij. Monnod, kicstiekke saj, ko,st Jummel vonnoj.*

7. *I monned viktap, cie,łked sū vuopnadoj̄it, što son pajjinij jām̄mij̄in, i ovd-biel̄t calk tij̄it Galilejest: tomb su ujnvette. Kičced, cilkim mon tij̄it.*

8. *I tovd̄a vejtiš jām̄mij-kuo,dest i polmužon i šur r̄am̄mo:n u,rc'stiš cie,łked su vuopnaddoj̄it.*

9. *I ko,s sij va,nciš cie,łked sū vuopnaddoj̄it, kič Isus pūdij sij̄it vuosta, i cilkij: ramšotte! I sij pu,ttiš, t̄arvotottiš sū ju,łgit i ko,mmerdiš su,nnc.*

10. *Tanna sarn sij̄it Isus: jelled pol; monnod cie,łked mū villižin štobi va,ncetiš Galileje: i tombe sij ujn'let mū.*

11. A ko,s sij va,nciš; tanna mottam vart'jin mo,nniš vienna i sarnatiš šo,rmus pāpo,t puk mī lī leamañč.

12. I tāleak čōñkdottiš parr'samuz'-vujm i tujjiš. sarndatmuž, i jennej o,ntiš tieñkit vučēijit.

13. I cilkiš: cie,łked, su vuohpnattij pu,ttiš jehka, soldiš sū, ko,s mij u,ddim.

14. I leñči sāk tan bajas man o,ltij rajja, mij sarnatep sū, i tijiit viekhetep keazrvūdest.

15. Sij va,ltiš tieñkit, tujjiš, mažt vuopestam lejjiš; i kund'čodij tat sāk Iūdej koskost tan pejv rajja.

16. A ožtaplo,k' vuopnadojot va,ncliš Galileje, term ol, koz pā-koj sijjit Isus.

17. I ujn'stiš su i ko,mmerdiš su,ñne, a mottam jurtlastiš.

18. I altnij Isus i cilkiš sijjit: Mu,ñne lī antmañč puk valt o,lmest i mando,st.

19. I nu,t, monnod, vuop'stiekked pūko,t olmo,t i risto,d sijjit E,š, i O,lg' i Po,s-vujñ nomme.

20. I vuopestiekke sijjit nu,t jelled, mažt mon tijiit pākkum; i nu,t mun leam tiji-vujm puk pejvid eg kiež rajja. Amin.

Ter-lapp nyelvmutatványok.

A) Lumbovszkból (Limbés).

1. Sā,ħpliñke porij lejpe, kari porij, tagazi vans lejpe-karr-paj-kest. Son jišti vanzi, ja,vre milte vī,łki vanzel. No vā,łti son toavruži čuzu, vā,łti son pižtegijit, vā,łti son na,vtijit, piengijit ja rīmnijt, kīmēt ja olknekijit; lo,ndijit vā,łdij, kičekemijit ja čāfa,ñkijit vanzis. Je vī,łki son, vanzes lāttani, sij kommanin; vijjin rintī, pik popalin rintī. — Sā,ħpliñke sievtčatta, što muni vans lej, kul', čitte jienniij jištnijit. Sij kā,nc kā,nces toarragiottin, na,vte na,vte pealla, lo,nte lo,nte pealla. Sij tiorrin kolm jige. Muttam lo,nte tagazin poncta, na,vte tagazin kišksolmijin tīlji giojm. Ma,ññelest sičkantkiottin na,vte ja lo,nte.

2. a) Jiellin kalnča, kīj kāpkijnes. Sist lej nijt ja a,łke. Piejve poatta, son violka vanččet, šillet mi popāla. Kāpkis sārna, što jo,kki vierta,zt jiel kintč. Muttamašt kāpkes jo,kki vierta,zt kintči. — Kuht, kul', kījim jī lišt vierta,zt kintčet jo,kki? — Pijjas jogi vī,łke čutte, što

„viertazi liev, tobelt jielle liev.“ — No ja viertaz milte piottin, kaxnin jiellijst sist. Čutte piottin koatta, čutte šuremis sáme kappije askadi; karaulgiottin, što kio,ss kijijs poatta. Kijijs piodij miecest, sij kijs korrin, čude ta,kke, kiyt kit sie,ge bealla, kaštın nu,mpe loajta-bealla. Ji oattijin. Jij tagazi. Jikka nijdij olkuzi vi,kkiodi; ta,tte sām, melaj cealhka, što piot nijtım, piest kit ki,tt sijja. Nijdij cealhka: ott acni sarnam; nijt ji cilpmajn. Alkanis olkuzi vi,kkiodij: alkanim, piest kit ki,tt sijja! Alkanis nriyt čippi, son ji koccaj, kijijs sām, melaj. No son koccaj. Čutte liev pik iottemen. No son välti čude-čiorve sā,ble ji iøjvijt pik čipi,nti čudijn. A,kes välti, peacca pieli, nijtis ta,šše, jienijnes avt sijja. Alka, s jiččis välti, vi,kki kovi vöji jieres sijja alkajnes. — No pik.

2. b) **Kā,les** i ā,hke jiellin ku,kke; sijje ša,nti a,ške ju sijje ša,nti nijt. Nu sij jiellin ku,kke, källazaj sārna, ušta jiel kint viertazt jo,kki, viertaz ta,kke manniv mietta jogi, viertazt amažev ču,de, tāk piottev viertaz tajje milte, pijas jogi piottev. — Källazaj čilgij meahca. A,hkes viertazt kändij jo,kki, ju son piodij māzit koatta, s. Jielij kolm piejve, källazač li miecest. Ju piottin āhka ta,ssi ču,de; son čudij giejm porra ju jukka piejve pijas. Ju piejve jie,kenčij, son, ākaj komma,lij čudijn; a sist ču,ttet akca, ascant čudijn komma li ākaj. I iottin čudijn tajn; jiellin kolm piejve; ju ākaj ta,tte cealhka, ušta tā, nne piejve kā,les poatta. Nu sij torvalin nri, re uksi, jič iodso,llin. Kā,les piodij, ju poppa,lij niorra; sij ču,de ta,kke soni korrin, kaštijn ta,ssi. Nu jič ču,de ta,kke iodso,llin. Nijt ta,tte liktij olkuzi, jieččes cealhka, što pi,t mi,nni nijpe. Nijdij ta,tte cealhka, ušta mun ott acčani sarnaza. Pāgi vi,kki. Avta algaj liktij, källazaj ta,tte cealhka: alkanim pi,t nijpe! Algaj ta,tte so,nni andij nijpe; son nijpe ta,mme vā,ldij, čipij nriydes pikas, mealgaj altinij ju ču,dest ta,št iøjve vi,ln vā,ldij sā,ble jiččis. Tu,kke iottin, koccajin, ju källazest ta,št kaččiv: mom nikkuk nakkareasant? Källazaj ta,tte cealhka, ušta mun ta,mme nikku nakkareasan, ušta akt kārnas akce kārnost ča,lme roūka. — Ju tu,kke, ču,de ta,kke sārnev, ušta akce kārnessijt afti kārnost ča,lme roūkiv. — Ju ču,ttelaj ta,tte kāvvi, occili iøjv-čio,la, s, a källazaj ta,tte sā,ble pijjinti, ceahka, li ču,dest ta,št iøjve kaskit. Tujn ču,ldij pik čippi iøjvijt kaskit; ākka, s ju nijtis vā,ldij, vigij, pielij kissi jiellemen, ju pik sienī poafka,tti.

3. Jieli kio,ss Tälla, Tāla,št lej šurr čiozaj; jielij lähptest ozaj olmij, nammi, s lej Ucc lāngij. Son popali, Tälla čucci,ji ma,ni.

Pa,li pi,remis jierke Tāla,št. Kipti pik avti mälla Tāla jierke. Tālla āmmažiži, što jierke pallamajn li Ucc lāngij. Tālla Ucc lānki vi,rtol-giōdij. Ucc lāngij vanzijn javra sukkili. Tālla mülte sukkili jiss van-zijn. — Ucc lāngij ujna, što Tālla jukskiōdi; poala,di vans čuhp-keacča a,člijt, kīžtlas sukkiōttin, što koambaj oajja rintī suktet. Kīžtlas sukkiōttin, Tāla,št vans kaskit rottini, Tālla ka,cki, ja majns pik.

4. Jielī Āc, sost līn kolm nījt. Son siola,nti a,łke, a,łke jielta,gi, ku,kke jielī sost, kīžt-lo,ge jige rajja. Son tīttegiōdi lāhptest jienes. Jienijnes sārna,ttin, što najhtlattit pitta. Son silki pu,łkijn, piōdi, jienes vā,łti pulhka. Jienes pī,tti Āccije kiōtte-gu,rrī. Āc olkuzi lī,rtij, što miōlda pitta koatta vikkit: jilci coalama, pi,rrē āvve la takmājn, kāllaga āka,št alka la ništela,ijn. Kiōllī korstakk-kiečče lu,ema?

Ākaj pu,łkest ničekedi, nieskemel korta iocce ča,cki. Āckest liš seahka sinaj. A,łges jiččis vā,łdij. — Pīk.

5. Jielī tu,ł kiō,ss ākaj kallasajnes. Ša,nti sijj' a,łk i ša,nt sijj' nījt. Na ākaj, kallasaj jā,mmen kukt, vīljinč kiōfta kuttijen. Nījt sārna, što vīljim vārrit, a kiōrki jiel.

No vīljis vī,łki, kā,řeba piōdij. Kā rebest ka,čt, što majn jālak? — Akt iōrpnān jālam. — Mom jālak iōrpnant? — Munst iōrpen li močēd. — Ma,łle močēd? — Kiōvt ioc piejv pāšt, kī,řte rittest kīkt kiōvsa-tā,št, neške-māntkest mānn, kī,řte kidl-sijest ko,łte, kī,řte piōlm-sijest sēlp, čot āskes leškes kiōst, čot tāvtest atmes kiōst. —

Koatta,s piōdi. Nījt kačča vīljses: mom toskjatk? — Ta,mmē toskjadim, iōrpnam, što viōlkap kā,řeba. — I vī,łken.

Piō,ttēkiō,ttēn kā,řeba; son iōrpnēs pāhka tuwned ieres āskijt. Jieres nījt, āppulaj, najhvlnēhc piōdij, pākaj čācca ničekted. — Čācca ničekedij. Kā,řeba piōdi i ko,ččēb kā,řebest, što ko,št li iōrpnat? Čācca ničekedij. Jieres nījt cielk', što mun lam sōn' iōrpen. — A jella, kul, mun' iōrpen. Olmuj va,łteš, vikkeš sōn', āvta rāppuš kīččem solled.

Iōrpnēs kiōrūij, kā,řeba piōdij, kačča: ko,št li mun' vīlj? Ma,nned, pihted sōn'. I vīljis pihtēš. Karabelšēhk sārna, što mank menne kāpken? — Poafkahted mun' izmenšik, ta,ł jiesk' mun kāpken manim. — Poafkahtēš izmenšik, i karabelšēhk vālt močēd nījtīm kāpkenes. Pīk.

6. Jielij tu,ł kiō,ss olmuj, i son najhtla,đij. Ju jielin, sijje

ša,ndij a,lke. Nu sij jiellin ku,kke, ka,lles to,tte jā,mi, ā,hkes to,tte vī,lkij miõrjijt ussit. A,lkes ta,mme vā,ldij mīldes. Nu miõrjijt uskiõdij, alkas ta,mme kīdij ta,sse. Jiečē ā,hke vī,lkij tu,mpelā. Uzij son miõrjijt, uzij ja kirkonij. A piejve jieckenīžij. Son vī,lkij māzīt alkas. No piõdij māzīt. A a,lkes jillak. A ta,nne sijja piohtamajñ Āccije nījt. A son nījtī ta,mme vā,ldij, ju vā,ncelij koattas; piõdij koattas, šanttiškiõdij nījtī ta,mme, jiellegiõdij nījdn tajñ. Ju jiellin, nu nījtīs ta,tte šurrini. Iõttin, koccajin, Āccije nījt ta,tte tuvvaniškiõdij, ju ākaj piijij kīmes. Ju kiptekiõdij, kiptīn, ju porrīn, ju vī,lkīn vārra. Vā,rest tõbelt ničkīn kolm Āccije, ju akka ta,mme nūmstīn, ni varijt jiemneja jieb kiõttamajñ.

7. Jielij kā,les ā,kijnes, jiellin sij ku,kke. Nu sijje ša,ndij a,lke. Ju jiellin ku,kke, a,lkes šurrini. Kallazest ta,st lī sā,ble pijmijñ iõjves vī,le; sijje piõtekiõdij toarra jekka; a,lkes vā,ldij jiežes sā,ble ju vī,lgij jiežes rozijñ viõsta tiõrru; toarrakiõdij, čihpiõdij, čipij ku,kke. Toaras ta,mme jī viõj liõptet tu,kke, vīkk ta,tte rāppin so,nni kobe i nu,mpē ju koalmant. Nu ju son sīlgij toara ta,mme čihpit. Čipij ju alas sīlgij piijele kobij ja vījij kobe piijele ju nu,mpē piijele. Koalmant koppa karkīdi, ro,sses ujdij māzīt koatta,s, son kīttij koppa ta,ssi, soni čurklīn; a son popalet je viõjkoattamajñ ko, best ta,st.

Jiečēes sīlgij a,lges ta,mme occit, vījij ku,kke, a,lges kā,vnij kōbest. A,lges ta,mme vā,ldij, piestij, a,lgijnes toara ta,mme pik čihpin ku,kke, iõnej, liõptin pikas. Vīlkin māzīt, koatta,s piõttin, i jiellekīõttin, a,tte veala jiellev.

8. Lī,mpēzest, liõkka a,lñ iõjje lī; ta,de iõjest tiõss-a,l-kīõ,ss līn olmī, čū,t', sist līn tālkkīne. Sij oajja po,rtekiõttin tālkkīnajt. Po,rtin čitta jiennīje, a tiõvte jieb iõj. Akt olmuj velsīdij čācca, oajja, tu,tte kiõsta olmuj čā,zest. Son cealhka toavriššis: mun, gul, nūji, čācca čāñi, vālta olmī ta,mme, son ma,ne mīni tālkkīnajt porra. Nu ju ča,ñij čācca, ockiõdij čā,zest. Ozij ku,kke, kavnit jī oajjamajñ, juhtližij čācca.

9. Tiõss-a,l-kīõ,ss līn olmī, čū,t', sij jiellin ku,kke i tuvvaikiõttin parti āssit; ju āskiõttin; ā,ssin la,kke rajja; ju vā,ltin parht-mīri, piijin mīri, a mīris ta,tte viõnej; ju sij vanttiškiõttin. Vanttin ku,kke; akt olmuj cealhka, ušte mīst mīrrim kuhkāna, veala jie,žje vanlahtap, lišt son kuhkāna. Ju piijin, a tu,tte mīri,s ta,tte afti ta,une kukiõj.

10. Találós mesék.

Mušt ta,tte mī lī: pīrr ja,vre pittiemes olmi vīžneb? —
Tī,lje; pīrr tī,lje sa,ñke ceakkamajñ.

N'ikmā,ñtem nā,lmest jīnn kullaj, jī ujn ni kie-gen. —
Pā,ñte, pā,ñta poadak i sārñak, jīnn kullaj pā,ñttest.

Nā,ñ,lmehke pīodi, cūtte pa,ñrit: kāžñioj puñhei afti vie,rt
koñca. — Samvar pīñtiš, i kāžñioj piekkara,ñkki afti vie,rt komolt.

Olmij kiosta, kīdi andak, a kītti jī paššan. — Kērñkem-
kā,ñre.

Mušt ta,mme, ušta: la,štij kīskāda, kāžñij vī,šāda. —
To,ñne āvāna, kāžñij vī,šāda, što kie tolla.

Rokk ka,ñle a,ñn leašša. — Kī,ñlle-iorñke paštāja jīñ-
kīzi a,ñn.

Kiella-āta oakka. — Pielje-vieške sā,ñme ā,ñkest.

N'ielje kallas aktis rastav toarrat, aktis jiev viōj poppa,ñet.
— N'ielje kiotte-vattog.

A,ñes kieže milt kietkijñ kiōnt; ni kozi-gen jī olgan. — Ra,ñtte.

Kārñas krñta, cieles ku,ñe,ñdev. — Kiō,ñdest ā,ñle, ā,ñlest
kimne tiolt.

B) Jokongából (Jofkuj).

I. Jieli tu,ñ kiō,ss kāllasaj i ākaj. Sijje ša,ñti a,ñke ja nu,mpe.
Kāllasaj ja ākaj jā,mmen. A,ñkes cealñka: mun violkam jeačan jea-
nan lihte-mī,ñrt pīo,ñtet. Vā,ñci, vā,ñci son, ta,ñgi cīgi, so,ñni kā,ñles
viosta pīodij: kōz ton, čalmanñim, vī,ñkik? — A mun, kul, vī,ñkim
jeačan jenan lihte-mī,ñrt pīo,ñtet. — Son sārñna, što rāba,št muni
pielje-pie,ñe! — Tu,ñtte so,ñni popa,ñi šurr kīmne. — Nu, ton rāba,št
muni nu,mpe pielje-pie,ñe! — Nu so,ñni popa,ñi kiō,ñtte. Sij kepte-
giotten iōñce ja pījte šurr kīmnest ta,št. Kā,ñles vā,ñti, oattaj, ta,ñtte
kepta, a tu,ñtte vā,ñti, pījtegaj karñta, son nū,ñne tākka,ñij va,ñrri pījte-
ga,št. Kā,ñles vā,ñti riōka,ñij, kālla,št nū,ñnest varñ, a son kačča: ajja,
kul, nū,ñnest mast lī varñ? — Nu ta,ñtte so,ñne sārñna: mun nakkareas-
tan šīžñim. — Kiptin ja porñin, kīrñuin. Pārñaj kačča, što ajja,
kozi oattep? — Ajjas sārñna: rāba,št muni pielj'-pie,ñe. So,ñni popa,ñi
roavva ja tiolje ja iōjv-bealas. Ji sij oattijñ. Ajjenes iottemen so,ñni
tagazi pī,ñle. Nu mun, gul, ajja, jīm viōj iottet, pī,ñle; mun, ajja, kun
sizñ, jil sizñ oadam. — Ajjas so,ñne sārñna, što jīm tiol,ñle, koht ton

tātak. — Son čāñña kun siz, jil siz. Iodi, iodi, koccaj kun sizn, jil sizn, ajges jillak, ni kiotte jillak, ni mā-gen jillak. Son vā.nceli ; vā.n-zij, vā.nzij, sijti piottegiōdi. Ta lle soni ujniš, piotteme, vīčcis, sāgi ta,kkiš konaga,ssi : no vārļaj tolla, vaj toll-čičokanas jorra. — Konagas pākaj : vīččet kohčat soni tiege. — Son piōdij konaga,ssi, konagas so,nni tiō,le šitteli ji portteškiōdij soni ji jihtigiōdij soni ji kačkīōdi sonst sā,gt : tonst mā lī riemeslijt tiokkanant ? A munst lī nījtst ko,ļte-bā,ņne ; vaj biolnī ton oajak muni nījtst ko,ļte-bā,ņe līn-tit ? — Son sārna, što oajja, konagas, a,tte. — A son sārna, što mun nījtīm kočam, ton vī,zed riemeslijdant. — Nījtīs kaski porrimen, liej ; tu,tte konagas nījts pītij, son vā,ļti, kaski porrimen, pejas kān-daj violas iōjve : ta,ļ pik munst riemeslam. — Konagas vā,ļti iōjve čīpij ji pašk al' ciekkelī.

Nu,mpe vīļ vīrdij, vīļis jī poattamajn ; son vī,ļki to,ro-že, kozi vī,ļjis vī,ļrij. Vā,nc, vā,nc, so,ņne čigi ta,gij, son vā,ļt' čajjedi. Son ša,ļlū,žij, jī tīd koz vā.nced, son ristkiōdij čelmidēs : a,ņt Jimmel mi,ņni vierta ! — No so,ņni popalij kā,ļes kaski ča,ļm-ristta,ņe. Kā,ļes sārna, što mom, čalmanīm kiōrejatk ? — Kozi manīm, ajja, ko,tt mun jīm kiōrejad, ko,tt lī mi,ņni kiōrja. — Ajges so,ņni sārna, što mi,ņni popalik, tak to,ņni kiōrja jī piōde, ajja toni vīkka sijti : — No mun lam, ajja, šičkantmājn, mun lam, ajja, porstīčmājn. — Ajges so,ņni sārņaj : poadak ton pormājn, jī poadak ton jukmājn, ko,tt ton muni ka,ņnik ; ton rāba,št muni pielje-bie,le. — Son rāba,št pielje-bie,le : šurr kīmine so,ņni popali pielje sizn. — Rāba,št muni nu,mpe pielje-bie,le. — Son rāba,št, so,ņni popali kiō,tte, a pielie līvte, a nu,mpe pielie kiōhcev kiō,dses ta,št. Son ajgeses kačča, ušte mom porgiō,ttep, ajja ? — Ajges soni pākaj keptet iōņče ja pījte, jī son keptegiōdi ; ajges sārņ, što ton, čalmanīm, kipt, a mun oattam. — Son jīčč ma,ņij kiōhce-bealaņi, a ajges komali līvte-bealla. Son keptegiōdij, kimnes sonst tiltij, son jīčč lī porstīčmājn, son vā,ļti iōņče ja pījte, koņka kiptemajņ, kaski tiltīme, son porškiōdij ; so,ņni pījtegaj jitteli, son vā,ļti pījtega portted kalnem rajja. Sonst vā,ļti kīmines kirkeni, son ajges pokta : ajja, kocca porriđ ! — A ajges űu,ņne vīj-tījņ. Son kačča : ajja, tonst űu,ņne ma,št lī vījtījņ ? — Ajges so,ņni sārna : nakkareastan la šīžņajņ. — Sij porrin, kīrkņin, jī sij oattaš-kiōttin ; a son kačča : ajja, mīj kozi oattep ? — Ajges so,ņni i sārņaj, ušta rāba,št muni pielje-bie,le. — So,ņni popali ott roavva jī ott vīļje jī ott iōjv-bealas. Sij oattijen, iōttin, koccajjin jintsiejke.

K'eptegio, tten ajgijnes avta ju ; keptin sij, porrin ja kirknin ja sij vāncelin ajgijnes. Vāncin jieb kukkiz, ajges so,nni cealhka, ušta poru, st muni čalmañim ! Ajja to,nni kiostnic anta. — Ajges so,nni anti vā,ssse, son ajgijnes porusta,gi, ajges soni mā,tedi : vānzak, vānzak, āvvāna to,nni sijt, poadak sijti, konaga, st li nījt kolte-bā, nne šantmijn ; poadak sijti, toni konagas kohča. Nu ton riemeslijdant avti, le jiel vā, zet ; kio, ss ko, tt nārot čioñkoaja, tanna ton ju oajak vā, zeded. — Son ajgijnes porusta,gi ja vā,nceli.

Vānci, vānci, vānci, āvva ni so,nni sijt, soni vā ltiž ja ujniž : piejvaga pāšta, vaj vārlaj tolla ? — Konagas soni pākaj jēčēs kohčat, son piōdij konaga, ssi, so,nni vā, lti konagas kā, re pijij, ji soni portteškiodi ji sonst vā, lti sā, jrt kaččit. Son sārna, što mun lam poattamajn porkkeana ja juhkeana, tid im mom mun, jim tieda, tā, nne piejv jim iōj to,nni mom sārnet. — Konagas soni portti ja ju, tij ja io, dedi. Jintsiejke son pākaj nārodu čieñket. Konagas nārodu čieñki, son pākaj konagaz nījt nārodu siz pīhtet. Son piōdij ta, ssi, a vīsñis li sonst io, lk a, ln. Son vā, lti ja vī, ssi kommat luvva, li, vī, ssi ses ka, pper karkidi, ta, tte ka, pper vā, lti kāžnoj oajva, kien oajva poatta : kūk ja šlak, kūk ja šlak. Soni vīs sizn karkidi kurj(a)-oal(a)-(t)a, vte, ta, nne a, vti karrab : šar, šar, šar, mutta, m a, vti karrab : šar, šar, šar, kāžnoj a, vti. Ākša karkidi avta : ta, ssi zočč, ta, nne jelñazi zočč, mutt' sijja zočč. Nārot pik sijniž ja konagaz nījt sijnij to, ro-že, kolte-bā, nne kuvtit. Son konagazi nījt kāpkenes vā, ldij, konagas so,nni a, vti ta, nne gieččen, što son čitte mällas li.

2. Kio, ss tul jieli källazaj ja ākaj. Sij jiellin, jiellin, jiellin, sijji šentim kolm nījt. Nu sij jiellin, jiellin, jiellin, sijji piōdi vintim. Ākaj iōdij, koccaj ; cealhka, što kā, les rā, fke, kā, les, kārnazi sioje koañkažev. — Majt sārnak, ā, hke, vintim poattamajn, ko, tt Jimmele jieñgīl. Nu sij nijs ā, ntin. Nu, mpe, vintim sijji avta piōdij. Ākaj sārna, što kā, les rā, fke, kā, les, nio, rje vičča vanniv. — No sij nijs a, ntin ta, ssi-gas. Koalmant-kas vintim piōdij ; ākaj āmažī, žij : kā, les rā, fke, kā, les, rierva čio, rve veampa, v. — Majt ton ā, hke sārnak, vintim poattamajn ko, tt Jimmele jieñgīl. — Ta, mme-gas nijs a, ntin ta, ssi.

Källazaj vā,nceli nījtis vārañe. Piōdij piōziembis nījtis. Nījtsest ča, lme roñkmijn. Pārna, s ta, kke reakka, v, korktev. Nījtis cealhka jeačča, s, što vārrit māzīt ! Kārnas poatta, tak toni porra. — Nu vā, lgij māzīt ja kāvvizij kaskliembis nījtis. Piōdij, nio, rje pārna kio, d' a, ln kirstolliv. Soañaj koatta. Nu nījtst kīt-pie, lle por-

mijn, niyti,s l̄ ompi v̄jst. Nijti,s cealhka, ušta v̄arrit māzi,t, niorje poatta, tak toni porra. — Nu son v̄l̄lgij māzi,t. Vānci, vānci ja kāvvi,zi nirmmis niytis. Piodi, mientuži pārna kio,d' a,ln kirstolliv, cie,tkin, ušta ājja tolla. — Piodij koatta, kiodest ko,nte t̄lje šiottamajn. — Pārna,s reakkioittin jeanna,s, što āčča tolla. Nijti,s jeačča,s cealhka, ušta lieyta olkis, vi,l̄seakka! — Nu liktin olkiz, vi,l̄šin: aštu tu,tte ko,nte-sa,rves tolla. Nu ja piodij, v̄ips tivti, t̄lj̄es j̄āvsij, tagazij olmij ja v̄ips porttškiodij. Vihpi,s vi,l̄kkiodij māzi,t āhka,s. Tu,tte v̄ivvis so,ņne a,ndij ioņce milte, ioņce son a,nti jiennije: kiedempijte, tā,l̄te-vij, čio,v-vij, patt-čio,le, niocas, čič, kāhca,d ma,ņemi,s.

Nu son piodij ākanis. Ākanis kiesčškiodij v̄iss sizn vilktuvzijt. Ākanis kačkiodij kāllazest sa,gt.

3. Jieli kio,ss tu,l ākaj ja kāllazaj. Jiellin, jiellin ja ākaj kāllazes vilktolla košk k̄l̄le kiojka ja v̄ijj-guttu kiojka. Kāllazaj mieltšat v̄l̄lgij. Nu piodij ajht-uks-n̄ālma,s, so,ņni kulloaja ajt sizn: vitt, kutt h̄! Nu v̄ā,lti son palgiodij ja v̄l̄lki māzi,t. Piodij ākkanis. Ākaj jičč vi,l̄kkiodij ja silki, v̄jnel piodi ājhta-gi,rris. Ta,le kulaj ajt sizn palttuv̄s: vitt, kutt jiemenioj h̄! Nu ākaj ajhtu soaņ-ñali, v̄ij-gu,tte tāba,di, košk kiolajt v̄ā,ldij. Sā,hpliñk pu,ci sizn. Son v̄ā,lti, kist-nunna co,ñki, māzi,t silki; piodi kāllazañcis. Ussi ā,vedi, ka,štij sā,hpliñka kāllazañcis: ti-la, gul, toni so,rme! Kāllazaj ničkidi ja čiojve kvuti,t, j̄ā,mij. Ākanis ničkidi: a po-po-pop! Čiojves kvuti,t, mieltšat j̄ā,mij. Nu majns pik.

4. Találós mesék.

Mušt ta,tte m̄i: n̄uvči ma,ņne tivtist ma,ņn-sijest. — N̄a,lme sizn p̄ā,ne.

Pirr javra vikk vānca, kā,nc kā,ņzes jieb kiski,nt. — Šāba pirr toll sije ceakkamajn.

N̄eazm-jikt-mogn, la,hke rošk̄it, nu,ņpe la,hke vilk̄it. — Nijst perevieske.

Vilkis ka,pper ja čā,hpis ka,pper. — Kiese ja tā,lve.

Ra,ste mieri tierm-jiks santāda. — Kimne-kievle ra,ste kimne santāda.

Mušt ta,ņme, ušta olmijej vānca ruškis kio,lpegest. — L̄āme,n.

Ā,hke l̄ kassig, niytis rošk̄it, a,lkes uda,l l̄, a,lme v̄l̄l v̄arrida. — Toll-sijje ā,hke, nijt avr, a,lkes suv.

Mun toŋne muštteskoada mušttizi: källazaj ra,ste čāra vānca, kietke-niode kiõnta. — Ra,tte.

Kuhkāna ja oannāna, kāžnij pajkanas kiõsta. — Podzornij turpe.

Kiātte piellele pā,kke kiēt kiella-āltta oakka v. — Pielje-vieške.

Mi ta,stit pik a,lmest? — Riešša,t.

Kukemis alm-mānda,št? — Čiõkas.

Čiñč čioñčāla, a,łme kidles vāldač. — Čiõkas.

Ajt a,łn lejppielle. — Ajhta li iõjve, vienc-lijn' li iõjv' a,łn.

Tost tilpsaj, must čoksaj, ajht-uks-nalma rajkenatkiõttep. —

Lohk-āraakk ja lohk.

Tā,łve poatta, son piõjta; kiesse poatta, son ŋealka. —

Čā,cee-kintem-kukse.

C) Kuroptyovszkból (Kiõttēm-ja,vre sijt).

Találós mesék.

Rivte-ro sse, liõn-siñn-siejpe, tucta karra. — Nivle ja siñn.

Ucc kivki turnev ku,ttijt. — Vink sieptamajñ.

Ucc Tiõryemaj nička pijjele all sije, ičč ta,le šilleš. — Čõige.

Kiýt rievne vannta, kaska coñka. — Kāmgiyt coñka.

Piejveaga livjāla, jikka rajke āna. — Ussi zaloš.

İõjvedem ā,ke-lo nte krrta: ȳaž, ȳaž, ȳaž. — Nieskem.

Līmen-lā,mpe oarra pa,ke nālla, ussi,t jilla mom, mušt ta,tte mī. — A,łmest tā,ste.

Čivjñs čukka sizñ moččis keatka. — Čā,łme-čāhptaj.

Kildini nyelvjárás.

Lovozerszkból (Lu-ja,vr sijt).

1. Kállas ja ākaj ilin, ilin, cāłhkin: ma,ñ mijji i ša,nt a,łke? Sijji ša,nti a,łke: la,łke olmu, la,łke tāll; va,łtij sirred, pārnajñ oajvajt rott. Aččes iennes ma,ksin, ma,ksin ja tieñk pu,ttin. Son pārna monij jāvra, jordan ju,sti, kukõ,łli čā,ž-ielle. Čā,ž-ielle pūdiñ: ma,ñe kukõ,łk muno? — Tiñkijt pitta. — Ton mank tun geačča ja,vr ovtel muno, taȳ antām tiñkijt, ik moneñi ovtel muno, taȳ mun poram

tono. — Son, sām̄la pārn ortel moni tun geac̄ča ja, vr, vā, lti isti, kobe rābaj, ka, pper péjéj kūt jū, lkes ko, ski ja rajk pukkiij ka, pri. Nu ta, le cā, z-ielle pūdi, sām̄linčei cealhka : oho, ortel muno pū, ttik ! — Sām̄lea cealhka : puhtik tīnkij? — Puhti. — Cā, z-ielle ka, pper sis līskij tīnkij, ka, pper sisn rajk, puk ko, lkin koppa. Olmuj cealhka, što mī leak ton vīkk-olmojt, ik oajje muno ka, pper tieved. — Ta, tte veala vū, lki tīnke gorra, sām̄lanč orr, tīnkij vuort. Cā, z-ielle pūdi, tīnkij i pu, tti sām̄linčei, ka, pper siz līskij, ka, pper la, k ša, nti. No leač a, tt, kul, minni tīnkij, i bid ienam̄p.

Cā, z-ielle mazo jāvra cāñi ; olmoč ta, tte mazo vā, ncel koat- ta, s. Monij koatta, s. Vq, ltiij sqñij, vūlkij mūrijt sqkko. Ta, l tāll, son tāl uojcest kōccist, vā, ltiij pa, kkeð. Tāll cealhka : ora, iel pa, je ! — Son i alka pa, keð, vā, ltiij tālo keassa, tti mūr-sqno vuolla, koatta, s vā, ncel, tāll mūr-sqñij i keass. Pūdiij koatta, s olmoč, lūsti tāl lāmpas-purra ; tāll vā, lti lāmpas puk pōrij.

Inciejk kōccijen kāllasač ja āka ; ta, l tāll lī lāmpas pormač puk. Sij a, lkes kočson : tonst mī lī pampelijt lōštač, puk lāmpsijt pōri ? Son pagu vq, lti pampelis, vq, lti ja vā, nceli vārra, kozo uojv kuont. Vā, nci vārra, ta, l vilkis kietke. Son vq, lt, kietke līkxolškoatt, tā, l tttin tieñk kietke vu, ln. Son jur̄t, sām̄lanč : illea koxt sākkoð. Vq, nceli koatta, s, monij koatta, s, ru, vt-koajv tāga, tt. Pū, tten, ru, vt-koajv kūt̄es kūt̄n̄in. Son tāba, tt koajv ortin kīdin, čec̄ki, kož' kīt̄t kuont, pākaj avta koajv tākkoð. Ta, l puhtin kolmas ru, vt-koajv sām̄- linčei. Son tāba, tti koajv ortin kīdijn, cealh̄k : kiehpsehke veala lī. — — Tukko cīl̄hkin : vaj mojt, earras pīt̄t ? — Son cīlkij : i bī. — Son vq, lti koajv, vā, nceli vilgis kietke koajvøð. Koajvgūdi, ja koajves i mu, rti ; di mazo' vā, nceli, moni koatta, s. Avta koajva tqkkoš, puhtin vits koajv. Son tāba, tt, cealh̄k : oho ! tel iesk muno milt i lī. — Avta vū, lki vilgis kietke koajvøð. Ājja, s eala occ ; koajvaj, koajvaj, di sqgi tīnkij, tā, l juš lī ājja, s eall. Nu maz̄t va, nceli, monij kuotte-gurris. Tā, le olmuč orr, cealh̄k : ko, ste vqrdik ? — Ājjan eal ocm̄en ; pā, l̄hktu- tur minne kāz̄yen. — No son ošte pā, l̄hktu, v. Monnin koatta, piñiš sijji porro ; porrin, kīrk̄n̄in, līxtin olkos, mo, n̄in pīlto. Ta, lli cōkk- cān pielk, iñelj-lokk putto. No sām̄elanč cāck alma, son mann, mann, cā, l̄n̄est kīt̄t di mazo poatt. Nu cealh̄k kāz̄yes : cā, ck ton ! Tott vālt kīt̄tis, tāht cā, cked, orr, alma kieč. Sām̄la cealh̄k : mojt kīcax ? — A cāhpis polv, kul, poatt, ton tuokka paštyed pīt̄t. — Nu son ošto cēckī, cēckij : polv tuokka pašša, n. — No puk.

2. Találós mesék.

Tätt mī lī árvozijt: luvt-peakanč kaska ja r kobl. — N'uz-
čem ūālmest.

Vār a,ln lejp orr. — Mānn.

Tārj ja Mārj orreb, kānc kāncēs ujneb, a tūrvet ieb. —
Port lqkk ja ša,lt.

Ārved mī lī: vilgis ūuzčed kirka,n tivt. — N'ālmest pāne.

Kuvt kāžno čuokas-mqc kuorr. — Vqlhk kq,ltij milti mann.

Ozt olmošč vittas kōrij. — Incejka kocjak, tuvnotk, vot vīt
ciep i kork, go,tt koam-biele cāzak.

Kūzt ču,žga kū,t pielel šarj kirteb. — Kūzt ča,lm kū,t pie-
lel ū,ne.

Notozeroi nyelvjárás.

1. Alke pārna pallin sirret, korro sij vātta-pāll. Puodi rimne
čorast, pallo va,lt kitt sis, ciełk: oh tij parna, tij sirvettet čevte-pāl-
lojn, mij nuorrenen sirim vātta-pāllojn! — Sij pārna ciełke: mātāt
mijjīt, koara mijje vātta-pāll. — A son cealk: iannij lī tujjīt mu,nc
poa,resvuodest, čōłmitemesvuodest; ūttišit mu,nc puje-ronn' pallo-
koarremest. — Ūttep. — Alji pallo koarred, pallo vojješkuodi, koa-
raškuodi, celk: ševnet, čuovet tol, jim vuejn čōłmitemesvuodest, poa-
resvuodest. — Su,nc uvs avē, son oajna, što wse melt ča,om, son
poakkañ kōrij. poakkañ vuoll' pēj vāttij, son vuolji olgas, tierlij.
Tuk ciełke: rimne ka,łles, ma,nnik!

Son ajta monij, purškuodi košk kulit, pijje su,nc su,łlemit.
Rimne proppej ajt vuolla. Puette sirdi, sij ciełke: vīlle rimne proh-
pām lī, kōs pijjip kon kerres ol, ī paššan. — Ciełke sij: pijjīt košk-
kuo,łl-kerres ol. — Son i paššinij. No sij vuejjilē; šoddiij pork-o,lm.
No son juo,łjines koac, čoav poac koaddiješkuodi, vovse koaddijij.
No son voaldij žimjilij, to,łle poa,žž' polložuodi, son tierralij, čorro
monij, johk-lā,bž koa,ckij, poa,žž' tierralij, košk-kuo,łle-kerres paccij.
Riemn pōraškuodi, pōraj, pōraj i puk pōraj, pā,cc uccineš. Son
vā,łde kuetted, monij, monij; to,št lie ajjizam, čiccizam, kia,tk, čovres,
ūāll, pujtij ja juo,łke ževaj; ko,št ton rimn vā,łdiz tajt košk kuo,łlijt? —
Mon valdem, sijd galdijest vuokkum, sejbiam vuokkum. Voj ton,
riemn, mijjīt mattak? — Lī mōžno matteō: kolk puoleš inn. Šoddiij
puoleš inn, sij vuolje sijd galdijest vuaggaō, sij pijje sejbēs čahca, ne
di sij ōraškuette; rimn pōdas vuolla sejbēs pīj. Sij ciełke: mon-dicht,

rīmń, toav ij? — Ij ovdlest toava go iedesin. — Pejv šodškuodi; poakta čacc-kuoddij, rīmń cealk: poaht olm-olmaš. — Son vuoljij, tierlij. Tuk pāhce: sejb lie kolmam. Kuopč vuoljij: rāsta sejbēs; kump vuoljij: rāsta sejbēs; mājij vuoljij: lohk poatkņij; čovres vuoljij, sejb ūopsij. Puojdijēs kaldijest pork; puodij uałk-muorin, son čāck kiehp-uałk-muorin sejp kiahče, son tierlij, kiehp sejpkiajješ. Tierre, tierre, puodij ajjizam, čiccizam, kia,tk ovt sajje, sij ka,vne rīmń kałles: oj ton, rīmń kałles, mijjit ma,ņnik! — Sij ałke porred rīmń, rīmń cealk: iele ta,st pōr, kuotte purrom-sajje. — No valde kuotted, son cealk rīmń kałles čāšn'že: tol laj puorr ajk, kua,ss mon tū sialga kirjtem. — Mojt rīmń kałles sārnak? ajjizam cealk; voj kirjtak mū sielj rīmń kałles? — Jennaj lē tuojjed tū sielj kirjted: kolk čuold navljjed ja peastag pońned, kolk to,rv-kuackņas. — Ože rīmń-gałles, mon jiehč tuojam tojt. — No son pīj puk, čuoldijđ navljij, peastagijđ pońij, i jijjes kōrij; no cealk: te rīmń-gałles kirjajt mū sielj! — Son kirjteskuodi, šoddaj kirje. — Rīmń-gałles, mon puoleskuettem! — Kierde, kierde, rīmń-gałles cealk, čāšnaš uckaš lea, tott kīrdij, ton jik kierd. — No jim kierdeškoattam, siełk puoll. — Son vāld, to,rv-kuackņasit pēj, puallejij, ješ tiarlij, ajjizam puoljij. Son oa,čij, oa,čij, māsat puodij, tajt tārtojt nōrljij, pīj siekk siz, vāldij kuotted; kuoddij, kuoddij, karnaj pārna, pallojn sierre. Son siekk' sist puštač. — Mekk tust ta,st? — Ajjizan ārba. — Voj ton, riemń, mijjit kavpšak? — Ūdižit mu,ņne puojt-rōn'. — Ūttep. — No son vāldij puojt-rōn', nu vuoljij son, porstovškuodij, ko,tted aljij, i uejt ko,tted; son čuorvej: čiccizām, ajjizām, poahted veahka! Puehte tok i kōtteste, pōrškuotte. Son oajn, što puk poarre; cealk: čiccizām, ajjizām, olm-olmuš poaht'. — Sij tierlē, son oxtō pāccij, son pōrij, porij, pācc oxt puejt-ku,sk. Vuolk son pašted tan puejdes, monij koakta, son pīj tōl', son pāšteškuodij, puejt puoleskuodij, son čāck, puolljij keadga čāck, čolnēs puo,ldij, šoddij čōłmijta. Monn son kuosse, kuozest kahča: mī leahk ton muorij? — Mun leam kuoss. — Ūde čōłmijđ mu,ņne. — Lehče must čōłm, da lea pihk. — Monij peahca: mī leahk ton muorij? — Mun leam piehc. — Ūde mu,ņne čōłmijđ. — Ūdehčim mon, lie mu,st pihk-čōłme. — Monij soahka: lie tust čōłm? — Lehče mu,st čōłme, lie mu,st kurč čalma, ođam mon tajt čalmajt. — Son ūdij čalmajt, su,st šotte kurč čalma.

2. Oj oappam, oj oappam Jõ:zm̄ n̄jt :
 „Vuolkap, vuolkap, Va,sk vilj-pealžam,
 Vuolkap, vuolkap tev-mier še,lleð,
 Kuehc õplehk tozs' porreð,
 Tev-mier šilij kuehc tozs' pōrij.“ —
 Kue,ss mij monim, kue,ss mij monim
 Eakkadoz Jearmez sāhtkze,
 Je mij kū,hk leamma :
 Ta,l pueðij čugunoj rurt vonn'seš
 Kīrehč vajkes jiennines.
 „Vuolkap, vuolkap vilj-beall'žam
 Čuguna-vonn'sa uejnsta,sted!“
 Iepp kū,hk leamma,
 Vuelk, vuelk vilj-beall'žam
 Ku,kes Ōro-vuona kiejj mielt
 Sāgeš u,he koaleš tieht.
 Monim mij Ko,lcovoj pā,vt vuolla,
 Porrep kie,tk-stoala o,ln,
 Mon Ojjeneš tū,v'tam
 Čievr u,he kiadga :
 Kūlehk lōzdojže.

3. Ojjiš Kotraht niejt
 Nelj ee leasken iellim,
 Vīht leask-vuottem kie,ltim.
 Jim vajjam vue,rted zolostoj vuottem,
 Pueðij Ivanka Evvan o,lk,
 Leask-vuottem, požittoj leask-vuottem.
 Iehke,ld mo,ññeð sier'škuoðim,
 Kuahkeneskuchte šūrest ohckiž,
 Nuorbest poarr'su,bb sier'ja, kiehčja.
 Sierēp, ūrcēp,
 Iehkild mo,ññeð ūrcēp, jōrēp.
 Lečč sierr'men, vuolkahp māsāt.
 Portsēn monim vuordškuoðijm ko,ljejd,
 Iehp kū,hk leammeš, pueðij Sa,v'tij,
 Uhtrea o,lk, čilmeas risttij.
 Tierr Evvan Mīhkal o,lk,

Ohkmij Javřar niejt,
Ojjiš Kotraht niejt!
Šall'jehčevhted vā,ceed mij ajtest
N'eažžaht juhkeð, pörred! —
Ohkmij Javřar niejt oftužžij:
Mū neažiš illea nuoriš niejdiš
Vojj'depp' jiehc vā,ceed, juhkeð,
Porred jįjįis uejv.

Dr. GENETZ ARVID.